

Omgevingsanalyse Eerstelijnszone

Antwerpen Zuid

15/11/2022

EERSTELIJNSZONE
ANTWERPEN ZUID

Inhoudstafel

Inleiding	1
1 Demografische ontwikkelingen	2
1.1 Resultaten	2
1.1.1 Algemeen	2
1.1.1.1 Referentiekaarten	2
1.1.1.2 Bevolkingsdichtheid	7
1.1.1.3 Bevolkingspiramide	9
1.1.1.4 Nationaliteit van herkomst	13
1.1.1.5 Gezinstype (LIPRO)	16
1.1.1.6 Inkomensverdeling (huishoudinkomen per kwintiel)	19
1.1.1.7 Opleidingsniveau (ISCED)	21
1.1.2 Gezondheid en zorg	23
1.1.2.1 Gezondheidstoestand	23
Deel 1: Statuut chronische aandoening	23
Deel 2: Prevalentie diabetes	25
Deel 3: BEL-score	26
Deel 4: Personen met een beperking	27
Deel 5: Zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden	27
Deel 6: Zorgbudget voor ouderen met een zorgnood	28
Deel 7: Zorgbehoefte bij ouderen	29
Deel 8: Ouderen met dementie	29
Deel 9: Mentale gezondheid	30
1.1.2.2 Preventieve gezondheid	37
Deel 1: Dekkingsgraad borstkankerscreening	37
Deel 2: Dekkingsgraad baarmoederhalsscreening	40
Deel 3: Dekkingsgraad darmkankerscreening	42
Deel 4: Preventieve mondzorg	45
Deel 5: BMI bij schoolkinderen	45
1.1.2.3 Geneesmiddelengebruik	46
Deel 1: Antibioticagebruik	46
Deel 2: Psychofarmaca: antidepressiva, antipsychotica, stimulantia	49

Deel 3: Antidementia	50
1.2 Conclusie	52
2 Economische ontwikkelingen	54
2.1 Resultaten	54
2.1.1 Inkomens	54
Deel 1: Fiscaal inkomen	54
Deel 2: Verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering	56
Deel 3: (Equivalent) leefloon	58
2.1.2 Socio-economische positie	60
Deel 1: Socio-economische positie	60
Deel 2: Niet-werkende werkzoekenden	61
2.1.3 Betalingsmoeilijkheden	63
Deel 1: Betalingsachterstand bij lopende kredieten	63
Deel 2: Energiearmoede	64
Deel 3: Uitstel van medische zorgen door betalingsmoeilijkheden	66
2.1.4 Kansarmoede-index Kind en Gezin	67
2.2 Conclusie	69
3 Sociaal-culturele ontwikkelingen	70
3.1 Resultaten	70
3.1.1 Informele zorg	70
Deel 1: Mantelzorg	70
Deel 2: Buddyprojecten	72
Deel 3: Lotgenotenwerkingen	72
Deel 4: Vrijwilligerswerk	73
3.1.2 Sociaal culturele initiatieven	73
3.1.3 Sport en vrije tijd	75
3.1.4 Studentenpopulatie	77
3.1.5 Religie en cultuur	78
3.2 Conclusie	79
4 Technologische ontwikkelingen	80
4.1 Resultaten	80
4.1.1 Platformen voor burgers	80

Deel 1: CoZo (Collaboratief Zorgplatform)	80
Deel 2: Mijngezondheid.be	80
Deel 3: CovidSafeBE-app en Coronalert-app	81
Deel 4: Patiëntenportaal ZNA-GZA ziekenhuizen	81
4.1.2 Platformen voor professionals	82
Deel 1: Zipster	82
Deel 2: Zorgverlenersportaal Siilo	82
4.1.3 Gevolgen van technologische ontwikkelingen: digitale vaardigheden van burgers en hoe deze versterken?	82
Deel 1: Aanbod overheen de vier Eerstelijnszones	82
Deel 2: Aanbod specifiek voor Eerstelijnszone Antwerpen Zuid	83
4.2 Conclusie	83
5 Ecologische ontwikkelingen	84
5.1 Resultaten	84
5.1.1 Wonen	84
Deel 1: Bebouwingsgraad	84
Deel 2: Woongelegenheden	85
Deel 3: Huurders en eigenaars	86
Deel 4: Verhuisbewegingen	87
5.1.2 Sociaal Wonen	89
Deel 1: Sociale huurwoningen	89
Deel 2: Bindend sociaal objectief	90
Deel 3: Kandidaat-huurders	91
5.1.3 Basisuitrusting van de wijk	92
5.1.4 Zorgaanbod	95
Deel 1: Woonzorgcentra	95
Deel 2: Dagverzorgingscentra	98
Deel 3: Gepresteerde uren gezinszorg en aanvullende thuiszorg	99
Deel 4: Centra voor kortverblijf	99
Deel 5: Huisartscontact	100
Deel 6: Huisartsen- en tandartsentekort	101
Deel 7: Sociale Kaart	101
Deel 8: Voorzieningen	101

5.1.5 Welzijnsaanbod	101
Deel 1: Aanbod kinderopvang	101
Deel 2: Erkende lokale dienstencentra	103
5.1.6 Milieu-indicatoren	103
5.2 Conclusie	104
6 Politiek-juridische ontwikkelingen	106
6.1 Resultaten	106
6.1.1 Gemeenteniveau	106
Samenstelling gemeente- en districtsraden ELZ Antwerpen Zuid	106
6.1.2 Vlaams niveau	107
6.1.3 Federaal niveau	108
6.2 Conclusie	108
Algemene conclusie	109
Algemene intro conclusie	109
Eerstelijnszone Antwerpen Zuid	109

Inleiding

Deze omgevingsanalyse heeft als **doel** om de wegwijzer te zijn bij het uitwerken van een beleids- en actieplan in 2023. Het vormt met andere woorden de basis van ons beleids- en actieplan dat steeds als uitgangspunt kan worden beschouwd om acties te ontwikkelen die inspelen op de lokale noden die leven binnen onze Eerstelijnszone.

Eerstelijnszone Antwerpen Zuid omvat een gedeelte van het grondgebied van de stad Antwerpen, meer bepaald Antwerpen Kiel en de districten Hoboken en Wilrijk. Een overzicht van de postcodes:

- 2020 Antwerpen
- 2610 Wilrijk
- 2660 Hoboken

Eerstelijnszone Antwerpen Zuid grenst aan Eerstelijnszone Antwerpen Centrum, Eerstelijnszone Zora, Eerstelijnszone Rupelaar en Eerstelijnszone Noord-Oost-Waasland.

Aangezien de andere drie Antwerpse Eerstelijnszones ook grotendeels het grondgebied van stad Antwerpen omvatten en onze Eerstelijnszone met deze zones (in tegenstelling tot de andere aangrenzende Eerstelijnszones) ook grote gelijkenissen heeft qua bevolkingssamenstelling, is er een goede Eerstelijnszone-overschrijdende samenwerking. Zo werd bijvoorbeeld in het kader van de vaccinatiecampagne ook gewerkt met één vaccinatiestrategie en een gezamenlijk vaccinatiecentrum voor de vier Antwerpse Eerstelijnszones. Bij het doornemen van onze omgevingsanalyses zal u vaststellen dat deze onderling raakvlakken hebben, maar uiteraard wordt er ook gefocust op de noden en opportuniteiten binnen iedere Eerstelijnszone afzonderlijk.

Deze omgevingsanalyse omvat een kwantitatief en een kwalitatief luik, waarin op basis van de beschikbare data de analyses afzonderlijk of overkoepelend worden weergegeven per lokaal bestuur, per Eerstelijnszone of voor de vier Antwerpse Eerstelijnszones. De kwantitatieve databronnen die werden geconsulteerd zijn de recentste data die ter beschikking zijn in Stad in Cijfers, Provincie in Cijfers, de IMA-databank, Statbel, enzovoort. Binnen deze omgevingsanalyse wordt telkens aangegeven welke bron werd geconsulteerd en het jaar waarvan de data dateren. De kwalitatieve data werden onder andere verkregen tijdens kringgesprekken, algemene vergaderingen, bestuursorganen, dagelijkse besturen, brainstormavonden, lopende projecten binnen de Eerstelijnszone en hun werkgroepen,... Het kwantitatieve luik werd afgetoetst met de kwalitatieve data. Het resultaat hiervan wordt in het verdere vervolg beschreven.

Voor de opmaak van deze analyse werd grotendeels gebruikgemaakt van het DESTEP-model. De afkorting DESTEP omvat de demografische, economische, sociaal-culturele, technologische, ecologische en politiek-juridische ontwikkelingen. Ieder van deze domeinen zal worden beschreven in een apart hoofdstuk, met telkens een korte conclusie. Tot slot wordt een allesomvattende conclusie geformuleerd waarin de belangrijkste resultaten uit de verschillende hoofdstukken worden samengebracht tot één geheel.

1 Demografische ontwikkelingen

Binnen dit eerste hoofdstuk worden de demografische ontwikkelingen besproken binnen de Eerstelijnszone. Eerst worden de resultaten van de analyses weergegeven. Vervolgens wordt de conclusie geformuleerd omtrent de lokale demografische ontwikkelingen.

1.1 Resultaten

Binnen dit onderdeel worden de resultaten besproken van de demografische ontwikkelingen. Ten eerste wordt de algemene demografische data weergegeven met volgende onderdelen: referentiekarten, bevolkingsdichtheid, bevolkingspiramide, nationaliteit van herkomst, gezinstype, inkomensverdeling en opleidingsniveau. Vervolgens wordt meer in detail ingegaan op gezondheid en zorg, waarin volgende onderdelen aan bod komen: gezondheidstoestand, preventieve gezondheid en geneesmiddelengebruik. Binnen deze drie onderdelen worden telkens verschillende indicatoren besproken.

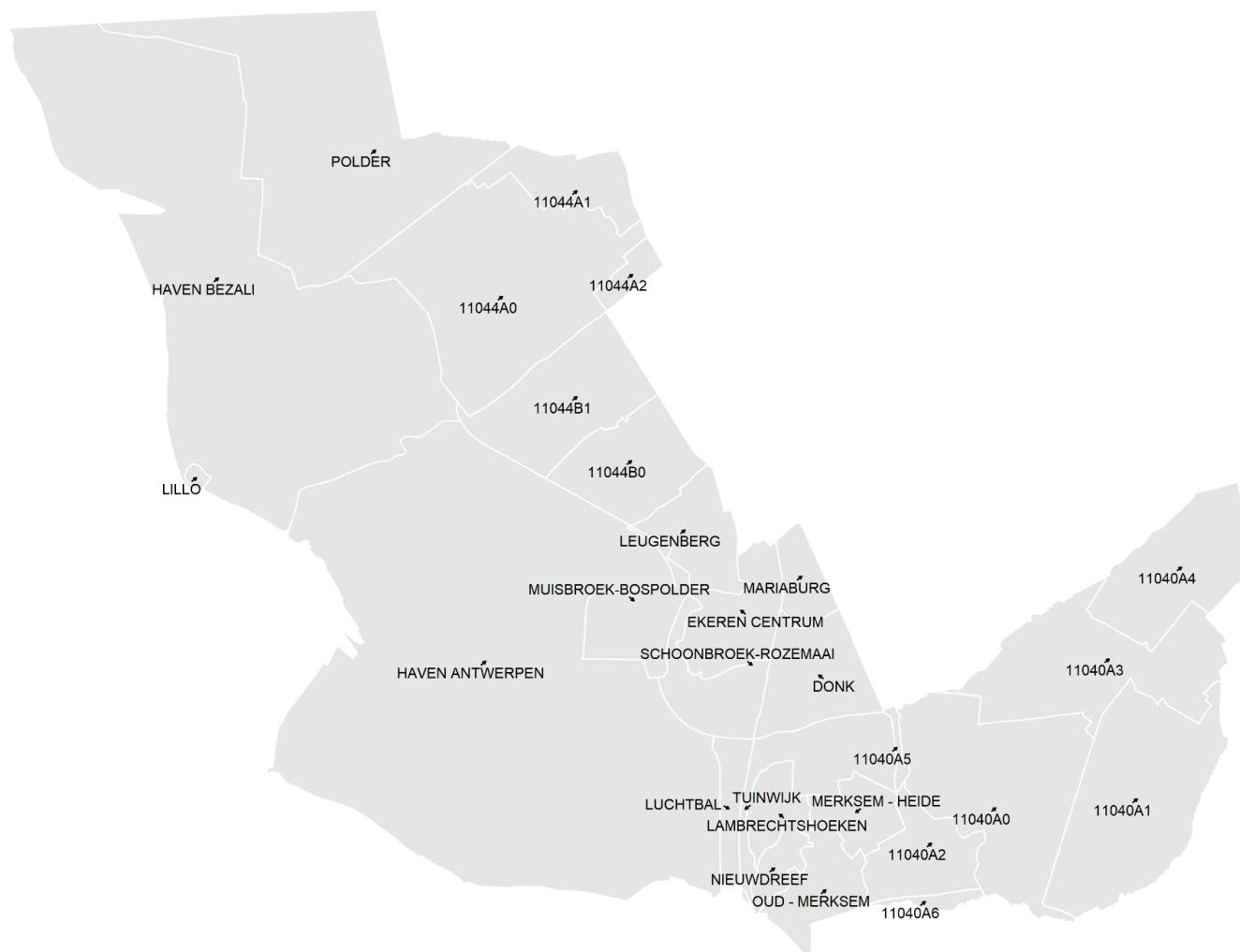
1.1.1 Algemeen

Binnen deze paragraaf wordt de algemene demografische data besproken met name: referentiekarten, bevolkingsdichtheid, bevolkingspiramide, nationaliteit van herkomst, gezinstype, inkomensverdeling en opleidingsniveau.

1.1.1.1 Referentiekarten

Hieronder worden de referentiekarten voor de vier Antwerpse Eerstelijnszones voorgesteld. Alle wijken per Eerstelijnszone werden in kaart gebracht. Voor Schoten, Stabroek en Wommelgem zijn tot op heden geen wijknamen ter beschikking (enkel een combinatie van letters en cijfers).

Eerstelijnszone Noord Antwerpen (later afgekort tot Noord)

Bron: Statbel, geaggregeerd naar wijken door Datamarinier

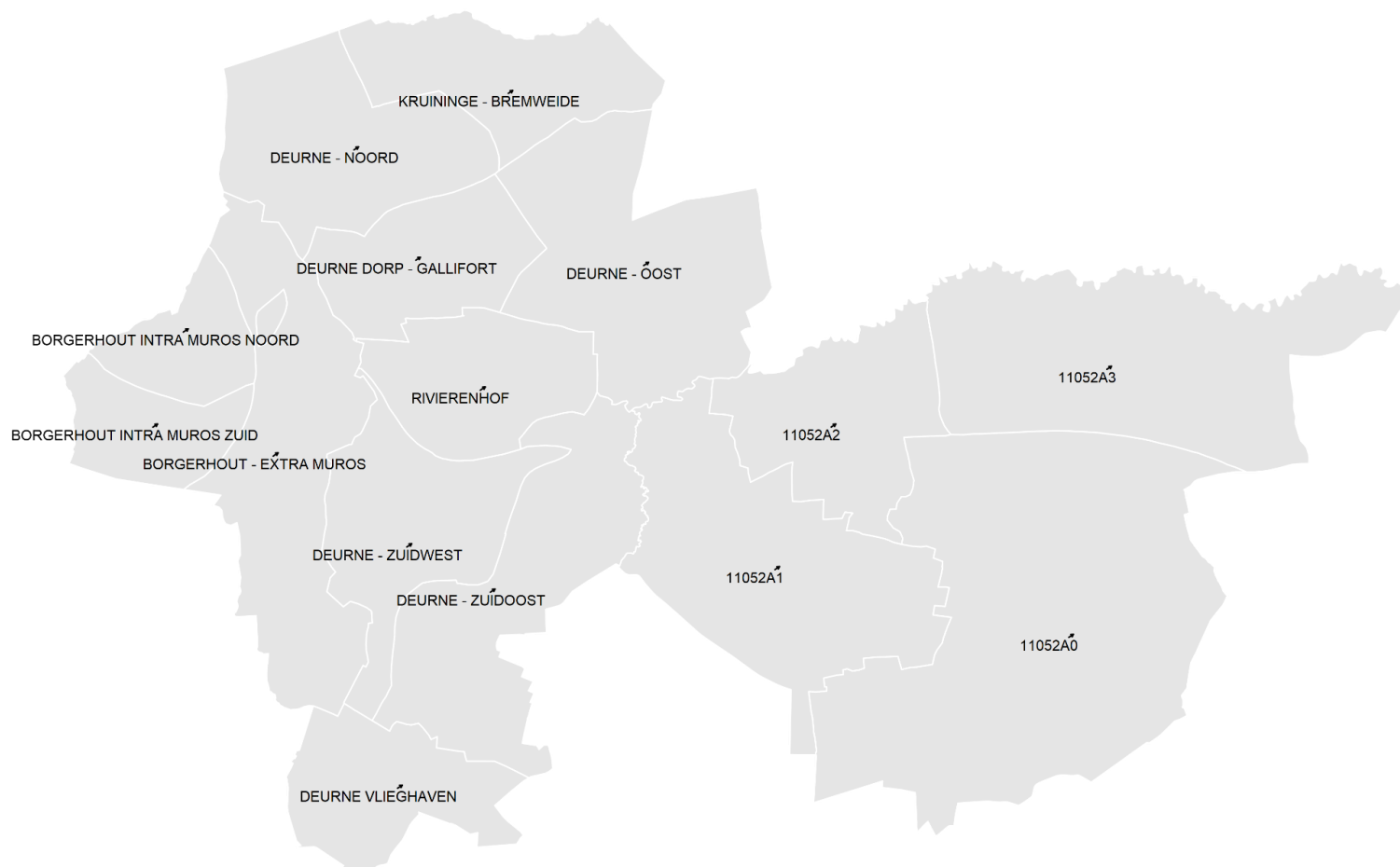

Eerstelijnszone Antwerpen Centrum (later afgekort tot Centrum)

Bron: Statbel, geaggregeerd naar wijken door Datamarinier

Eerstelijnszone Antwerpen Oost (later afgekort tot Oost)

Bron: Statbel, geaggregeerd naar wijken door Datamarinier

Eerstelijnszone Antwerpen Zuid (later afgekort tot Zuid)

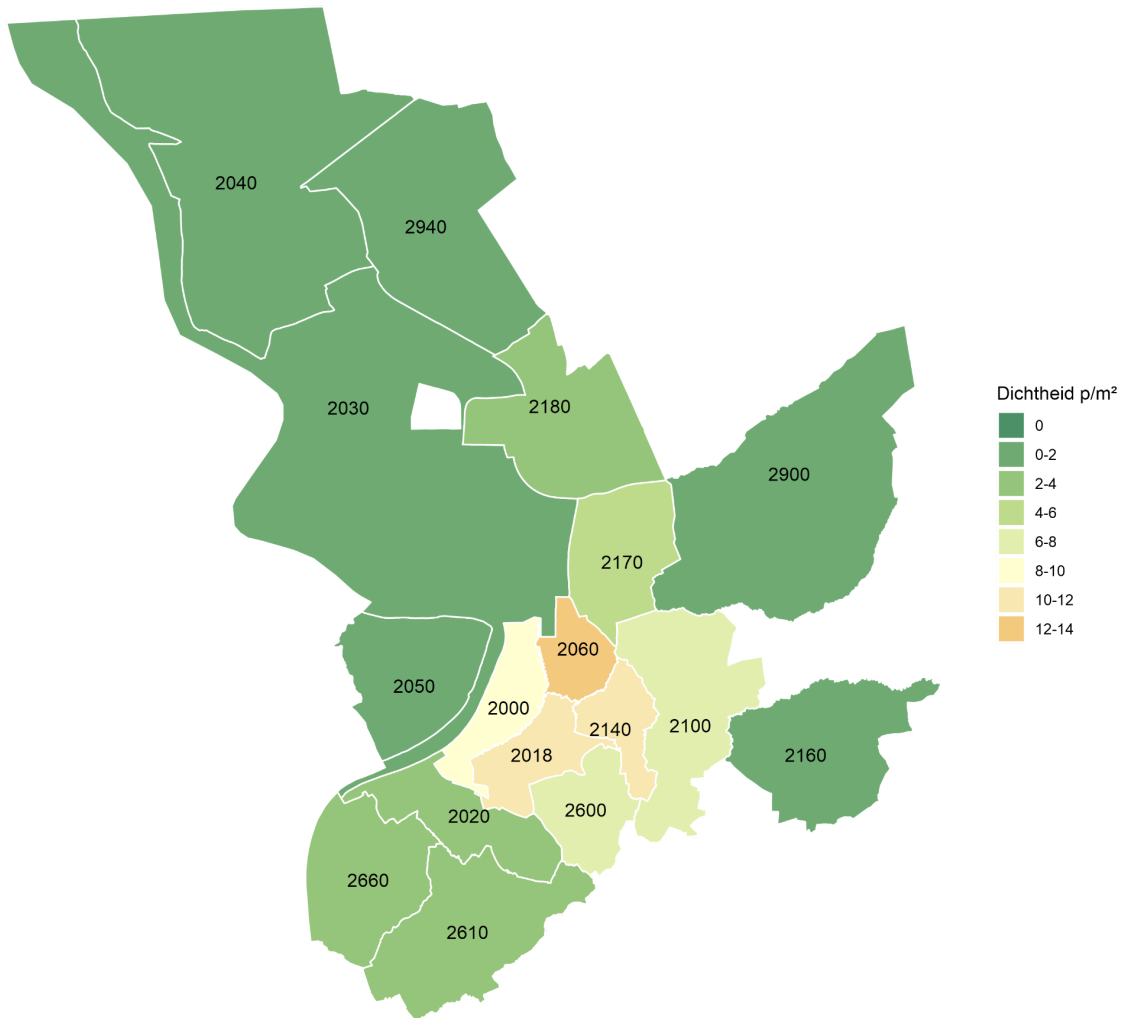

Bron: Statbel, geaggregeerd naar wijken door Datamarinier

1.1.1.2 Bevolkingsdichtheid

Vier Antwerpse Eerstelijnszones

Bevolkingsdichtheid (Aantal personen/m²)
Situatie op augustus 2022

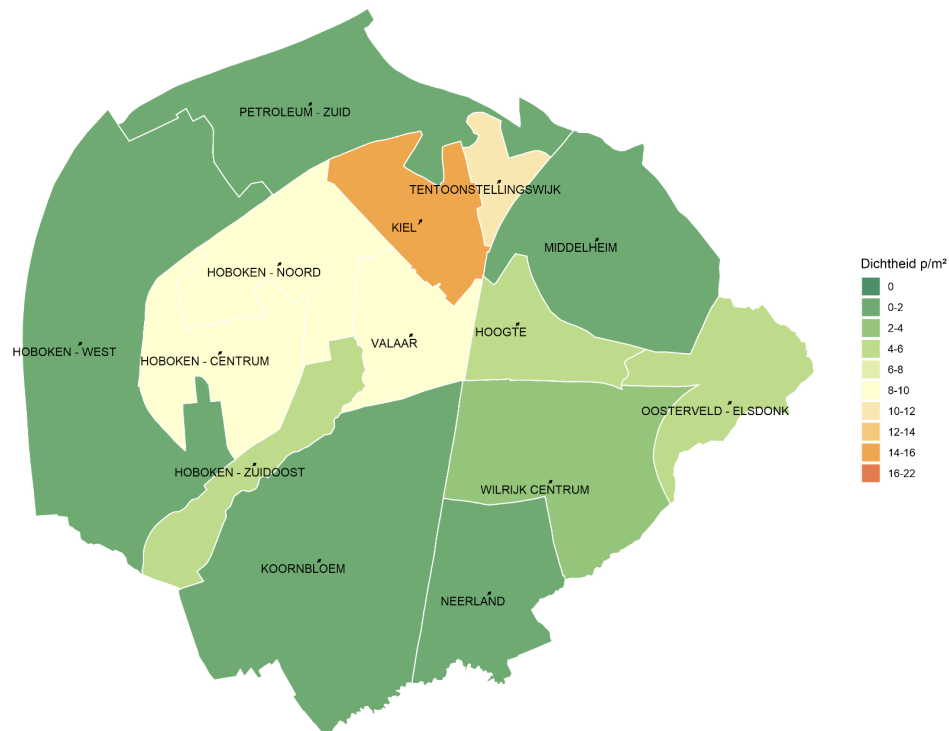

Bron: Statbel
Linkerintervalgrens niet meegenomen, (e.g. 0-2 = van <0.001 tot 2)

Bovenstaande geografische weergave geeft de bevolkingsdichtheid (aantal personen per vierkante meter) weer binnen de postcodes van de vier Antwerpse Eerstelijnszones. De bevolkingsdichtheid is het laagst in de donkergroene gebieden (met name in: 2030 Luchtbal, 2040 Berendrecht-Zandvliet-Lillo en 2940 Stabroek) en het hoogst binnen de oranje gebieden (2060 Antwerpen, gevolgd door 2018 Antwerpen en 2140 Borgerhout). Deze cijfers dienen steeds meegenomen te worden bij de verdere interpretatie van de data, aangezien een hoge bevolkingsdichtheid een belangrijke indicator is.

Eerstelijnszone Antwerpen Zuid

Bevolkingsdichtheid ELZ Zuid
Situatie op augustus 2022, aantallen tussen haakjes

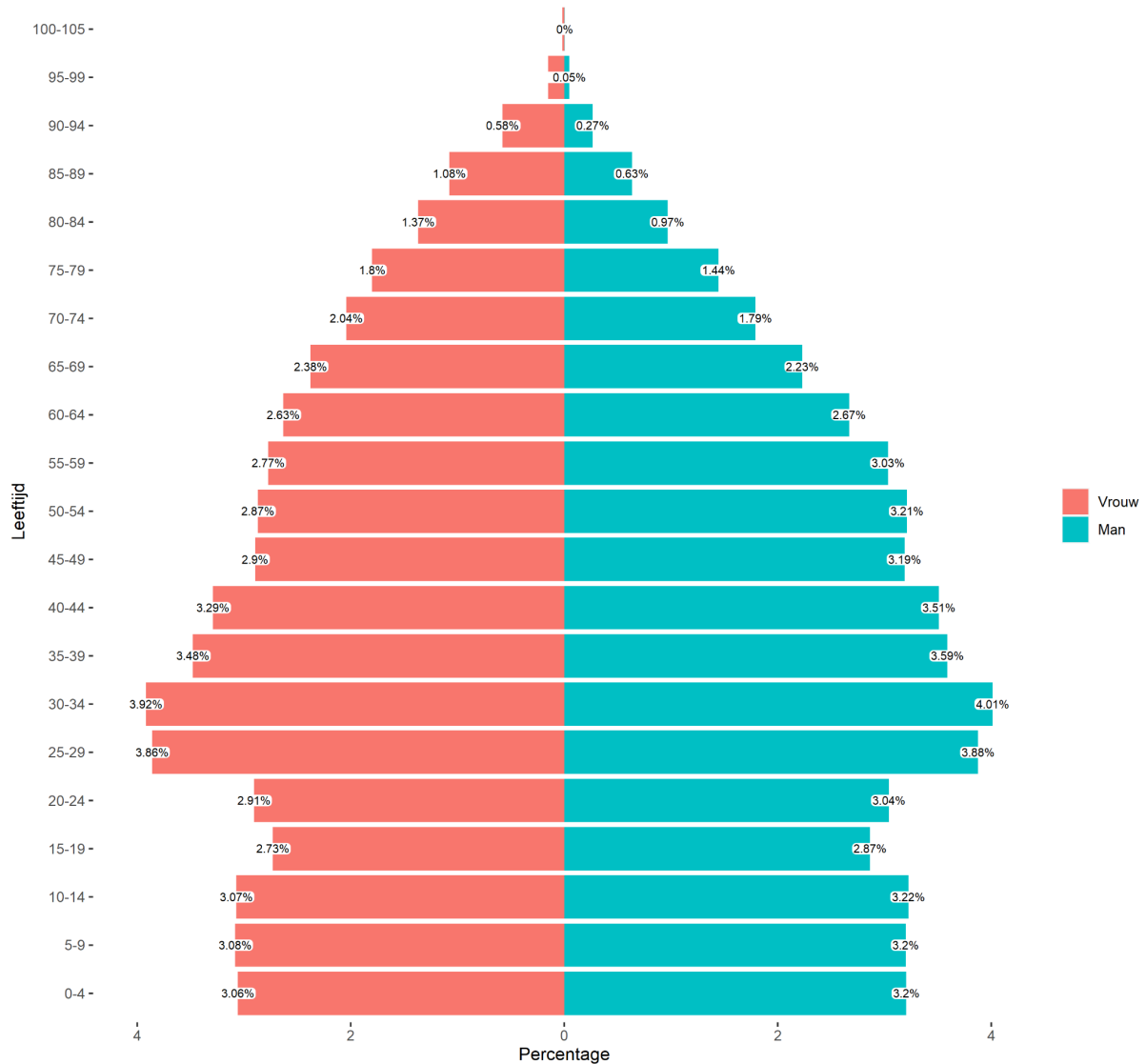

Bron: Statbel, bewerking Datamanager
Linkerintervalgrens niet meegenomen, (e.g. 0-2 = van <0.001 tot 2)

In bovenstaande geografische weergave wordt de bevolkingsdichtheid (aantal personen per vierkante meter) weergegeven binnen de wijken van Eerstelijnszone Antwerpen Zuid. De bevolkingsdichtheid is het laagst in de donkergroene wijken (met name in: Hoboken-West, Petroleum-Zuid, Koornbloem, Neerland en Middelheim) en het hoogst binnen de donkeroranje wijken (met name in: Kiel).

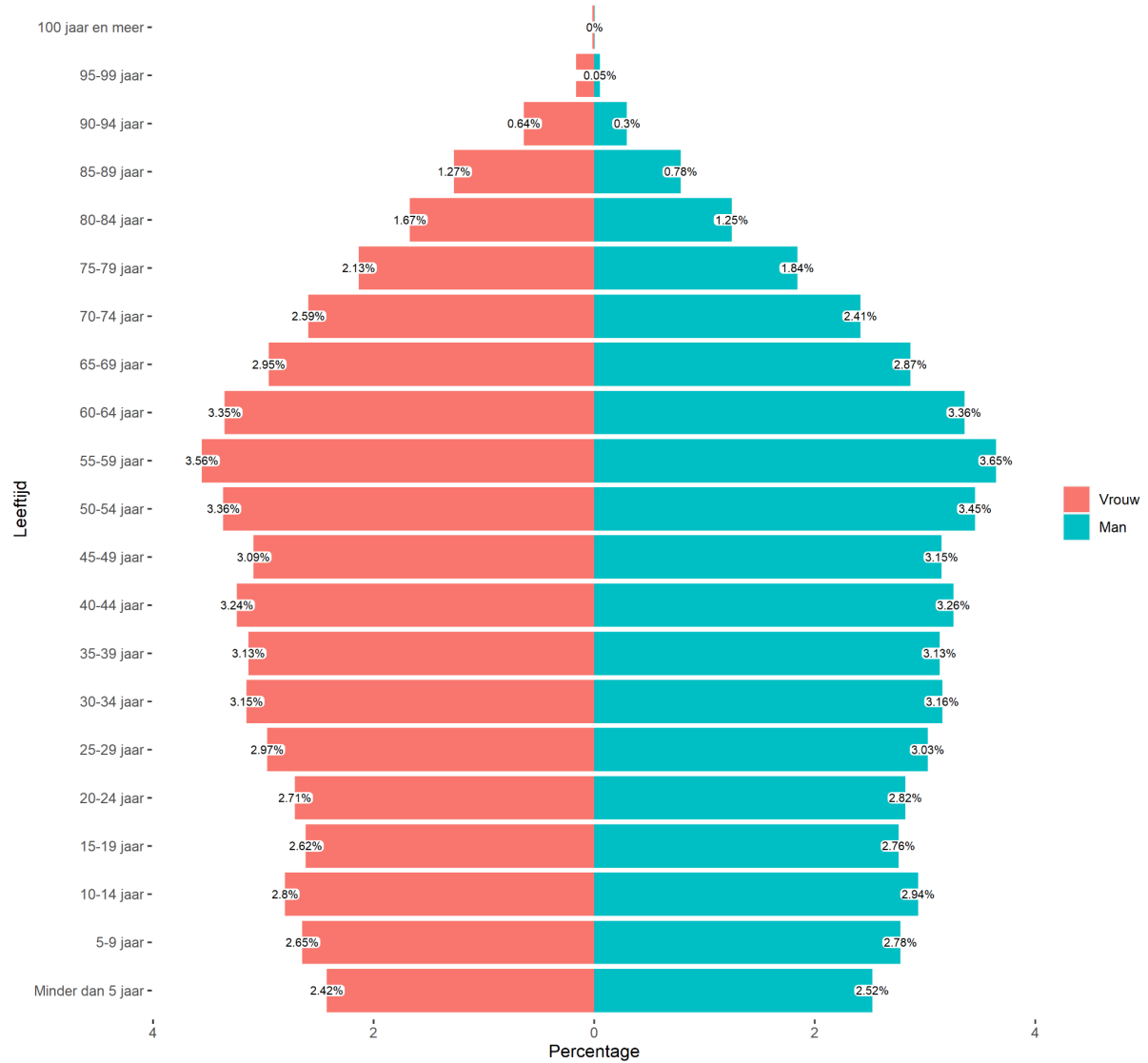
1.1.1.3 Bevolkingspiramide

Bevolkingspiramide Eerstelijnszones Antwerpen
Situatie op augustus 2022

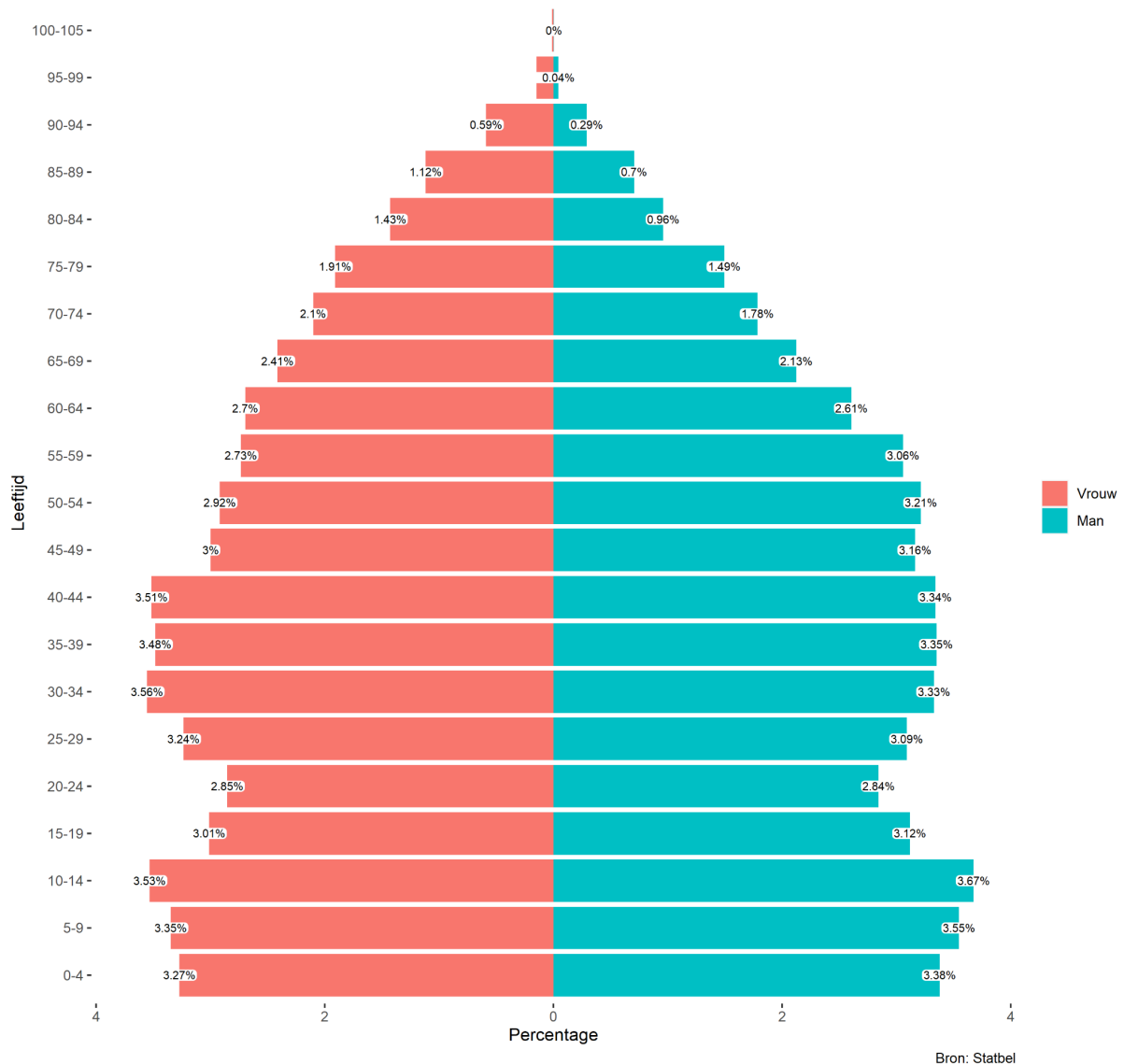
Bovenstaande grafiek geeft de bevolkingspiramide weer per geregistreerd geslacht en per leeftijdscategorie voor de vier Antwerpse Eerstelijnszones. Hieronder wordt de bevolkingspiramide weergegeven voor Vlaanderen. Wanneer beide piramides met elkaar worden vergeleken, dan kunnen verschillen worden vastgesteld op een aantal kenmerkende manieren. Ten eerste is de grootste bevolkingsgroep binnen de Antwerpse Eerstelijnszones de leeftijdsgroep 30-34 jaar, terwijl dit in Vlaanderen de 55-59 jarigen zijn (cf. babyboom: geboortegolf). Verder blijft de leeftijdsgroep 0-4 jaar even groot als de groep 5-9 jaar en 10-14 jaar. Dit wijst erop dat de krimp (daling in geboortecijfers kenmerkend voor Vlaanderen) zich over de vier Antwerpse Eerstelijnszones heen niet voordoet.

Bevolkingspiramide Vlaanderen
 Situatie op 2022

Zuid

Bevolkingspiramide ELZ Zuid
Situatie op augustus 2022

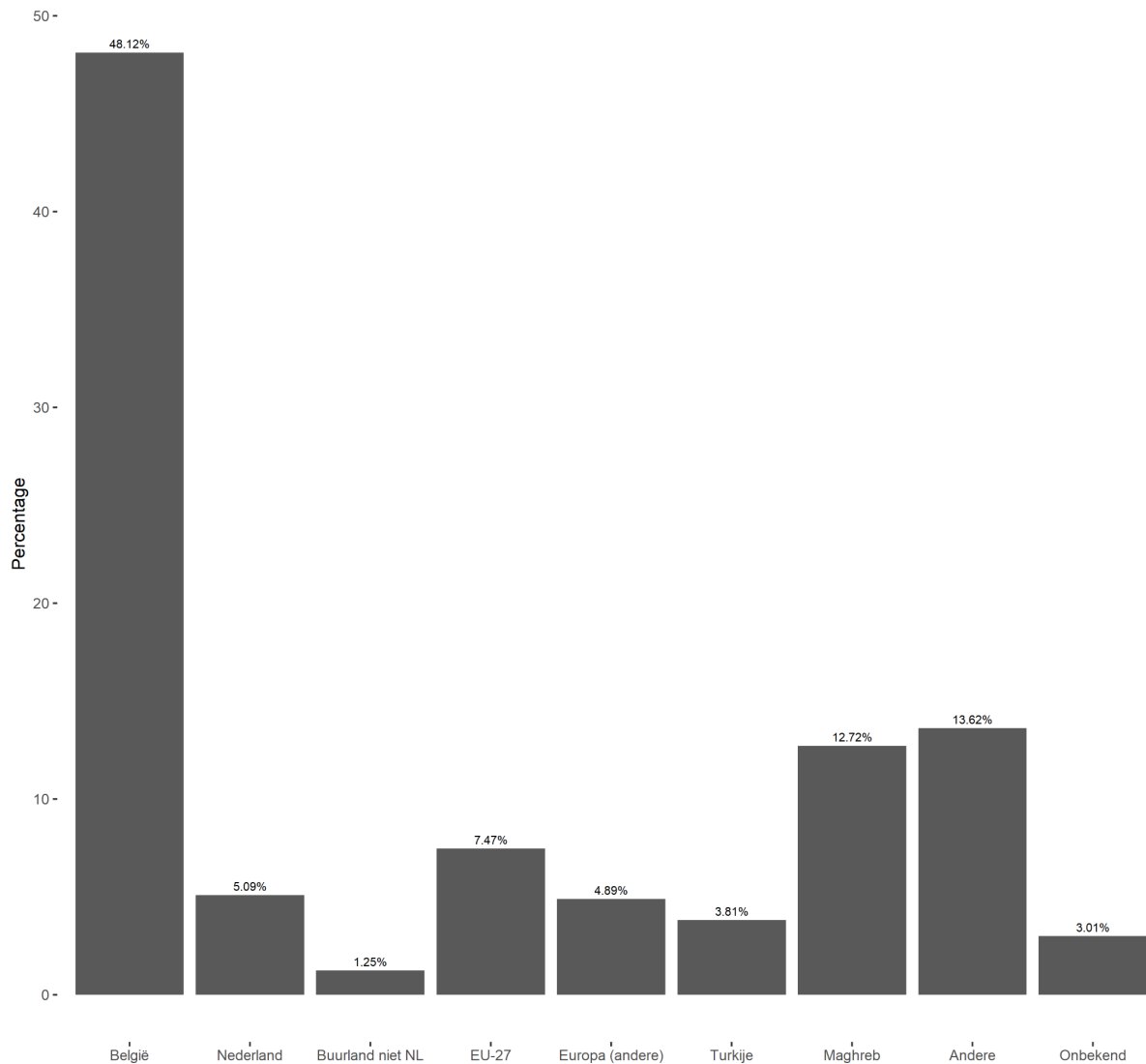
Bovenstaande grafiek geeft de bevolkingspiramide weer per geregistreerd geslacht en per leeftijdscategorie voor Eerstelijnszone Antwerpen Zuid. Wanneer deze bevolkingspiramide wordt vergeleken met de piramide voor de vier Antwerpse Eerstelijnszones en diegene voor Vlaanderen, dan kan opmerkelijk genoeg worden vastgesteld dat binnen Eerstelijnszone Antwerpen Zuid bij de mannelijke populatie de grootste bevolkingsgroep terug te vinden is bij de 10-14 jarige mannen. Bij de vrouwen zijn dit de 30-34 jarigen, wat kenmerkend is voor de vier Eerstelijnszones. Een belangrijke kanttekening hierbij is dat de opdeling 'man' en 'vrouw' een kunstmatige opdeling is die geen rekening houdt met de complexiteit van gender. Met bovenstaande conclusie dient bijgevolg voorzichtig te worden omgegaan. Wat betreft de bevolkingskrimp (daling in geboortecijfers kenmerkend voor Vlaanderen) zien we de terugval in de leeftijdscategorie 0-4 jarigen t.o.v. de twee oudere leeftijdscategorieën (5-9 & 10-14 jarigen). Eerstelijnszone Antwerpen Zuid volgt dus op dit

laatste kenmerk eerder het algemeen patroon van Vlaanderen qua bevolkingspiramide in vergelijking met het patroon van de vier Antwerpse Eerstelijnszones.

1.1.1.4 Nationaliteit van herkomst

Herkomstnationaliteit Eerstelijnszones Antwerpen
Situatie op augustus 2022

Bron: Statbel

In bovenstaand staafdiagram wordt de nationaliteit van herkomst weergegeven voor de populatie binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones. Iedere burger binnen de populatie is slechts vertegenwoordigd in maximum één van bovenstaande staven. Om de nationaliteit van herkomst correct te interpreteren dient rekening te worden gehouden met de beslisboom omtrent herkomst en de beslisboom omtrent nationaliteit van herkomst, beiden opgemaakt door Statbel. Hierbij wordt allereerst rekening gehouden met de eerst geregistreerde nationaliteit, verder wordt ook rekening gehouden met de nationaliteit van de ouder(s) om de eigen nationaliteit van herkomst te bepalen.

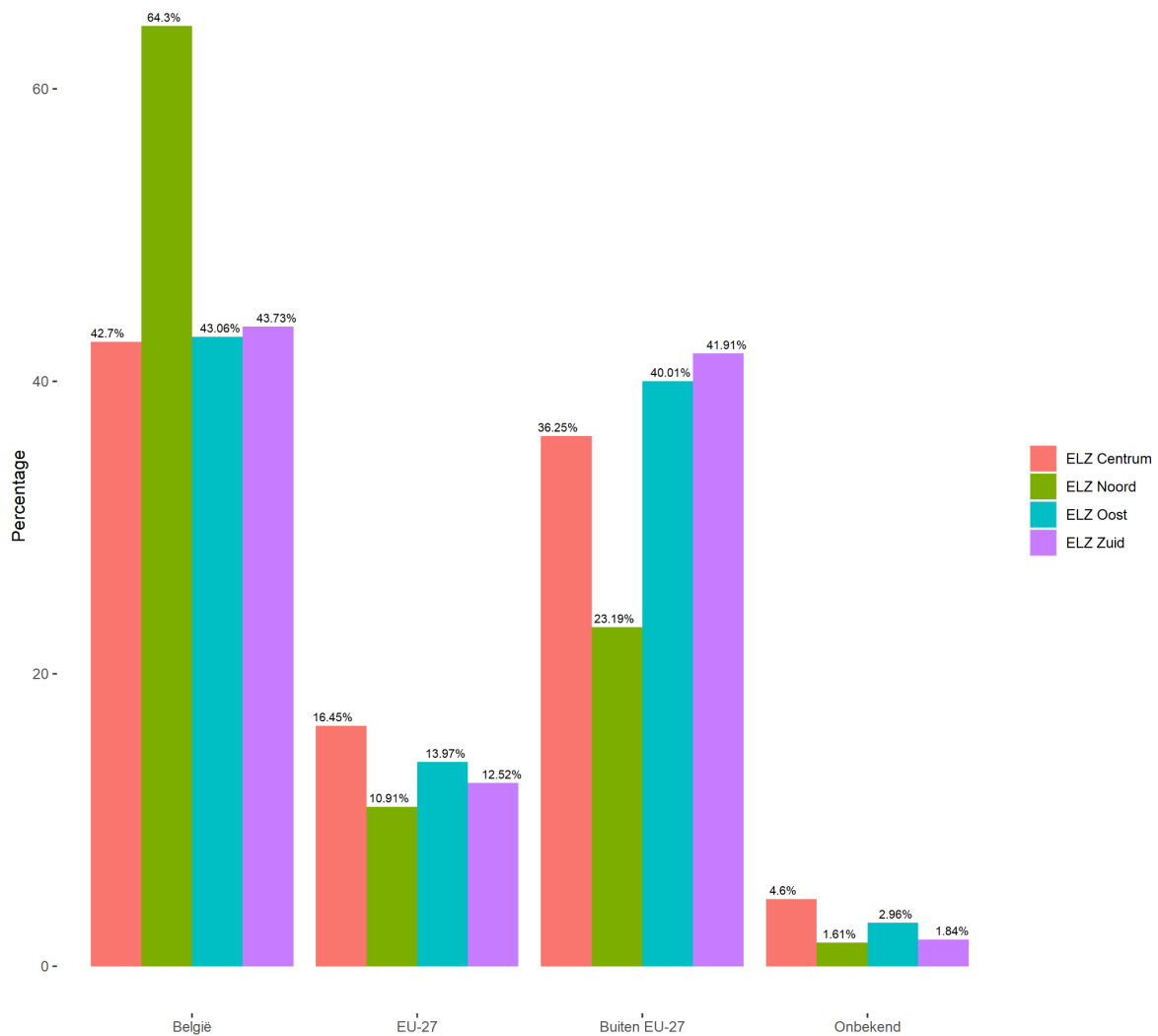
48,12% van de populatie binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones heeft België als land van herkomst. Binnen het Vlaams Gewest ging dit op 1 januari 2022 over 74,94% van de populatie die België als land van herkomst had. Binnen de Antwerpse Eerstelijnszones heeft 5,09% Nederland als land van herkomst en 1,25% heeft een ander buurland van België als land van herkomst dat niet Nederland is (met name Frankrijk, Duitsland en Luxemburg). Binnen het Vlaams Gewest heeft 5,34% van de populatie een land van herkomst dat een buurland van België is.

7,47% van de populatie binnen de Antwerpse Eerstelijnszones heeft een ander EU-land als land van herkomst. Binnen het Vlaams Gewest gaat dit om 5,40% van de populatie. 4,89% heeft binnen de populatie van de vier Antwerpse Eerstelijnszones een Europees land dat niet tot de EU-landen behoort als land van herkomst. 3,81% van de populatie heeft Turkije als land van herkomst en 12,72% heeft Maghreb als land van herkomst. 13,62% heeft een ander land (dan de eerder genoemde landen) als land van herkomst. Binnen het Vlaams Gewest heeft 14,30% een land van herkomst buiten de EU27-landen. Tot slot zijn er nog een aantal onbekenden binnen de dataset van de vier Antwerpse Eerstelijnszones (3,01%).

Herkomstnationaliteit Vlaams Gewest (Statbel, 2022)

België	74,96%
Buurland	5,34%
EU27 (excl. buurland)	5,40%
Buiten EU27	14,30%

Herkomstnationaliteit Eerstelijnszones Antwerpen
Situatie op augustus 2022

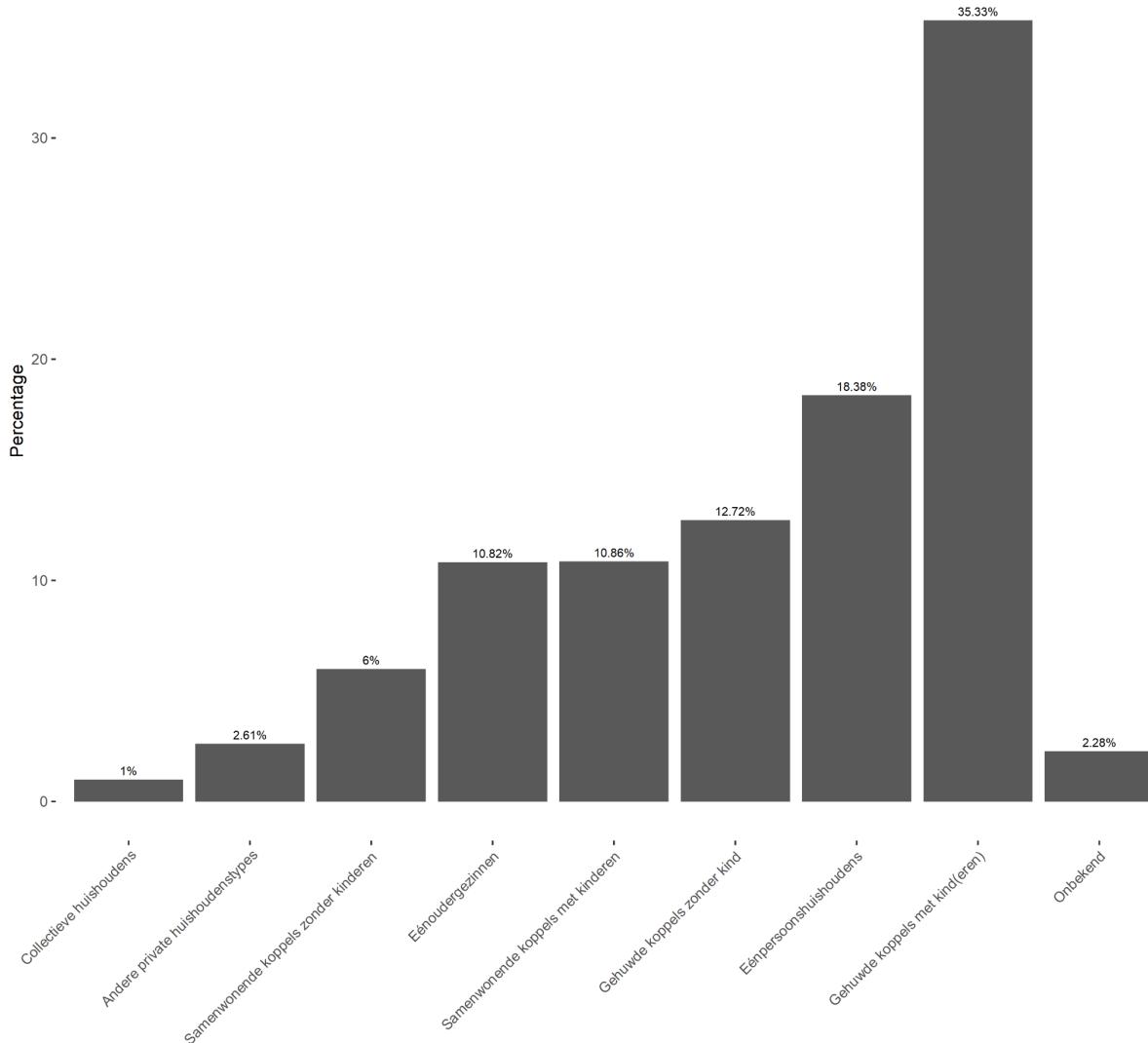

Bron: Statbel

Bovenstaand staafdiagram geeft de nationaliteit van herkomst weer per Eerstelijnszone in vergelijking met de vier Antwerpse Eerstelijnszones. Voor Eerstelijnszone Antwerpen Centrum, Oost en Zuid lopen de cijfers vrij gelijk. Binnen Eerstelijnszone Noord Antwerpen (64,3%) zijn opvallend meer personen met België als land van herkomst in vergelijking met de drie andere Eerstelijnszones. Daarnaast valt ook op dat er binnen de populatie van de vier Antwerpse Eerstelijnszones meer personen een land van herkomst hebben buiten-EU-27 dan een land van herkomst hebben binnen de EU-27. Tot slot zijn in de verschillende datasets een aantal onbekenden aanwezig (Centrum 4,6%, Noord 1,61%, Oost 2,96% en Zuid 1,84%). Een belangrijke kanttekening hierbij is dat 'nationaliteit van herkomst' een kunstmatige opdeling is waarbij geen rekening wordt gehouden met de complexiteit van racisme, integratie/assimilatie, culturele verschillen, enzovoort. Bijgevolg dient bedachtzaam omgegaan te worden met bovenstaande cijfers.

1.1.1.5 Gezinstype (LIPRO)

Gezinstype (LIPRO) Eerstelijnszones Antwerpen
Situatie op augustus 2022

Bron: Statbel

In bovenstaand staafdiagram wordt het gezinstype weergegeven (volgens de gestandaardiseerde LIPRO-indeling) binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones. De gehuwde koppels met kind(eren) vertegenwoordigen de grootste populatie, namelijk 35,33%. Deze worden gevolgd door de eenpersoonshuishoudens (18,38%) en de gehuwde koppels zonder kind (12,72%). Verder zijn de volgende groepen als volgt vertegenwoordigd binnen de Antwerpse Eerstelijnszones: de samenwonende koppels met kinderen (10,86%), de eenoudergezinnen (10,82%), de samenwonende koppels zonder kinderen (6%), de andere private huishoudenstypes (2,61%) en de collectieve huishoudens (1%). Collectieve huishoudens zijn religieuze gemeenschappen, woonzorgcentra, weeshuizen, studentenhuizen, ziekenhuizen en gevangenissen. Tot slot zijn er binnen de dataset 2,28% onbekenden.

Binnen het Vlaams Gewest ziet de top 3 van meest voorkomende gezinstypes er hetzelfde uit als binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones. Al zien de volgorde en de verhoudingen er wel anders uit:

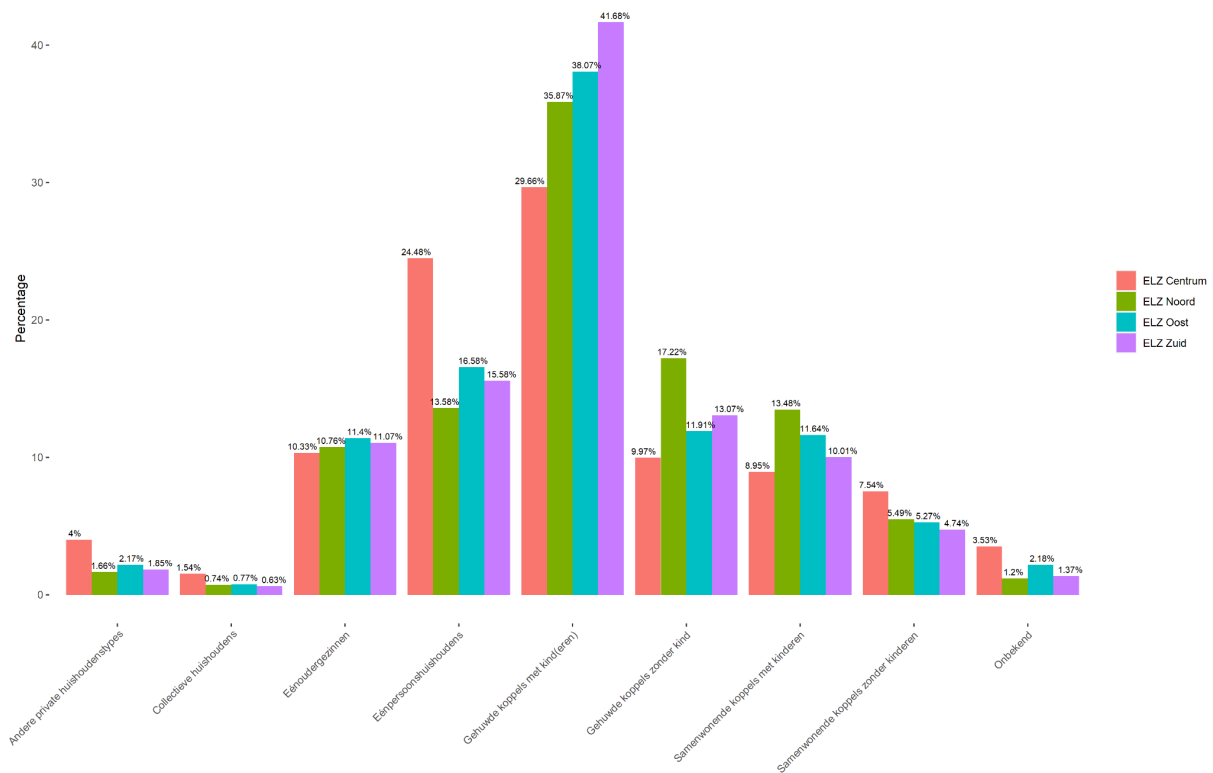
	Vlaanderen	Antwerpse Eerstelijnszones
Nummer 1	Alleenwonende (33%)	Gehuwd paar met kind(eren) (35,33%)
Nummer 2	Gehuwd paar zonder kinderen (22%)	Alleenwonende (18,38%)
Nummer 3	Gehuwd paar met kind(eren) (21%)	Gehuwd paar met kind(eren) (12,72%)

Daarnaast zijn er binnen de Antwerpse Eerstelijnszones meer ongehuwde paren met kind(eren) (10,86%) in vergelijking met 8% binnen het Vlaams Gewest. Ongehuwde paren zonder kinderen zijn binnen beide populaties quasi in gelijke mate vertegenwoordigd (Vlaanderen: 7% - Antwerpse Eerstelijnszones: 6%). Tot slot zijn er binnen de Antwerpse Eerstelijnszones meer eenoudergezinnen (10,82%) t.o.v. in het Vlaams Gewest (8%).

Gezinstype Vlaams Gewest (Statbel, 2022)

Gehuwd paar zonder kinderen	22%
Gehuwd paar met kind(eren)	21%
Ongehuwd paar zonder kinderen	7%
Ongehuwd paar met kind(eren)	8%
Alleenwonende	33%
Eenoudergezin	8%
Overig huishoudtype	2%

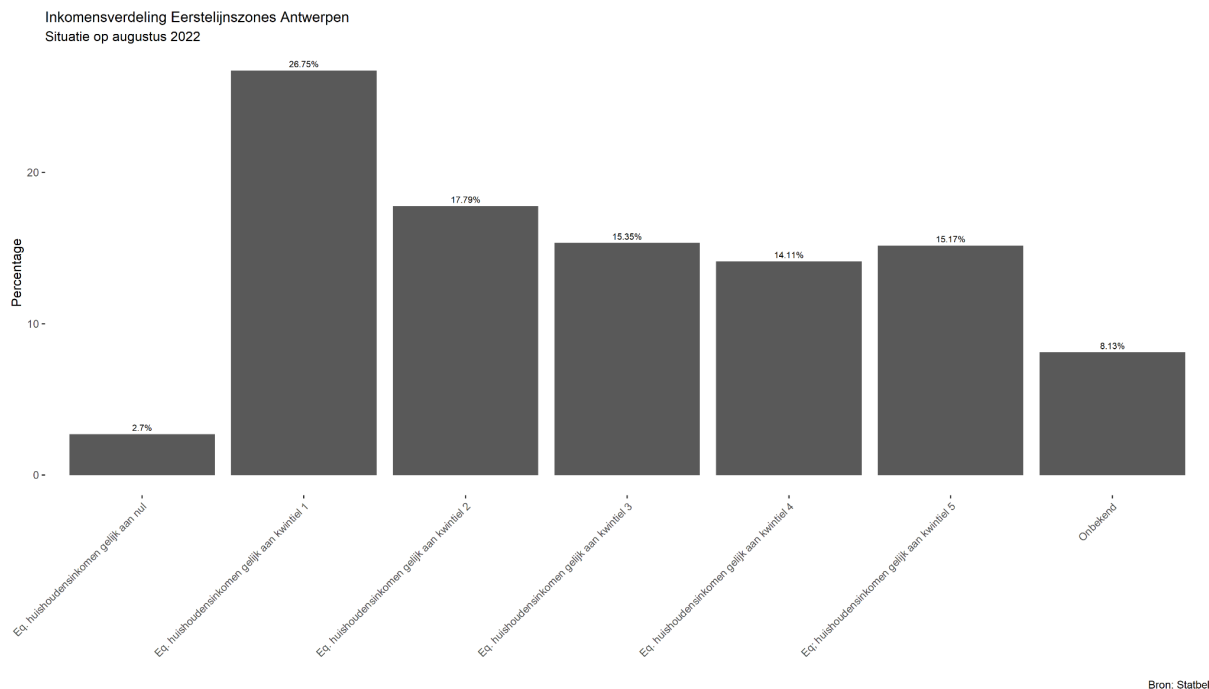
Gezinstype (LIPRO) Eerstelijnszones Antwerpen
Situatie op augustus 2022

Bron: Statbel

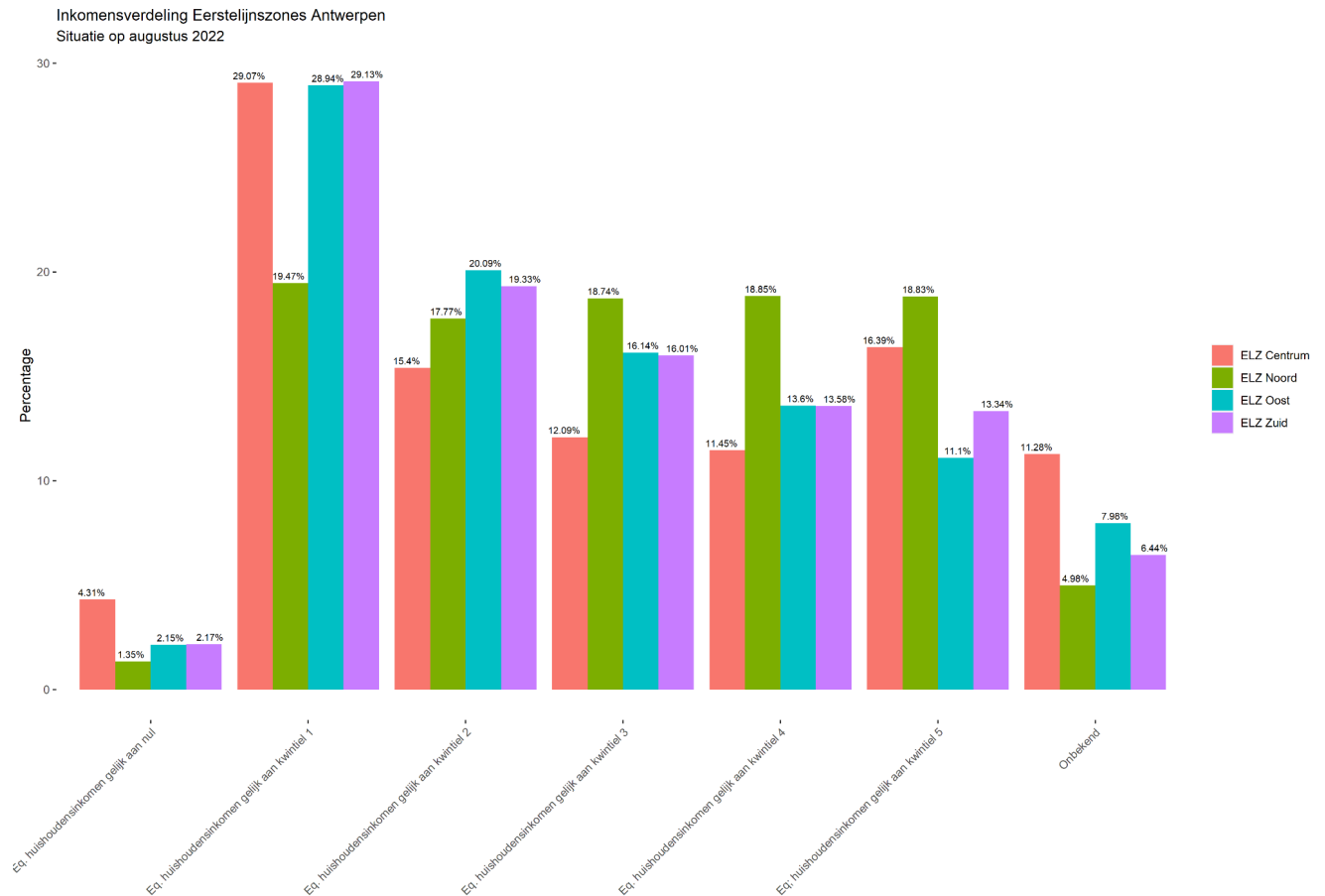
Bovenstaand staafdiagram geeft het gezinstype weer (volgens de gestandaardiseerde LIPRO-indeling) per Eerstelijnszone in vergelijking met de vier Antwerpse Eerstelijnszones. De gehuwde koppels met kind(eren) vertegenwoordigen binnen alle Eerstelijnszones de grootste populatie, al is er onderling wel variatie tussen de verschillende Eerstelijnszones vast te stellen (29,66% Centrum - 41,68% Zuid). In Eerstelijnszone Antwerpen Centrum, Oost en Zuid wordt de tweede grootste groep vertegenwoordigd door de eenpersoonshuishoudens (respectievelijk 24,48%, 16,58% en 15,58%), terwijl in Eerstelijnszone Noord Antwerpen dit de gehuwde koppels zijn zonder kind(eren) (17,22%). In Eerstelijnszone Antwerpen Centrum liggen de verschillende gezinstypes qua percentages meer gespreid, terwijl dit in de andere Eerstelijnszones minder het geval is. Tot slot zijn er binnen de dataset ook onbekenden aanwezig. Deze worden per Eerstelijnszone weergegeven.

1.1.1.6 Inkomensverdeling (huishoudinkomen per kwintiel)

In bovenstaand staafdiagram wordt de inkomensverdeling weergegeven per kwintiel van ieder huishoudinkomen binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones (aanslagjaar 2020). Het huishoudinkomen wordt als volgt berekend: het netto belastbaar inkomen van alle leden binnen het huishouden wordt bij elkaar opgeteld en gedeeld door het aantal equivalente volwassenen (1 = eerste volwassene, 0,5 = alle andere leden binnen huishouden van 14 jaar of ouder en 0,3 = alle kinderen jonger dan 14 jaar). Kwintiel 0 betekent dat het equivalent huishoudinkomen gelijk is aan 0 EUR. Het laagste huishoudinkomen ligt binnen kwintiel 1 en het hoogste huishoudinkomen behoort tot kwintiel 5. Binnen deze dataset zijn er 8,13% onbekenden. De grootste groep binnen de populatie behoort tot kwintiel 1 (26,75%) (kwintiel 1 op Belgisch niveau: 0,01 - 14 669,39). De kleinste groep behoort tot kwintiel 0 (2,7%). 17,79% van de populatie heeft een huishoudinkomen dat gelijk is aan kwintiel 2 (kwintiel 2 op Belgisch niveau: 14 669,40 - 20 956,77). 15,35% heeft een huishoudinkomen binnen kwintiel 3 (kwintiel 3 op Belgisch niveau: 20 956,78 - 27 997,18). Tot slot hebben 14,11% en 15,17% van de populatie een huishoudinkomen dat respectievelijk tot kwintiel 4 (kwintiel 4 op Belgisch niveau: 27 997,19 - 38 282,44) en kwintiel 5 (kwintiel 5 op Belgisch niveau: 38 282,45 - maximum) behoort.

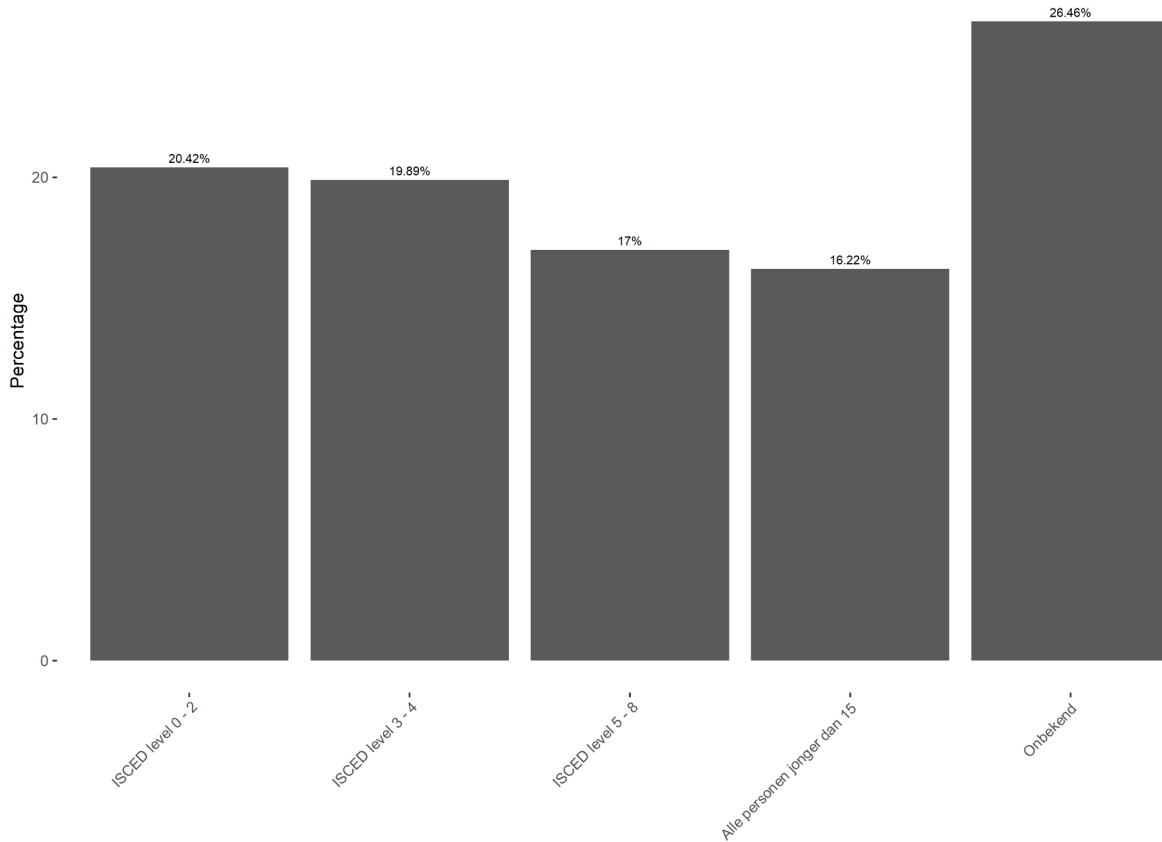

Bovenstaand staafdiagram geeft de inkomensverdeling weer (per kwintiel van ieder huishoudinkomen) per Eerstelijnszone in vergelijking met de vier Antwerpse Eerstelijnszones. Binnen de dataset zijn er ook onbekenden aanwezig. Deze worden per Eerstelijnszone weergegeven. Het grootste deel van de huishoudens in iedere Eerstelijnszone heeft een inkomen binnen kwintiel 1. In Eerstelijnszone Antwerpen Centrum, Oost en Zuid liggen deze cijfers vrij gelijk, om en bij de 29% van de populatie van iedere Eerstelijnszone heeft een huishoudinkomen binnen kwintiel 1. In Eerstelijnszone Noord Antwerpen ligt dit cijfer een stuk lager, namelijk 19,47%. De kleinste groep binnen iedere Eerstelijnszone-populatie heeft een huishoudinkomen gelijk aan 0 EUR (=kwintiel 0). Kwintiel 2 wordt het sterkst vertegenwoordigd binnen Eerstelijnszone Antwerpen Oost. Tot slot worden kwintiel 3,4 en 5 sterker vertegenwoordigd in Eerstelijnszone Noord Antwerpen in vergelijking met de andere drie Antwerpse Eerstelijnszones.

1.1.1.7 Opleidingsniveau (ISCED)

Opleidingsniveau Eerstelijnszones Antwerpen
Situatie op augustus 2022

Bron: Statbel

In bovenstaand staafdiagram wordt het opleidingsniveau weergegeven voor de populatie binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones volgens de ISCED-classificatie (International Standard Classification of Education) (laatste data-update: 2017). 16,22% van de personen zijn jonger dan 15 jaar en komen bijgevolg niet in aanmerking voor deze indeling. Van 26,46% van de populatie is het opleidingsniveau onbekend. Dit percentage onbekenden is vrij hoog binnen de Antwerpse Eerstelijnszones en kent drie verklaringen: (1) De data is slechts geüpdatet tot 01/01/2017. Personen die later zijn toegevoegd aan de database geven een lege cel en zijn dus onbekend. (2) Er bevindt zich nagenoeg alleen informatie over personen die hun diploma in België hebben bepaald in de database. (3) Binnen de oudere populatie is er een groter aandeel onbekenden, daar de databanken nog niet lang genoeg bestaat. Dit wordt wel gedeeltelijk verholpen door de census 2001 gegevens.

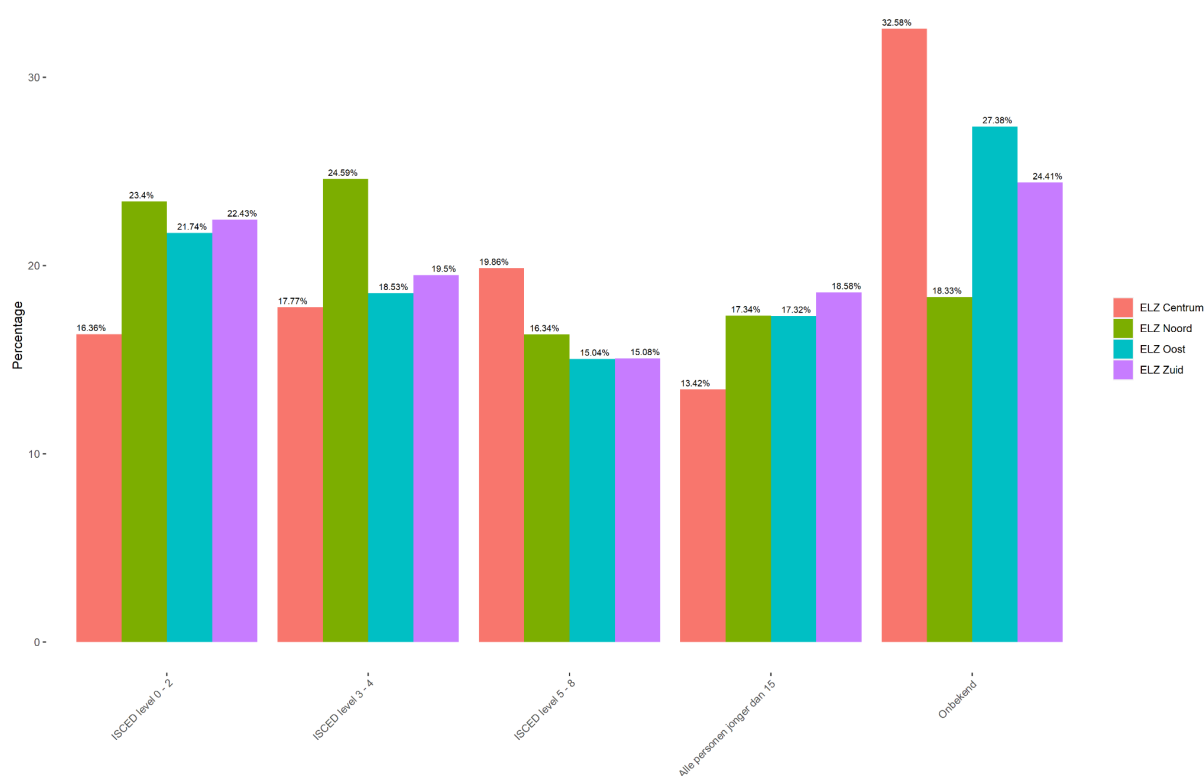
20,42% van de populatie heeft een opleidingsniveau op niveau 0-2 binnen de ISCED-classificatie. Dit omvat kleuteronderwijs (niveau 0), lager onderwijs (niveau 1) en lager secundair onderwijs (niveau 2). Vervolgens heeft 19,89% van de populatie een opleidingsniveau op niveau 3-4 van de ISCED-classificatie. Dit omvat hoger secundair onderwijs (niveau 3) en post secundair niet hoger onderwijs (niveau 4). 17% van de bevolking binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones heeft een opleidingsniveau op niveau 5-8. Dit omvat hoger onderwijs - korte cyclus zoals HBO5 (niveau 5), hoger onderwijs - bacheloropleiding (niveau 6), hoger onderwijs - masteropleiding (niveau 7) en doctoraat (niveau 8).

Gezien het grote aandeel onbekenden in de dataset voor de vier Antwerpse Eerstelijnszones en de dataset uit een ander jaar dateert is het niet opportuun om de data van de Antwerpse Eerstelijnszones en de Vlaamse data te vergelijken. Toch worden de Vlaamse cijfers omtrent opleidingsniveau hieronder ook weergegeven.

Opleidingsniveau Vlaams Gewest (Statbel, 2021)

	Absolute aantallen	Percentages
Laag (ISCED 0 - 2)	836.566	19,95%
Midden (ISCED 3 - 4)	1.651.719	39,40%
Hoog (ISCED 5 - 8)	1.704.337	40,65%
Totaal	4.192.623	100%

Opleidingsniveau Eerstelijnszones Antwerpen
Situatie op augustus 2022

Bron: Statbel

Bovenstaand staafdiagram geeft het opleidingsniveau (volgens de ISCED-classificatie) weer per Eerstelijnszone in vergelijking met de vier Antwerpse Eerstelijnszones. Binnen de dataset zijn er ook onbekenden aanwezig. Deze worden per Eerstelijnszone weergegeven. Binnen Eerstelijnszone Antwerpen Oost en Antwerpen Zuid heeft het grootste deel van de populatie een opleidingsniveau binnen ISCED-niveau 0-2. Verder is binnen Eerstelijnszone Noord Antwerpen het grootste deel van de populatie terug te vinden binnen ISCED-niveau 3-4. Tot slot heeft binnen Eerstelijnszone Antwerpen Centrum het grootste deel van de populatie een opleidingsniveau 5-8.

1.1.2 Gezondheid en zorg

Binnen deze paragraaf van de resultaten wordt de data omtrent gezondheid en zorg weergegeven. De resultaten werden onderverdeeld in drie afzonderlijke hoofdstukken: gezondheidstoestand, preventieve gezondheid en geneesmiddelengebruik.

1.1.2.1 Gezondheidstoestand

Binnen dit hoofdstuk *1.1.2.1 Gezondheidstoestand* wordt dieper ingegaan op de gezondheidstoestand van de personen die wonen binnen de Eerstelijnszone. Ten eerste wordt ingegaan op het statuut chronische aandoening. Vervolgens wordt de prevalentie van diabetes en de BEL-score besproken. Daarna wordt verder ingegaan op personen met een beperking en het zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden en ouderen met een zorgnood. Tot slot worden de resultaten omtrent de zorgbehoefte bij ouderen, ouderen met dementie en mentale gezondheid weergegeven.

Deel 1: Statuut chronische aandoening

Beschrijving IMA-atlas = "Percentage rechthebbenden met minstens één statuut chronische aandoening"

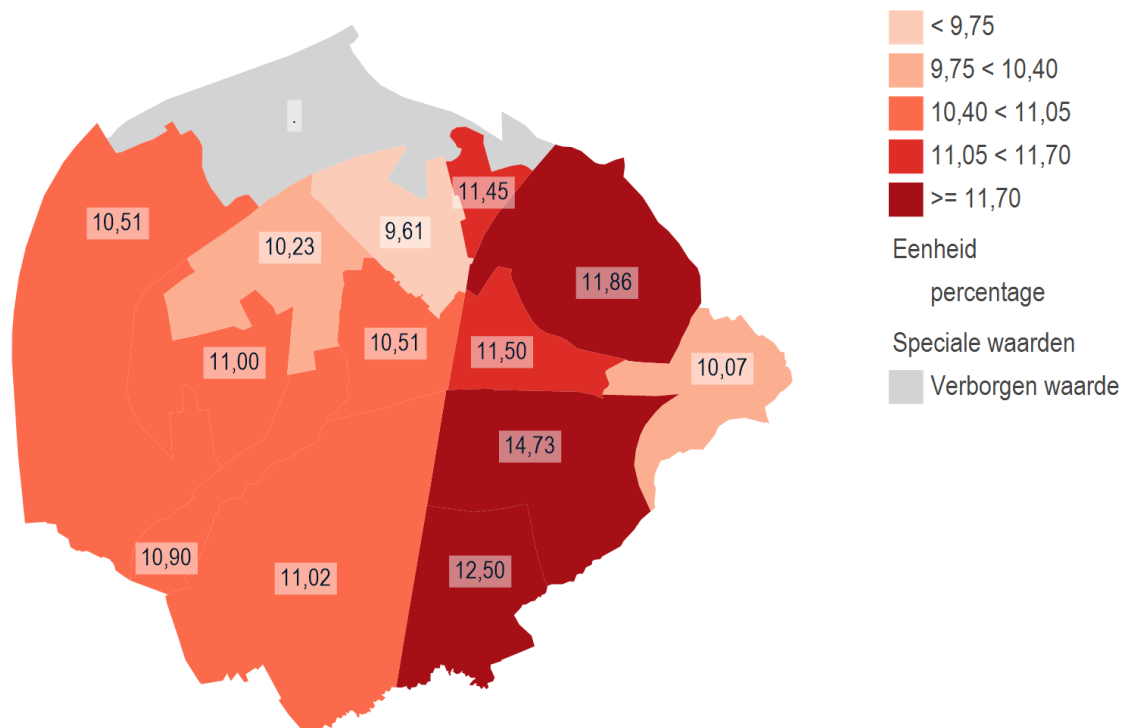
Laatste data-update = 2021

Cijfer overheen vier Antwerpse Eerstelijnszones = 10,60%

Cijfer voor Provincie Antwerpen = 12,06%

Cijfer voor Vlaams Gewest = 13,32%

Statuut chronische aandoening - 2021 - Wijken Eerstelijnszone Antwerpen Zuid

Bron: <http://www.ima-aim.be>

In bovenstaande weergave en onderstaande tabel wordt het statuut chronische aandoening weergegeven binnen Eerstelijnszone Antwerpen Zuid. Bij de interpretatie van deze cijfers dient de grote variatie aan bevolkingsdichtheid zeker meegenomen te worden (cf. 1.1.1.1 *Bevolkingsdichtheid*), alsook de afwijkende bevolkingspiramide t.o.v. Vlaanderen (cf. 1.1.1.2 *Bevolkingspiramide*). De wijk met het laagste percentage personen met een statuut chronische aandoening is Kiel (9,61%). De wijk met het hoogste percentage personen met een statuut chronische aandoening is Wilrijk Centrum (14,73%). Deze wijk scoort hoger dan het Vlaams gemiddelde (13,32%).

	Statuut chronische aandoening
Kiel	9,61%
Middelheim	11,86%
Petroleum - Zuid	.
Tentoonstellingswijk	11,45%
Hoogte	11,5%

Oosterveld - Elsdonk	10,07%
Valaar	10,51%
Wilrijk Centrum	14,73%
Koornbloem	11,02%
Neerland	12,5%
Hoboken - Centrum	11%
Hoboken - Noord	10,23%
Hoboken - West	10,51%
Hoboken - Zuidoost	10,9%

Deel 2: Prevalentie diabetes

Beschrijving rapport kerncijfers Provincie in Cijfers = “[promille] rechthebbenden met afleveringen antidiabetica of met naar diabetes verwijzende nomenclatuur (diabetesconventie, diabetespas, zorgtraject diabetes) per 1.000 rechthebbenden.”

Laatste data-update = 2018

Cijfer voor vier Antwerpse Eerstelijnszones, Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

	Prevalentie diabetes per 1.000 personen in de ziekteverzekering
Antwerpen	53
Schoten	51
Stabroek	52
Wommelgem	46
Vier Antwerpse Eerstelijnszones	53
Provincie Antwerpen	52
Vlaams Gewest	56

In Antwerpen hebben 53/1.000 personen met een ziekteverzekering recht op een diabetesbehandeling. In Wommelgem (46 per 1.000), Schoten (51 per 1.000) en Stabroek (52 per 1.000) ligt de prevalentie iets lager. Bij vergelijking met het prevalentiecijfer binnen het Vlaams Gewest (56 per 1.000) kan worden vastgesteld dat de vastgestelde prevalentie binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones lager is. Dit zou enerzijds verklaard kunnen worden door een

vermoedelijke onderdetectie. Anderzijds is de afwijkende bevolkingspiramide voor de vier Antwerpse Eerstelijnszones t.o.v. Vlaanderen ook een verklaring voor de lagere prevalentiecijfers. Aandachtspunt bij het interpreteren van deze cijfers is het feit dat deze cijfers dateren van de periode voor de COVID-crisis (2018). Binnen het werkingsgebied van de Antwerpse Eerstelijnszones zijn er diverse projecten lopende omtrent diabetes, waaronder het HALT2Diabetes-project vanuit de Diabetes Liga en Logo Antwerpen. Daarnaast wordt momenteel ook een dashboard uitgewerkt om de diabetesparameters nog nauwkeuriger op te kunnen volgen als professional en Eerstelijnszone. Tot slot werd binnen een werkgroep van Eerstelijnszone Noord Antwerpen een diabetesboekje ontwikkeld als hulpmiddel voor diabetespatiënten.

Deel 3: BEL-score

Beschrijving rapport kerncijfers Provincie in Cijfers = “Tijdens het huisbezoek peilt het begeleidend personeelslid van de dienst voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg naar de zorgbehoefte van de gebruiker (indicatiestelling). Dat gebeurt door middel van het scoren van deze persoon via 27 items. Die 27 items zijn gegroepeerd in 4 blokken die elk verwijzen naar een welbepaalde invalshoek: de zorgbehoefte op huishoudelijk, lichamelijk, sociaal en geestelijk vlak. De scores op de 27 items worden opgeteld en vormen de BEL-profielscore. Een score van 35 of meer wordt beschouwd als zwaar zorgbehoevend.”

Laatste data-update = 2020

Cijfer voor Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

	Gewogen gemiddelde BEL-score gezinszorg 65+ (aantal)
Antwerpen	24,6
Schoten	30,9
Stabroek	27,3
Wommelgem	26,6
Provincie Antwerpen	27,4
Vlaams Gewest	28,3

Binnen het Vlaams Gewest bedraagt de gemiddelde BEL-score voor 65-plussers die gezinszorg ontvangen 28,3. Wanneer dit per lokaal bestuur wordt bekeken, liggen deze cijfers lager voor Antwerpen (24,6), Wommelgem (26,6) en Stabroek (27,3). Binnen Schoten ligt de gemiddelde BEL-score hoger (30,9) dan het Vlaams gemiddelde en de andere lokale besturen binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones. Binnen de jongere leeftijdscategorie 0 - 64 jaar in Antwerpen (via de data van Stad in Cijfers - 2020) is de BEL-score 17,3 voor personen binnen deze leeftijdscategorie die gezinszorg ontvangen. Dit is een verschil van 29,67% t.o.v. de oudere populatie. Er is echter wel een vermoeden van onderrapportage gezien de diensten gezinszorg een betalende dienstverlening aanbieden, wat niet voor alle inwoners binnen de Eerstelijnszones toegankelijk is. Daarnaast mogen

culturele verschillen in zorg naar ouderen, waardoor zorgbehoevende 65+ers niet altijd in aanraking komen met thuiszorg, niet over het hoofd worden gezien. Indien toekomstige acties hierrond opgezet worden, dienen bovenstaande bedenkingen onderzocht te worden vooraleer een correct beeld rond dit thema gevormd kan worden voor de vier Antwerpse Eerstelijnszones.

Deel 4: Personen met een beperking

Beschrijving rapport kerncijfers Provincie in Cijfers = “De Directie-generaal (DG) Personen met een handicap beslist na medische evaluatie over een erkenning als persoon met een beperking in volgende gevallen:

- ofwel een erkenning bij verlies van verdienvermogen tot een derde of minder dan wat een persoon zonder beperking op de gewone arbeidsmarkt kan verdienen,
- ofwel een erkenning bij minstens 7 punten op de schaal van zelfredzaamheid.”

Laatste data-update = 2022

Cijfer voor vier Antwerpse Eerstelijnszones, Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

	Personen met een beperking per 1.000 18-plussers
Antwerpen	49,79
Schoten	39,70
Stabroek	44,31
Wommelgem	46,53
Vier Antwerpse Eerstelijnszones	48,93
Provincie Antwerpen	52,25
Vlaams Gewest	62,25

Binnen het Vlaams Gewest zijn er per 1.000 18-plussers 62,25 personen erkend als persoon met een beperking. Dit cijfer ligt binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones een heel stuk lager, namelijk 48,93. Mogelijks kan dit verklaard worden door onderdetectie of onvoldoende toegang tot zorg. Binnen de lokale besturen van de vier Antwerpse Eerstelijnszones scoort Schoten het laagst (39,70) op deze parameter.

Deel 5: Zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden

Beschrijving rapport kerncijfers Provincie in Cijfers = “Vroeger de zorgverzekering, voor personen die veel zorg nodig hebben, zoals ouderen die in een woonzorgcentrum verblijven (zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden in de residentiële zorg) of mensen die thuis veel ondersteuning nodig hebben (zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden in de mantel- en thuiszorg). Dit zorgbudget is leeftijdsonafhankelijk, maar het merendeel wordt toegekend aan mensen ouder dan 65 jaar.”

Laatste data-update = 2021

Cijfer voor vier Antwerpse Eerstelijnszones, Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel
Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

	Zorgbudget voor zwaar zorg-behoevenden in de mantel- en thuiszorg (absoluut aantal personen)	Zorgbudget voor zwaar zorg-behoevenden in de residentiële zorg (absoluut aantal personen)	Zorgbudget voor zwaar zorg-behoevenden 65+ (absoluut aantal personen)	Zorgbudget voor zwaar zorg-behoevenden 65+ (t.o.v. 65-plussers)
Antwerpen	9.674	5.264	11.361	13,2%
Schoten	709	383	900	11,6%
Stabroek	384	123	380	9,9%
Wommelgem	262	215	410	14,6%
Vier Antwerpse Eerstelijnszones	11.029	5.985	13.051	12,9%
Provincie Antwerpen	41.144	20.223	48.344	13,1%
Vlaams Gewest	189.500	76.200	211.662	15,4%

Binnen de mantelzorg- en thuiszorgsituatie zijn 11.029 zorgbudgetten toegekend in de vier Antwerpse Eerstelijnszones. In de residentiële situatie ligt dit cijfer lager, namelijk 5.985 zorgbudgetten. Wanneer dezelfde budgetten bekeken worden binnen de leeftijdscategorie 65+, dan kan worden vastgesteld dat 13.051 budgetten werden toegekend aan 65+ers. 12,9% van de 65-plussers binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones ontvangt een zorgbudget. Dit cijfer ligt lager dan voor de groep van 65-plussers binnen de Provincie Antwerpen en het Vlaams Gewest. Mogelijks kan dit verklaard worden doordat de zorgbudgetten actief dienen aangevraagd te worden door de burger zelf bij de zorgkas, alsook gezien bepaalde voorwaarden verbonden zijn aan het verkrijgen van een zorgbudget (bv. minstens 10 jaar in Vlaanderen - België wonen, voldoen aan inburgeringsplicht, enzovoort).

Deel 6: Zorgbudget voor ouderen met een zorgnood

Beschrijving rapport kerncijfers Provincie in Cijfers = "Vroeger de Tegemoetkoming Hulp aan Bejaarden of THAB is een financiële tegemoetkoming voor ouderen (vanaf 65 jaar) die moeilijkheden ondervinden bij het uitvoeren van dagelijkse taken. De tegemoetkoming is bedoeld om de kosten ten gevolge van de zorg te vergoeden. Ze wordt enkel toegekend aan personen met een beperkt inkomen."

Laatste data-update = 2021

Cijfer voor vier Antwerpse Eerstelijnszones, Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel
Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

	Zorgbudget voor ouderen met een zorgnood	Zorgbudget voor ouderen met een zorgnood (t.o.v. 65-plussers)
Antwerpen	5.019	5,8%
Schoten	216	2,8%
Stabroek	119	3,1%
Wommelgem	126	4,5%
Vier Antwerpse Eerstelijnszones	5.480	5,4%
Provincie Antwerpen	20.860	5,6%
Vlaams Gewest	94.607	6,9%

In de vier Antwerpse Eerstelijnszones verkregen 5.480 65-plussers een zorgbudget voor ouderen met een zorgnood. Deze budgetten kunnen verkregen worden bovenop de budgetten voor zwaar zorgbehoevenden. Dit cijfer verschilt lichtjes van datgene voor de groep van 65-plussers binnen de Provincie Antwerpen. Mogelijks kan dit verklaard worden doordat het zorgbudget ook actief dient aangevraagd te worden door de burger zelf bij de zorgkas, alsook onderworpen is aan bepaalde voorwaarden.

Deel 7: Zorgbehoefte bij ouderen

Bron: Rapport Ouderenzorg Provincie in Cijfers

Laatste data-update = 2010

De laatste data-update dateert uit 2010. De relevantie van deze data kan om die reden in vraag worden gesteld en werd bijgevolg niet meegenomen in deze omgevingsanalyse.

Deel 8: Ouderen met dementie

Beschrijving Rapport Ouderenzorg Provincie in Cijfers = "Dementie is geen normaal ouderdomsverschijnsel. Het is een ziekte die vooral, doch niet uitsluitend, oudere mensen treft. Personen met dementie vormen een groeiende groep die nood heeft aan uitgebreide en vaak gecompliceerde zorg. De natuurlijke evolutie van deze ziekte strekt zich uit over een langere periode van 6 tot 8 jaar. Voorlopig bestaat er nog geen afdoende geneeskundige remedie tegen voortschrijdende dementie."

Laatste data-update = 2009

De laatste data-update dateert uit 2009. De relevantie van deze data kan om die reden in vraag worden gesteld en werd bijgevolg niet meegenomen in deze omgevingsanalyse.

Deel 9: Mentale gezondheid

Bevraging netwerk SaRA

Zuid

In het voorjaar van 2022 voerde het netwerk SaRA in samenwerking met Eerstelijnszone Antwerpen Zuid een nodenbevraging uit in het kader van de conventie psychologische functies in de eerste lijn. De bevraging werd ingevuld door 95 zorg- en hulpverleners in de Eerstelijnszone met volgende verdeling tussen de verschillende beroepsgroepen:

Beroepsgroep	Aantal deelnemers
klinisch psycholoog	48
klinisch orthopedagoog	6
beleidsmedewerker/vertegenwoordiger	4
huisarts	2
maatschappelijk werker	14
andere	21

Binnen deze conventie wordt psychologische zorg opgesplitst in enerzijds 'eerstelijnspsychologische zorg' (synoniem voor: veerkrachtversterking) en anderzijds 'gespecialiseerde zorg'. De bevolking wordt ook uitgesplitst in verschillende doelgroepen: perinatale en vroege kindertijd, lagere schoolleeftijd, middelbare schoolleeftijd, adolescentie en transitieleeftijd, volwassenen en ouderen.

Nood aan veerkrachtversterking

In onderstaande grafiek wordt per doelgroep de nood aan eerstelijnspsychologische zorg (synoniem voor veerkrachtversterking) binnen Eerstelijnszone Antwerpen Zuid weergegeven.

Uitgedrukt in percentages

Uit bovenstaande grafiek blijkt dat de respondenten (zorg- en hulpverleners binnen Eerstelijnszone Antwerpen Zuid) aangeven dat de doelgroepen 'Armoede', 'Migratieachtergrond', 'Anderstaligen' en 'Adolescentie en transitieleeftijd' volgens hen de grootste nood ervaren aan veerkrachtversterking.

In wat volgt hieronder worden de doelgroepen en hun noden en prioriteiten afzonderlijk besproken. Gedurende de bevraging werden hiervoor de volgende vragen gehanteerd:

- Wat zijn de meest voorkomende **noden** in het kader van psychologische hulp binnen Eerstelijnszone Antwerpen Zuid? (de respondenten konden meerdere antwoorden aanduiden)
- Indien u één problematiek **prioritair** zou kunnen aanpakken in het kader van psychologische hulp, welke problematiek zou dit dan zijn? (de respondenten konden slechts één antwoord aanduiden)

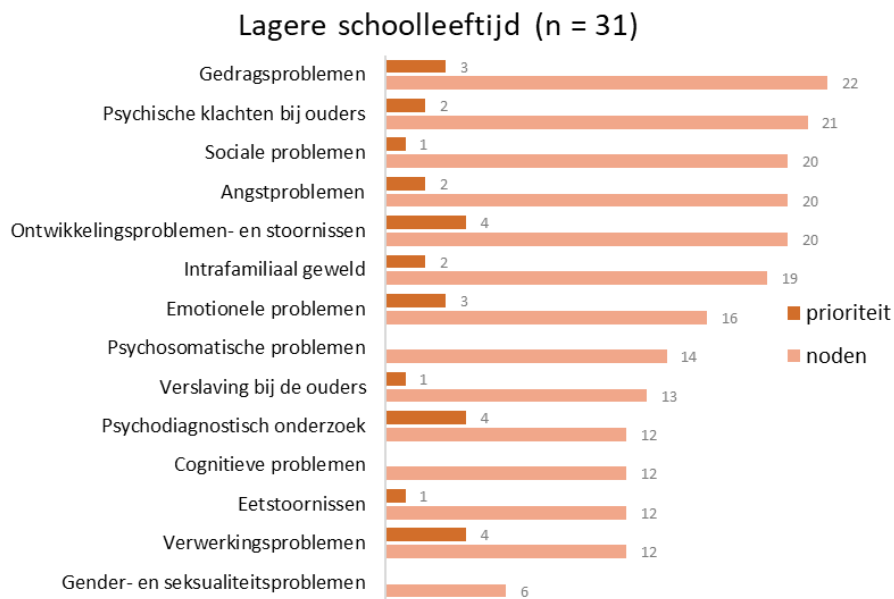
Doelgroep 1: Perinatale en vroege kinderleeftijd

Perinatale en vroege kinderleeftijd (n = 15)

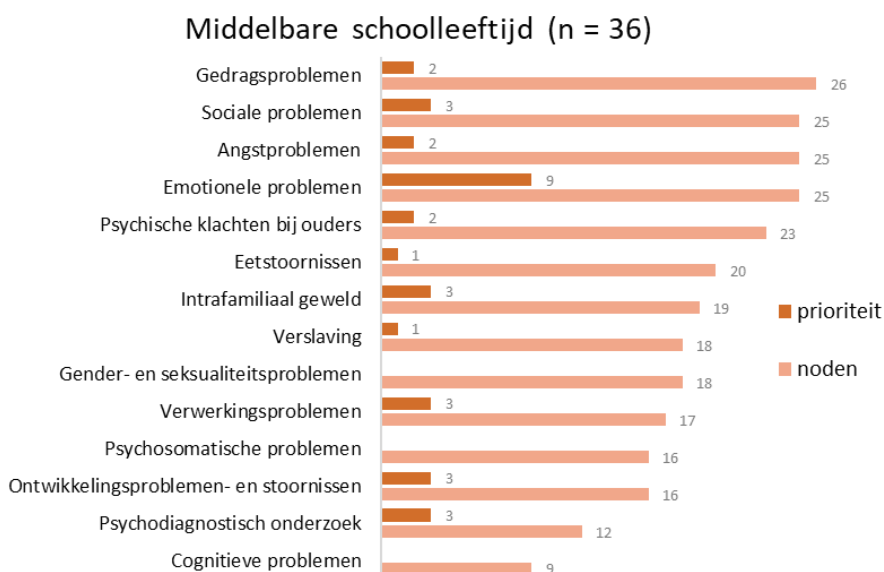
De meest voorkomende problematiek waarbij psychologische hulp nodig is in Eerstelijnszone Antwerpen Zuid voor de **doelgroep perinatale en vroege kinderleeftijd** zijn ontwikkelingsproblemen- en stoornissen (zie *noden in bovenstaande grafiek*). Als tweede meest voorkomende problematieken wordt intrafamiliaal geweld, moeilijkheden in de hechtingsrelatie en perinatale psychische klachten aangegeven. De problematieken die aangeduid worden als prioritair aan te pakken zijn ontwikkelingsproblemen- en stoornissen en moeilijkheden in de hechtingsrelatie.

Doelgroep 2: Lagere schoolleeftijd

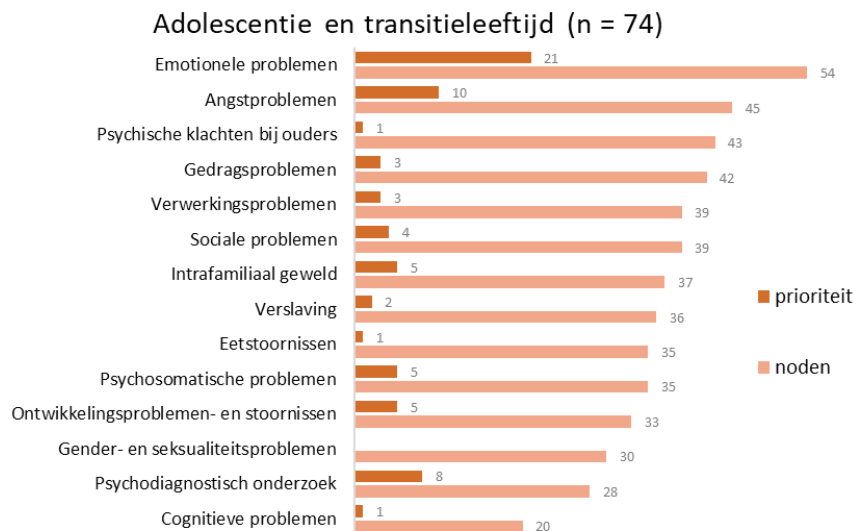
Bij de leeftijdsgroep **lagere schoolleeftijd** zien we dat gedragsproblemen, psychische klachten bij ouders en sociale problemen als meest voorkomende problematieken worden aangeduid (*zie noden in bovenstaande grafiek*). Daarnaast blijkt uit de bevraging dat ontwikkelingsproblemen- en stoornissen, psychodiagnostisch onderzoek en verwerkingsproblemen prioritair dienen opgenomen te worden. Gender- en seksualiteitsproblematieken worden als minst voorkomend aangeduid bij de noden en keren niet terug in de prioriteiten. Een kanttekening hierbij is dat slechts een deel van de bevolking geen aansluiting vindt bij de normatieve en kunstmatige indeling van gender in de categorieën 'man'/'vrouw'. Bovenstaande kanttekening geldt voor alle leeftijdscategorieën.

Doelgroep 3: Middelbare schoolleeftijd

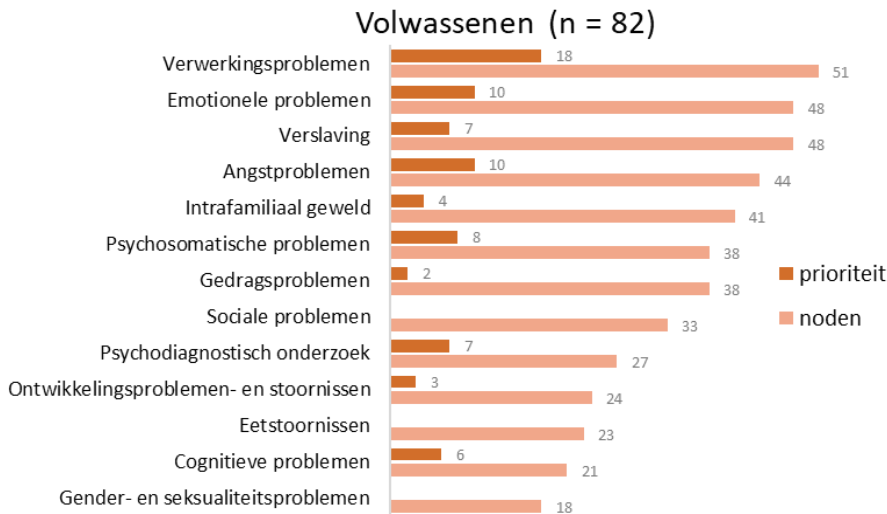
De meest voorkomende problematieken waarbij psychologische hulp nodig is in Eerstelijnszone Antwerpen Zuid voor de doelgroep **middelbare schoolleeftijd** zijn gedragsproblemen, sociale problemen, angstproblemen en emotionele problemen (*zie noden in bovenstaande grafiek*). Daarnaast dienen de problematieken emotionele problemen, sociale problemen, intrafamiliaal geweld, verwerkingsproblemen, ontwikkelingsproblemen- en stoornissen en psychodiagnostisch onderzoek als prioritair te worden opgenomen.

Doelgroep 4: Adolescentie en transitieleeftijd

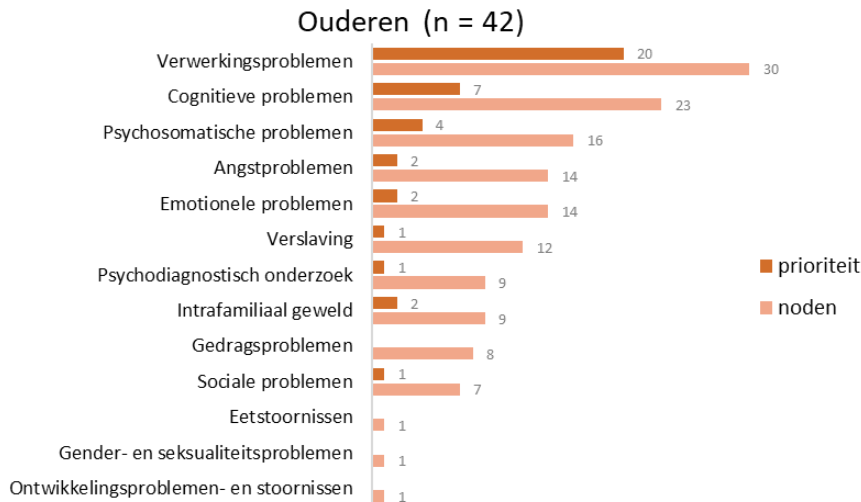
Voor de doelgroep **adolescentie en transitieleeftijd** is duidelijk uit bovenstaande grafiek dat, net zoals bij de doelgroep middelbare schoolleeftijd, de problematieken emotionele problemen en angstproblemen het meest prevalent zijn (*zie noden in bovenstaande grafiek*). Prioritair dient er daarnaast ingezet te worden op emotionele problemen, angstproblemen en psychodiagnostisch onderzoek. Ondanks dat psychodiagnostisch onderzoek niet als meest prevalentie nood wordt aangeduid (*zie noden in bovenstaande grafiek*), blijken de respondenten te menen dat hier toch ook prioritair op zou moeten worden ingezet (*zie prioriteit in bovenstaande grafiek*).

Doelgroep 5: Volwassenen

Binnen Eerstelijnszone Antwerpen Zuid blijkt dat voor **volwassenen** verwerkingsproblemen, emotionele problemen en verslaving belangrijke problematieken zijn (zie *noden in bovenstaande grafiek*). Deze problematieken worden op de voet gevolgd door angstproblemen en intrafamiliaal geweld. Prioritair dient er ingezet te worden op verwerkingsproblemen, emotionele problemen en angstproblemen.

Doelgroep 6: Ouderen

Omtrent de laatste doelgroep **ouderen** blijken verwerkingsproblemen, cognitieve problemen en psychosomatische problemen hoog te scoren (zie *noden in bovenstaande grafiek*). Verwerkingsproblemen wordt voor deze doelgroep het vaakst aangeduid als meest voorkomende problematiek. Prioritair dient ingezet te worden op het aanbod voor verwerkingsproblemen, cognitieve problemen en psychosomatische problemen.

Beschrijvingen Antwerpse Gezondheidsenquête

- Aandeel respondenten met psychische problemen
- Aandeel respondenten met slaapstoornis
- Aandeel respondenten met last van stress
- Aandeel respondenten dat meerdere keren per week sociaal contact heeft
- Aandeel respondenten dat minder dan één keer per week sociaal contact heeft
- Voor ieder van bovenstaande variabelen werd telkens bekeken welk percentage van de respondenten (vanaf 16 jaar) volgende zaken rapporteren.

Laatste data-update = 2019

Enkel beschikbaar via de Gezondheidsenquête van Stad Antwerpen, niet ter beschikking voor Schoten, Stabroek en Wommelgem

Een aandachtspunt bij het interpreteren van deze cijfers is het feit dat deze Gezondheidsenquête dateert uit 2019. Intussen is er enerzijds de COVID-crisis geweest, die een impact heeft gehad op het mentaal welbevinden van burgers. Anderzijds is de conventie geestelijke gezondheid ook opgestart. Tot slot loopt er binnen de Antwerpse Eerstelijnszones ook het project Het Helpt wat aansluit bij dit topic. Deze factoren oefen(d)en vermoedelijk allemaal een impact uit op onderstaande data.

Zuid

	Aandeel respondenten met psychische problemen	Aandeel respondenten met slaapstoornis	Aandeel respondenten met last van stress	Aandeel respondenten dat meerdere keren per week sociaal contact heeft	Aandeel respondenten dat minder dan één keer per maand sociaal contact heeft
2020 Antwerpen Kiel	20,3	32,2	44,8	81,0	9,5
2610 Wilrijk	16,7	34,2	50,0	87,7	6,1
2660 Hoboken	20,2	44,6	50,8	90,3	6,0

1.1.2.2 Preventieve gezondheid

Binnen dit hoofdstuk 1.1.2.2 *Preventieve gezondheid* wordt verder ingegaan op de deelname aan screenings/projecten in het kader van preventieve gezondheid. Ten eerste wordt ingegaan op de dekkingsgraad van de verschillende kankerscreenings, namelijk borstkankerscreening, baarmoederhalscreening en darmkankerscreening. Daarnaast wordt de preventieve mondzorg besproken. Tot slot wordt kort ingegaan op de data omtrent het BMI van schoolgaande kinderen.

Deel 1: Dekkingsgraad borstkankerscreening

Beschrijving rapport kerncijfers Provincie in Cijfers = “Percentage vrouwen van 50-69 jaar met een diagnostische of screeningsmammografie tijdens het jaar of het voorgaande jaar (t.o.v. vrouwen met van 50-69 jaar)”

Laatste data-update = 2020

Cijfer voor vier Antwerpse Eerstelijnszones, Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

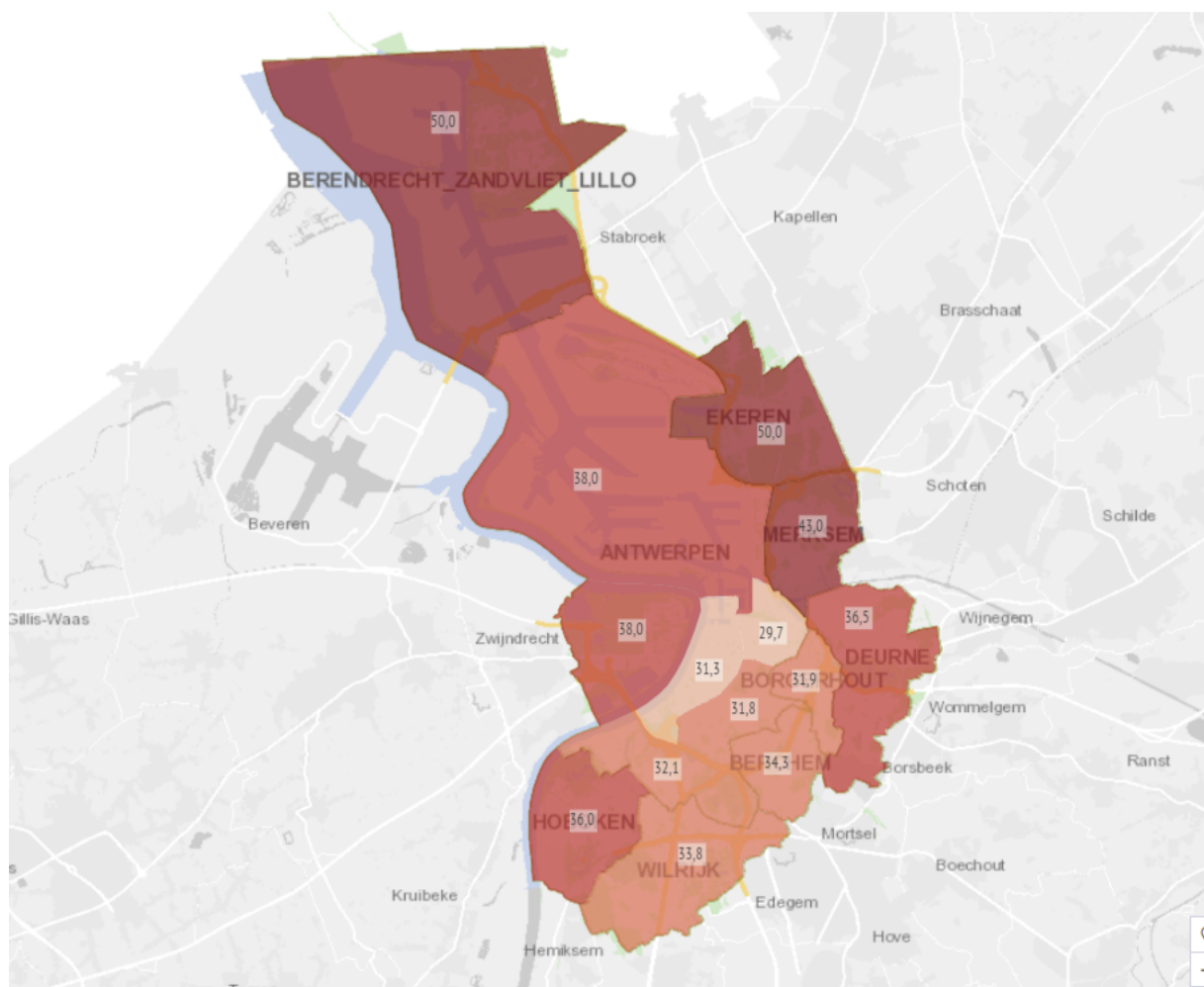
	Totale dekkingsgraad borstkankerscreening (t.o.v. vrouwen 50-69 jaar)
Antwerpen	53,0
Schoten	67,3
Stabroek	64,9
Wommelgem	64,1
Vier Antwerpse Eerstelijnszones	54,9
Provincie Antwerpen	61,1
Vlaams Gewest	61,6

Binnen het Vlaams Gewest bedraagt de totale dekkingsgraad van de borstkankerscreening 61,6% voor de vrouwelijke populatie tussen 50 en 69 jaar. In vergelijking met de lokale besturen binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones ligt dit in Wommelgem (64,1%), Stabroek (64,9%) en Schoten (67,3%) hoger en in Antwerpen bijna 9% lager (53%).

Beschrijving Stad in Cijfers: Deelnamegraad (dekkingsgraad) bevolkingsonderzoek bij screening naar borstkanker = “Het percentage doelgroepvrouwen (50 tem 69 jaar) dat heeft deelgenomen aan borstkankerscreening i.k.v. bevolkingsonderzoeken van de Vlaamse gemeenschap. Met dit percentage verkrijgen we een beeld van het effect van de preventieve aanpak, zijnde de respons die bekomen wordt n.a.v. uitnodigingen tot preventieve kankerscreenings door de Vlaamse gemeenschap. Doelgroepvrouwen die een geldige uitsluitingsreden hebben om niet deel te nemen (een bilaterale mastectomie gehad of een borstkankerdiagnose gehad in de laatste 10 jaar) of die een screening gehad hebben buiten het bevolkingsonderzoek (diagnostische mammografie) werden dus niet meegeteld bij de percentageberekening.”

Laatste data-update = 2020

In Stad in Cijfers: enkel de wijken voor Stad Antwerpen ter beschikking

Bron: Stad in Cijfers

In bovenstaande geografische weergave en onderstaande tabel wordt de dekkingsgraad van het bevolkingsonderzoek naar borstkanker besproken bij vrouwen tussen 50 en 69 jaar in Antwerpen. De deelnamegraad ligt het laagst in 2060 Antwerpen-Noord (29,7%) en het hoogst in Berendrecht-Zandvliet-Lillo en Ekeren (50%).

	Deelnamegraad (dekkingsgraad) bevolkingsonderzoek bij screening naar borstkanker
2000 Antwerpen Centrum	31,3%
2018 Antwerpen Zuid	31,8%
2020 Antwerpen Kiel	32,1%
2030 Antwerpen Luchtbal	38%
2050 Antwerpen Linkeroever	38%
2060 Antwerpen Noord	29,7%
2040 Berendrecht Zandvliet Lillo	50%
2100 Deurne	36,5%
2140 Borgerhout	31,9%
2170 Merksem	43%
2180 Ekeren	50%
2600 Berchem	34,3%
2610 Wilrijk	33,8%
2660 Hoboken	36%

Deel 2: Dekkingsgraad baarmoederhalscreening

Beschrijving rapport kerncijfers Provincie in Cijfers = "Percentage vrouwen van 25-64 jaar die zich 3-jaarlijks preventief laten onderzoeken op baarmoederhalskanker (t.o.v. vrouwen van 25-64 jaar)"

Laatste data-update = 2020

Cijfer voor vier Antwerpse Eerstelijnszones, Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

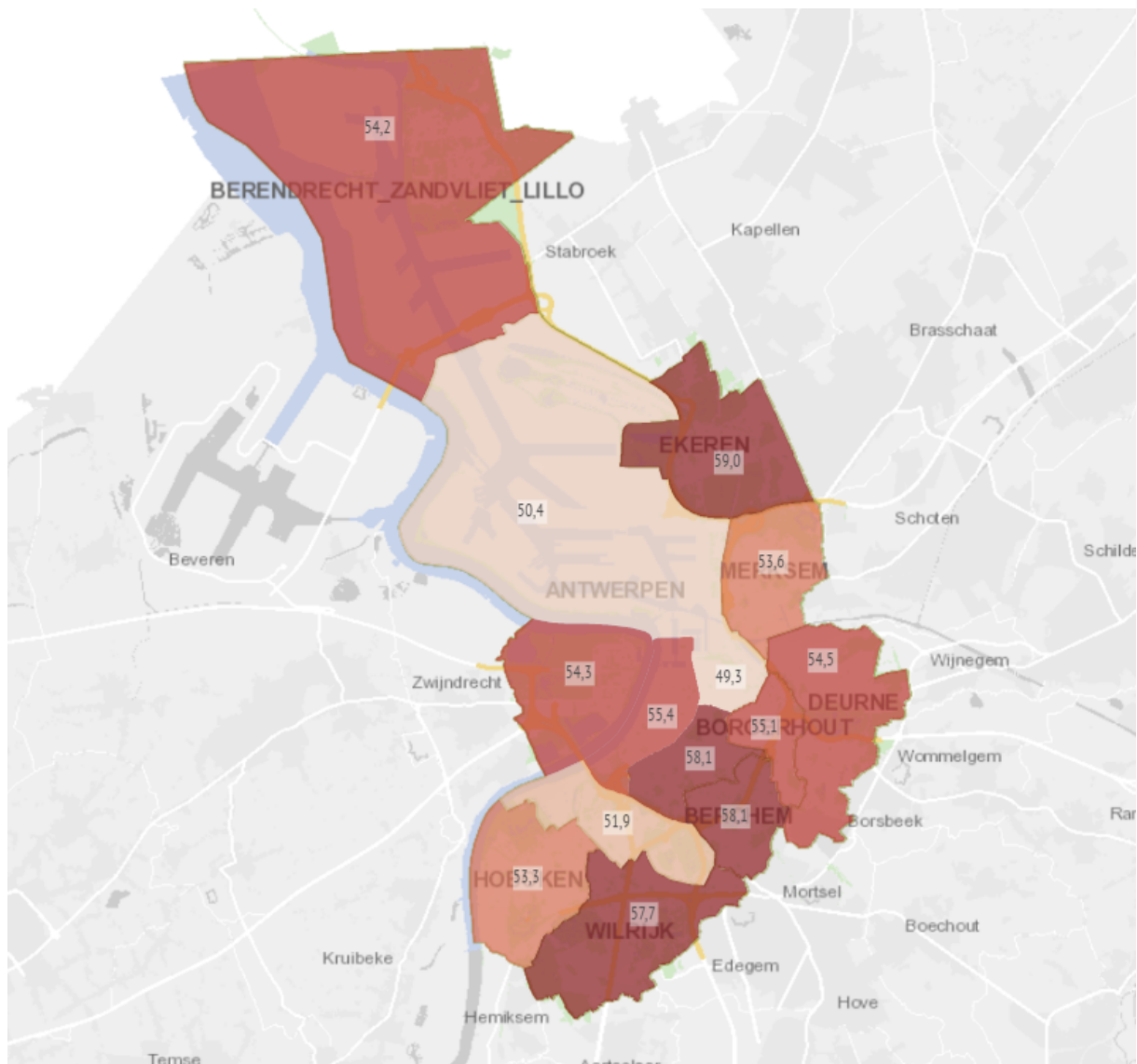
	Totale dekkingsgraad baarmoederhalskankerscreening (t.o.v. vrouwen 25-64 jaar)
Antwerpen	59,7
Schoten	67,5
Stabroek	66,1
Wommelgem	65,8
Vier Antwerpse Eerstelijnszones	60,5
Provincie Antwerpen	63
Vlaams Gewest	62,6

Binnen het Vlaams Gewest bedraagt de totale dekkingsgraad van de baarmoederhalskankerscreening 62,6% voor de vrouwelijke populatie van 25 tot en met 64 jaar. In vergelijking met de lokale besturen binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones ligt dit - net als bij de borstkankerscreening - in Wommelgem (65,8%), Stabroek (66,1%) en Schoten (67,5%) hoger en in Antwerpen lager (59,7%).

Beschrijving Stad in Cijfers: Deelnamegraad (dekkingsgraad) bevolkingsonderzoek bij screening naar baarmoederhalskanker = "Het percentage doelgroepvrouwen (25 tem 64 jaar) dat heeft deelgenomen aan baarmoederhalskankerscreening. Dit percentage refereert aan het aantal doelgroepvrouwen dat tenminste 1 uitstrijkje gehad heeft in de laatste 3 jaar (zowel de doelgroepvrouwen die een dergelijke screening hebben laten uitvoeren n.a.v. van een uitnodigingsbrief voor het bevolkingsonderzoek van de Vlaamse gemeenschap als de doelgroepvrouwen die een dergelijke screening hebben laten uitvoeren los van een dergelijke uitnodigingsbrief). De doelgroepvrouwen die een geldige uitsluitingsreden hebben om zich niet te laten screenen (verwijdering van baarmoeder en baarmoederhals gehad of een baarmoederhalskankerdiagnose gehad in de laatste 10 jaar) werden niet meegeteld bij de percentageberekening."

Laatste data-update = 2020

In Stad in Cijfers: enkel de wijken voor Stad Antwerpen ter beschikking

Bron: *Stad in Cijfers*

In bovenstaande geografische weergave en onderstaande tabel wordt de dekkingsgraad van het bevolkingsonderzoek naar baarmoederhalskanker besproken bij vrouwen tussen 25 en 64 jaar. De deelnamegraad ligt - net als bij borstkankerscreening - het laagst in 2060 Antwerpen-Noord (49,3%) en het hoogst in Ekeren (59%). De deelnamegraad ligt over het algemeen hoger bij het bevolkingsonderzoek naar baarmoederhalskanker dan bij borstkanker.

	Deelnamegraad (dekkingsgraad) bevolkingsonderzoek bij screening naar baarmoederhalskanker
2000 Antwerpen Centrum	55,4%
2018 Antwerpen Zuid	58,1%
2020 Antwerpen Kiel	51,9%

2030 Antwerpen Luchtbal	50,4%
2050 Antwerpen Linkeroever	54,3%
2060 Antwerpen Noord	49,3%
2040 Berendrecht Zandvliet Lillo	54,2%
2100 Deurne	54,5%
2140 Borgerhout	55,1%
2170 Merksem	53,6%
2180 Ekeren	59%
2600 Berchem	58,1%
2610 Wilrijk	57,7%
2660 Hoboken	53,3%

Deel 3: Dekkingsgraad darmkankerscreening

Beschrijving rapport kerncijfers Provincie in Cijfers = "Percentage 56-74 jarigen die zich preventief laten onderzoeken op dikkedarmkanker (t.o.v. 56-74 jarigen)"

Laatste data-update = 2020

Cijfer voor vier Antwerpse Eerstelijnszones, Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

	Totale dekkingsgraad darmkankerscreening (t.o.v. 56-74 jaar)
Antwerpen	55,7
Schoten	66,3
Stabroek	65,9
Wommelgem	66,7
Vier Antwerpse Eerstelijnszones	57,2
Provincie Antwerpen	64,2
Vlaams Gewest	63,5

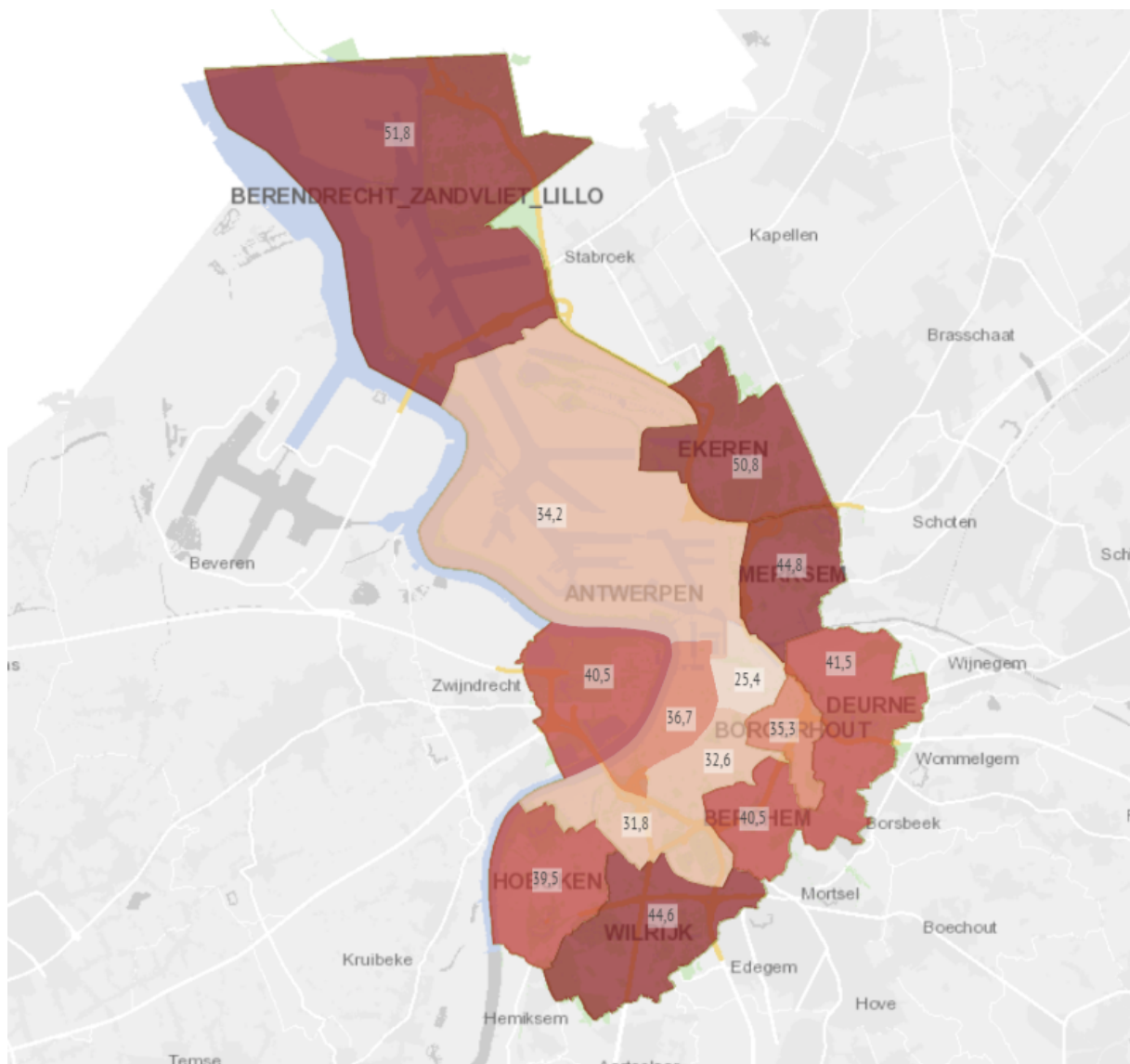
Binnen het Vlaams Gewest bedraagt de totale dekkingsgraad van de darmkankerscreening 63,5% voor de volwassenen populatie van 56 tot en met 74 jaar. In vergelijking met de lokale besturen

binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones ligt dit - net als bij de borstkankerscreening en de baarmoederhalskankerscreening - in Stabroek (65,9%), Wommelgem (66,7%) en Schoten (66,3%) hoger en in Antwerpen bij benadering 8% lager (55,7%).

Beschrijving Stad in Cijfers: Responsgraad bevolkingsonderzoek bij screening naar dikkedarmkanker = "Het percentage doelgroep personen (56 tem 74 jaar) dat heeft deelgenomen aan dikkedarmkankerscreening n.a.v. een uitnodiging bevolkingsonderzoek van de Vlaamse gemeenschap. Doelgroep personen die tijdens een voorafgaand jaar al een gratis stoelgangtest gehad hebben binnen het bevolkingsonderzoek van de Vlaamse gemeenschap, een stoelgangtest gehad hebben buiten het bevolkingsonderzoek of die een geldige uitsluitingsreden hebben om niet deel te nemen (een volledige verwijdering van de dikke darm gehad, een volledige coloscopie of een dikkedarmkanker-diagnose gehad in de laatste 10 jaar) werden niet meegeteld bij de percentageberekening."

Laatste data-update = 2020

In Stad in Cijfers: enkel de wijken voor Stad Antwerpen ter beschikking

Bron: Stad in Cijfers

In bovenstaande geografische weergave en onderstaande tabel wordt de dekkingsgraad van het bevolkingsonderzoek naar dikkedarmkankerscreening besproken bij personen tussen 56 en 74 jaar. De deelnamegraad ligt - net als bij borstkankerscreening en baarmoederhalscreening - het laagst in 2060 Antwerpen-Noord (25,4%) en het hoogst in Berendrecht-Zandvliet-Lillo (51,8%). De deelnamegraad bij dikkedarmscreening ligt over het algemeen in lijn met de deelnamegraad aan borstkankerscreening.

	Deelnamegraad (dekkingsgraad) bevolkingsonderzoek bij screening naar dikkedarmkanker
2000 Antwerpen Centrum	36,7%
2018 Antwerpen Zuid	32,6%
2020 Antwerpen Kiel	31,8%
2030 Antwerpen Luchtbal	34,2%
2050 Antwerpen Linkeroever	40,5%
2060 Antwerpen Noord	25,4%
2040 Berendrecht Zandvliet Lillo	51,8%
2100 Deurne	41,5%
2140 Borgerhout	35,3%
2170 Merksem	44,8%
2180 Ekeren	50,8%
2600 Berchem	40,5%
2610 Wilrijk	44,6%
2660 Hoboken	39,5%

Deel 4: Preventieve mondzorg

Beschrijving rapport kerncijfers Provincie in Cijfers = “Percentage rechthebbenden met minstens 2 preventieve contacten met de tandarts in 2 verschillende jaren binnen een periode van 3 kalenderjaren (jaar x, jaar x-1, jaar x-2)”

Laatste data-update = 2020

Cijfer voor vier Antwerpse Eerstelijnszones, Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

	Preventieve mondzorg (t.o.v. personen in de ziekteverzekering)
Antwerpen	31,1
Schoten	42,0
Stabroek	43,2
Wommelgem	40,8
Vier Antwerpse Eerstelijnszones	32,3
Provincie Antwerpen	38,9
Vlaams Gewest	39,2

Binnen het Vlaams Gewest raadpleegt 39,2% van de rechthebbenden minstens twee keer preventief de tandarts in twee verschillende jaren binnen een periode van drie kalenderjaren. Voor de vier Antwerpse Eerstelijnszones ligt dit gemiddeld gezien lager, namelijk 32,3%. Antwerpen scoort het laagste voor deze parameter met 31,1%. Wommelgem (40,8%), Schoten (42,0%) en Stabroek (43,2%) scoren beter dan de cijfers voor het Vlaams Gewest. Binnen Eerstelijnszone Antwerpen Zuid loopt een project dat preventief inzet op mondzorg bij kwetsbare kinderen, jongeren en gezinnen.

Deel 5: BMI bij schoolkinderen

Bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid

(https://www.google.com/url?q=https://www.zorg-en-gezondheid.be/bmi-bij-schoolkinderen&sa=D&source=docs&ust=1658328567638469&usg=AOvVaw3feDhMw-hPjQ_Mo07pbnYa)

Laatste data-update = 2016

De laatste data-update dateert uit 2016. De relevantie van deze data kan om die reden in vraag worden gesteld en werd bijgevolg niet meegenomen in deze omgevingsanalyse.

1.1.2.3 Geneesmiddelengebruik

Binnen dit hoofdstuk 1.1.2.3 *Geneesmiddelengebruik* wordt ingegaan op het gebruik van medicijnen binnen de populatie van de Eerstelijnszone. Allereerst wordt het antibioticagebruik voorgesteld. Vervolgens wordt het gebruik van psychofarmaca in kaart gebracht. Tenslotte wordt het gebruik van antidementia weergegeven.

Deel 1: Antibioticagebruik

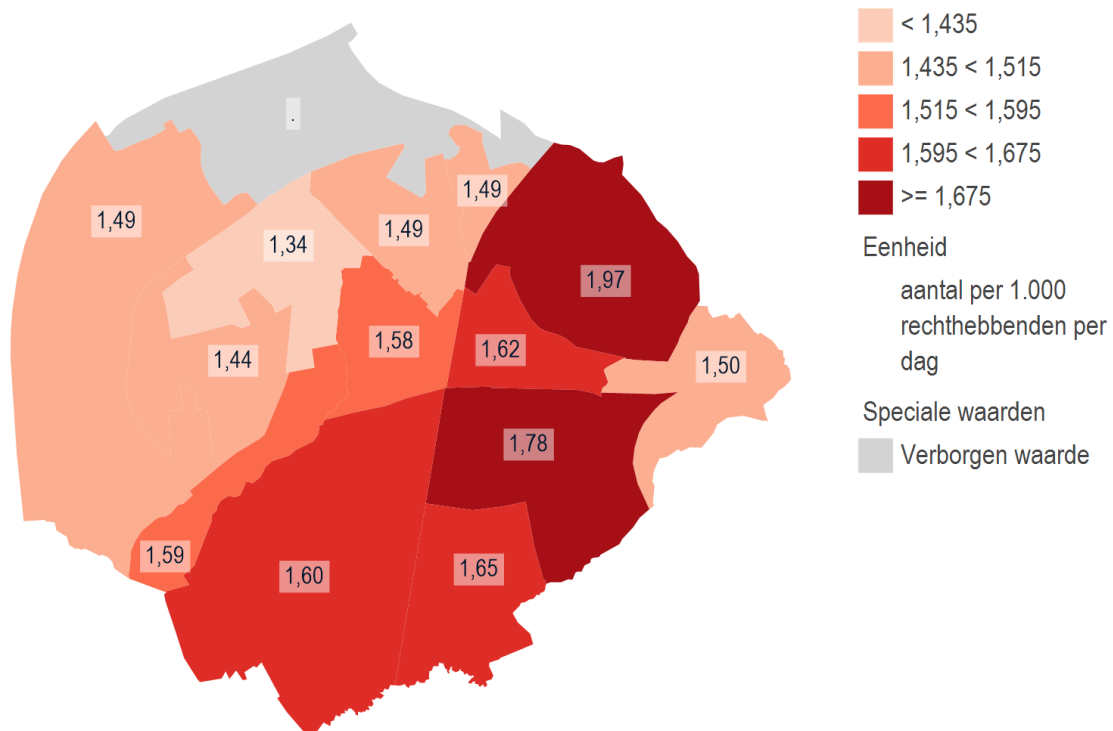
Beschrijvingen IMA-atlas:

- Antibioticumconsumptie verpakkingen = "Aantal terugbetaalde antibioticumverpakkingen per 1.000 rechthebbenden per dag tussen 1 juli van het jaar en 30 juni van het volgende kalenderjaar – ambulante praktijk"
- Antibioticumconsumptie - DDD = "Aantal terugbetaalde DDD (standaard dagdosis) antibioticum per 1.000 rechthebbenden per dag tussen 1 juli van het jaar en 30 juni van het volgende kalenderjaar – ambulante praktijk"
- Antibioticumconsumptie behandelingen = "Aantal terugbetaalde antibioticumbehandelingen per 1.000 rechthebbenden per dag tussen 1 juli van het jaar en 30 juni van het volgende kalenderjaar – ambulante praktijk"
- Antibioticumconsumptie rechthebbenden = "Aantal rechthebbenden met een terugbetaalde antibioticumbehandeling per 1.000 rechthebbenden per dag tussen 1 juli van het jaar en 30 juni van het volgende kalenderjaar – ambulante praktijk"

Laatste data-update = 2018

Cijfer voor Vlaams Gewest in tabel

Antibioticumconsumptie - verpakkingen - 2019 - Wijken Eerstelijnszone Antwerpen Zuid

Bron: <http://www.ima-aim.be>

In bovenstaande geografische weergave en onderstaande tabel wordt het antibioticagebruik besproken binnen de wijken van Eerstelijnszone Antwerpen Zuid. De antibioticacconsumptie ligt het hoogst in Middelheim (1,97). Dit is lager dan het cijfer omtrent antibioticagebruik binnen het Vlaams Gewest (2,12).

	Antibioticum- consumptie verpakkingen	Antibioticum- consumptie DDD	Antibioticum- consumptie behandelingen	Antibioticum- consumptie rechthebbenden
Kiel	1,49	1,23	13,22	0,72
Middelheim	1,97	1,37	16,00	0,76
Petroleum - Zuid	.	.	.	.
Tentoon- stellingswijk	1,49	1,30	14,88	0,73

Wilrijk Centrum	1,78	1,40	15,34	0,77
Hoogte	1,62	1,39	15,48	0,78
Oosterveld - Elsdonk	1,50	1,30	14,00	0,75
Valaar	1,58	1,43	15,29	0,80
Koornbloem	1,60	1,34	14,90	0,77
Neerland	1,65	1,42	15,56	0,79
Hoboken - Centrum	1,44	1,31	14,79	0,74
Hoboken - Noord	1,34	1,19	13,13	0,71
Hoboken - West	1,49	1,33	15,32	0,77
Hoboken - Zuidoost	1,59	1,27	13,78	0,75
Vlaams Gewest	2,12	1,61	17,39	0,85

Overheen de vier Antwerpse Eerstelijnszones

Beschrijving IMA-atlas: Antibioticumbehandelingen huisartsen = “Aantal terugbetaalde antibioticumbehandelingen per 1.000 huisartscontacten tussen 1 juli van het jaar en 30 juni van het volgende kalenderjaar”

Laatste data-update = 2018

Cijfer voor Provincie Antwerpen, Vlaams Gewest en België in tabel

Enkel beschikbaar in IMA-atlas per lokaal bestuur

	Antibioticumbehandelingen huisartsen
Antwerpen	86,89

Schoten	90,51
Stabroek	110,57
Wommelgem	108,93
België	115,47
Vlaams Gewest	105,95
Provincie Antwerpen	97,63

Per 1.000 huisartscontacten waren er in het Vlaams Gewest 105,95 terugbetaalde behandelingen met antibiotica. In Antwerpen en Schoten liggen deze cijfers lager, respectievelijk 86,89 en 90,51. In Wommelgem en Stabroek liggen deze cijfers hoger, respectievelijk 108,93 en 110,57. De hoogste cijfers binnen de lokale besturen van de vier Antwerpse Eerstelijnszones liggen wel lager dan de gemiddelde Belgische cijfers (115,47).

Deel 2: Psychofarmaca: antidepressiva, antipsychotica, stimulantia

Beschrijvingen IMA-atlas:

- % gebruikers antidepressiva = "Percentage gebruikers antidepressiva per kalenderjaar"
- Volume DDD antidepressiva per 1.000 rechthebbenden per dag = "Aantal terugbetaalde DDD (standaard dagdosis) antidepressiva per 1.000 rechthebbenden per dag"
- % gebruikers antipsychotica = "Percentage gebruikers antipsychotica per kalenderjaar"
- Volume DDD antipsychotica per 1.000 rechthebbenden per dag = "Aantal terugbetaalde DDD (standaard dagdosis) antipsychotica per 1.000 rechthebbenden per dag"
- % gebruikers stimulantia = "Percentage rechthebbenden van 6 tot en met 17 jaar die gebruik maken van stimulantia per kalenderjaar"
- Volume DDD stimulantia per 1.000 rechthebbenden per dag = "Aantal terugbetaalde DDD (standaard dagdosis) stimulantia per 1.000 kinderen per dag"

Laatste data-update = 2019 voor antidepressiva, 2018 voor overige parameters

Cijfer voor Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in IMA-atlas per lokaal bestuur

	% gebruikers anti-depressiva	Volume DDD anti-depressiva per 1.000 rechthebbenden per dag	% gebruikers anti-psychotica	Volume DDD anti-psychotica per 1.000 rechthebbenden per dag	% gebruikers stimulantia	Volume DDD stimulantia per 1.000 rechthebbenden per dag
Antwerpen	9,6	51,7	2,8	11,5	1,7	8,5
Schoten	11,0	67,0	2,5	7,2	4,1	22,6

Stabroek	10,3	60,3	2,3	7,0	4,8	26,8
Wommelgem	10,2	58,3	2,9	7,1	3,2	16,6
België	13,1	80,0	3,5	13,2	1,9	8,7
Vlaams Gewest	12,3	75,0	3,4	12,3	2,7	12,8
Provincie Antwerpen	10,9	64,3	3,0	10,8	2,5	12,3

In bovenstaande tabel wordt het psychofarmacagebruik weergegeven binnen de lokale besturen van de Antwerpse Eerstelijnszones, met het name het gebruik van antidepressiva, antipsychotica en stimulantia. Binnen het Vlaams Gewest maakt 12,3% van de populatie gebruik van antidepressiva en 3,4% maakt gebruik van antipsychotica. Deze cijfers liggen beiden lager binnen de besturen van de Antwerpse Eerstelijnszones. Bij stimulantia is dit ook het geval in Antwerpen, maar niet binnen Schoten, Stabroek en Wommelgem.

Deel 3: Antidementia

Beschrijvingen IMA-atlas:

- % gebruikers antidementia = “Percentage rechthebbenden van minstens 65 jaar die gebruik maken van antidementia per kalenderjaar”
- Volume DDD antidementia per 1.000 rechthebbenden per dag = “Aantal terugbetaalde DDD (standaard dagdosis) antidementia per 1.000 rechthebbenden per dag”

Laatste data-update = 2018

Cijfer voor Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in IMA-atlas per lokaal bestuur

	% gebruikers antidementia	Volume DDD antidementia per 1.000 rechthebbenden per dag
Antwerpen	1,0	8,4
Schoten	1,2	11,6
Stabroek	0,8	7,3
Wommelgem	1,3	11,7
België	1,2	10,5
Vlaams Gewest	1,4	13,1
Provincie Antwerpen	1,4	13,0

Binnen het Vlaams Gewest maakt 1,4% van de 65+ers gebruik van antidementia. Deze cijfers zijn lager binnen de lokale besturen van de vier Antwerpse Eerstelijnszones. Het aantal terugbetaalde standaard dagdosissen van antidementia per 1.000 rechthebbenden per dag is 13,1 binnen het Vlaams Gewest. Deze parameter is lager binnen de lokale besturen van de vier Antwerpse Eerstelijnszones.

1.2 Conclusie

1.2.1 Algemene demografische ontwikkelingen

Eerstelijnszone Antwerpen Zuid kenmerkt zich als een zone met een stedelijk karakter. Over het algemeen hebben de drie postcodes die onderdeel uitmaken van onze Eerstelijnszone een gelijke bevolkingsdichtheid (2 tot 4 personen per vierkante meter), met een uitschieter in de wijk Kiel (14-16 personen per vierkante meter).

Qua **demografische cijfers** is het wel goed om te weten welke bevolkingsgroepen het meest aanwezig zijn binnen de zone. Opvallend voor onze zone is dat de grootste mannelijke populatie zich situeert tussen 10-14 jaar en bij de vrouwelijke populatie dit 30-34 jarigen zijn. Een belangrijke kanttekening hierbij is dat de opdeling 'man' en 'vrouw' een kunstmatige opdeling is die geen rekening houdt met de complexiteit van gender. Met bovenstaande conclusie dient bijgevolg voorzichtig te worden omgegaan. In onze zone is ook de bevolkingskrimp (daling in geboortecijfers kenmerkend voor Vlaanderen) te merken bij de jongste leeftijden.

Inzake **nationaliteit** van herkomst hebben meer personen een land van herkomst buiten-EU-27 dan een land van herkomst binnen de EU-27. Verder vertegenwoordigen de gehuwde koppels met kind(eren) binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones de grootste populatie, gevolgd door de eenpersoons**huishoudens**. Het grootste deel van de huishoudens binnen onze Eerstelijnszone heeft een inkomen binnen kwintiel 1. Tot slot heeft het grootste deel van de populatie een **opleidingsniveau** binnen ISCED-niveau 0 tot 2.

1.2.2 Demografische ontwikkelingen gezondheid en zorg

In dit deel staan we even stil bij de meest opvallende bevindingen die de onderzochte demografische indicatoren rond gezondheid en zorg opleveren. Het statuut patiënt met **chronische aandoening** heeft het laagste cijfer in de wijk Kiel met als tegenhanger Wilrijk Centrum dat het hoogste percentage personen met een statuut chronische aandoening in de wijk kent. Hier houden we wel rekening met een vermoeden van onderdetectie, de bevolkingspiramide alsook de culturele invloeden en eventuele andere drempels om toegang tot zorg te ontvangen.

Ook bij de **BEL-score** en cijfers met betrekking tot **zorgnoden en budgetten**, houden we rekening met een vermoeden van onderrapportage. Deels omwille van de betalende dienstverlening, anderzijds ook doordat er voorwaarden verbonden zijn aan het verkrijgen van budget maar ook door onvoldoende toegang tot zorg.

Op **mentale gezondheid** wordt meer aandacht gevestigd sinds de COVID-crisis. Het onderwerp lijkt ook meer bespreekbaar en verschillende organisaties zetten in op deze zorg. Dit is ook nodig want uit onderzoek blijkt dat bijna de helft (44,6%) van de inwoners van Hoboken een slaapstoornis heeft. Daarnaast heeft bijna de helft van hele populatie binnen onze Eerstelijnszone last van stress. Verder geeft 10% van de respondenten in Kiel aan minder dan één keer per maand sociaal contact te hebben.

Qua **preventieve gezondheid** zullen we, samen met de drie andere Antwerpse Eerstelijnszones één overleg voorzien met Logo Antwerpen. Zij baseren zich ook op dezelfde cijfers waardoor het beleid en de acties goed afgestemd kunnen worden binnen iedere Eerstelijnszone en idealiter op wijkniveau. Binnen onze Eerstelijnszone liggen de aantallen van de drie bevolkingsonderzoeken (borstkanker, baarmoederhalskanker en darmkanker) het laagste in de wijk Kiel. Dit dient verder opgevolgd te worden in samenwerking met het Logo.

Tot slot is in onze Eerstelijnszone het **project** mondzorg voor jongeren opgestart, waarbij extra wordt ingezet op preventieve mondzorg. We zullen dit als Eerstelijnszone van nabij opvolgen.

2 Economische ontwikkelingen

Binnen het tweede hoofdstuk worden de economische ontwikkelingen besproken binnen de Eerstelijnszone. Eerst worden de resultaten van de analyses weergegeven. Vervolgens wordt de conclusie geformuleerd omtrent de lokale economische ontwikkelingen.

2.1 Resultaten

Binnen dit onderdeel worden de resultaten besproken van de economische ontwikkelingen. Ten eerste wordt ingegaan op de inkomens van de lokale populatie. Vervolgens wordt er ingegaan op de socio-economische positie. Daarnaast wordt verder ingegaan op betalingsmoeilijkheden. Tot slot worden risicokenmerken geschetst voor kansarmoede bij leerlingen. Bij de interpretatie van deze cijfers dient steeds in het achterhoofd te worden gehouden dat de huidige inflatie, indexeringen en stijgende elektriciteits- en gasprijzen nog niet werden meegenomen in de huidige database.

2.1.1 Inkomens

Binnen deze paragraaf worden de inkomens besproken met name: het fiscaal inkomen, de verhoogde tegemoetkoming binnen de ziekteverzekering en het (equivalent) leefloon.

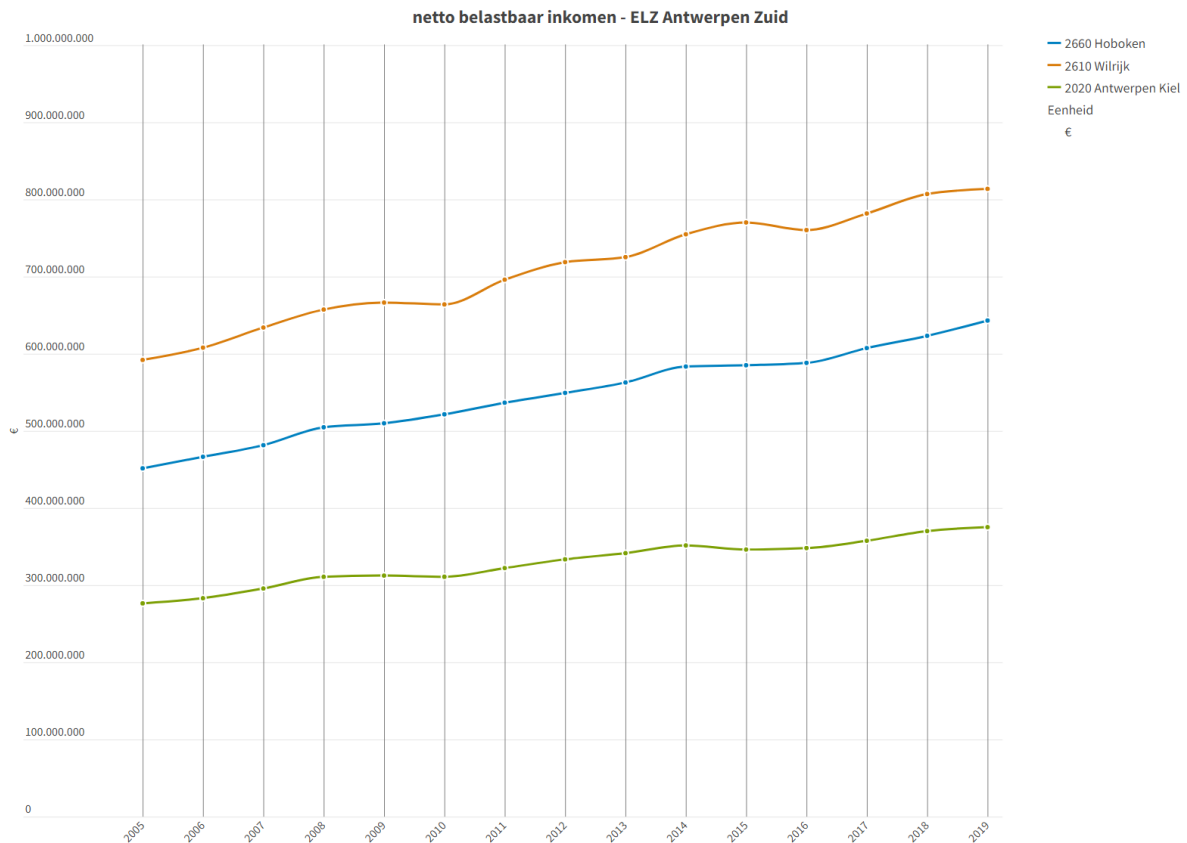
Deel 1: Fiscaal inkomen

Beschrijving Provincie in Cijfers: Netto inkomen = “Het brutoloon na aftrek van sociale bijdragen en beroepskosten, vermeerderd met andere belastbare netto inkomsten (uit onroerende goederen, uit kapitaal en roerende goederen, en uit diverse andere bronnen). Het betreft enkel het belastbaar inkomen, niet-belastbare componenten zijn dus niet opgenomen in dit concept.”

Laatste data-update = 2019

Cijfer voor Vlaams Gewest (2019) = 135.902.000.000,00

Zuid

Bron: Statbel - Fiscale inkomens | provincies.incijfers.be

In bovenstaande grafiek wordt de evolutie van het netto belastbaar inkomen weergegeven voor de inwoners van Eerstelijnszone Antwerpen Zuid per postcode voor de periode van 2005 tot en met 2019. Binnen 2610 Wilrijk lag het netto belastbaar inkomen in 2019 en de jaren voorheen het hoogst, namelijk 813.815.554 EUR in 2019. In Antwerpen Kiel ligt het inkomen meer dan 50% lager in 2019, namelijk 375.329.222 EUR. Het netto belastbaar inkomen van Hoboken scoort tussen Wilrijk en Kiel in, namelijk 643.097.313 EUR.

	2660 Hoboken	2610 Wilrijk	2020 Antwerpen Kiel
2005	451.524.441	592.079.413	276.476.373
2006	466.455.092	607.901.013	283.234.033
2007	481.545.580	634.029.220	295.788.640
2008	504.682.666	657.393.343	310.943.368
2009	509.864.771	666.409.679	312.550.728
2010	521.533.632	664.050.480	310.950.592
2011	536.583.992	696.025.146	322.213.459

2012	549.242.214	718.771.040	333.561.188
2013	562.802.071	725.267.713	341.577.978
2014	583.489.416	754.929.991	351.542.831
2015	585.157.517	770.193.140	346.321.726
2016	588.154.832	760.366.094	348.087.898
2017	607.397.898	781.865.091	357.664.123
2018	623.262.201	807.124.402	370.187.799
2019	643.097.313	813.815.554	375.329.222

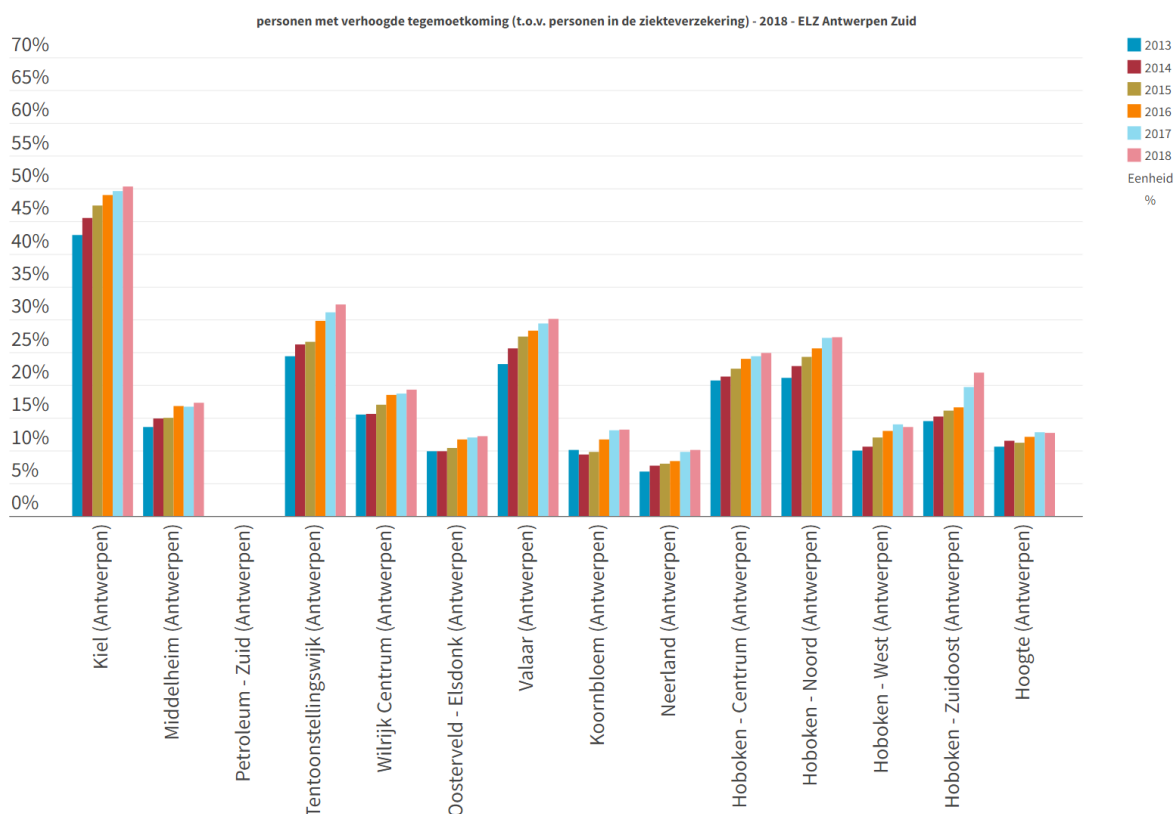
Deel 2: Verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering

Beschrijving Provincie in Cijfers: Personen met verhoogde tegemoetkoming (t.o.v. personen in de ziekteverzekering) = “De gegevens hebben betrekking op de rechthebbenden op een verhoogde tegemoetkoming in de verplichte ziekteverzekering per geografische eenheid (op basis van meest recent gekende domicilie tijdens het kalenderjaar) zoals bekend bij het InterMutualistisch Agentschap (IMA). Deze statistiek is inclusief de rechthebbenden die overleden of geboren werden in het kalenderjaar. De verhoogde tegemoetkoming, ook wel voorkeursregeling genoemd, is voorzien in de ziekteverzekering om gezondheidszorg goedkoper te maken (minder remgeld, lager plafondbedrag voor de maximumfactuur,...) voor rechthebbenden die aan de voorwaarden voldoen. De verhoogde tegemoetkoming kan op twee manieren worden verkregen: 1. automatisch, op basis van een voordeel dat iemand geniet (bijvoorbeeld het leefloon), of op basis van een situatie waarin zij/hij zich bevindt (bijvoorbeeld een kind met een ernstige handicap); 2. na een inkomensonderzoek uitgevoerd door het ziekenfonds. Sinds 1 januari 2014 is een hervorming van de verhoogde tegemoetkoming in werking getreden. Het aantal personen met een verhoogde tegemoetkoming wordt vaak gebruikt als maat voor het aantal personen met een laag inkomen.”

Laatste data-update = 2018

Aangevuld met data vanuit Stad in Cijfers voor Eerstelijnszone Antwerpen Centrum en Zuid

Zuid

Bron: InterMutualistisch Agentschap | provincies.incijfers.be

In bovenstaande staafdiagram wordt het percentage personen met een verhoogde tegemoetkoming voorgesteld (t.o.v. personen in de ziekteverzekering) per wijk van Eerstelijnszone Antwerpen Zuid voor de periode van 2013 tot en met 2018. Het percentage personen met een verhoogde tegemoetkoming ligt het hoogst in het Kiel, namelijk 50,3%. De volgende plaats in de ranking wordt ingenomen door de Tentoonstellingswijk, opmerkelijk hier is dat de percentages bijna 20% lager liggen dan Kiel, namelijk 32,3%. De wijk Neerland heeft het laagste percentage personen met een verhoogde tegemoetkoming, namelijk 10,1%. Quasi in alle wijken is een stijging zichtbaar doorheen de jaren van het aantal personen met een verhoogde tegemoetkoming, met uitzondering van een lichte daling in Hoboken-West en Hoogte.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Kiel	42,9	45,5	47,4	49,0	49,6	50,3
Middelheim	13,6	14,9	15,0	16,8	16,7	17,3
Petroleum - Zuid	.	.	.	.	.	.
Tentoonstellingswijk	24,4	26,2	26,6	29,8	31,1	32,3
Wilrijk Centrum	15,5	15,6	17,0	18,5	18,7	19,3

Oosterveld - Elsdonk	9,9	9,9	10,4	11,7	12,0	12,2
Valaar	23,2	25,6	27,4	28,3	29,4	30,1
Koornbloem	10,1	9,4	9,8	11,7	13,1	13,2
Neerland	6,8	7,7	8,0	8,4	9,8	10,1
Hoboken - Centrum	20,7	21,3	22,5	24,0	24,4	24,9
Hoboken - Noord	21,1	22,9	24,3	25,6	27,2	27,3
Hoboken - West	10,0	10,6	12,0	13,0	14,0	13,6
Hoboken - Zuidoost	14,5	15,2	16,1	16,6	19,7	21,9
Hoogte	10,6	11,5	11,2	12,1	12,8	12,7

Via Stad in Cijfers

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
2020 Antwerpen Kiel	37%	39,4%	40,9%	42,8%	43,3%	44%
2610 Wilrijk	14,7%	15,5%	16,5%	17,6%	18,3%	18,7%
2660 Hoboken	18,9%	19,9%	21,2%	22,4%	23,7%	24,1%

In bovenstaande tabel wordt het percentage personen met een verhoogde tegemoetkoming voorgesteld (t.o.v. personen in de ziekteverzekering) per postcode van Eerstelijnszone Antwerpen Zuid voor de periode van 2013 tot en met 2018.

Deel 3: (Equivalent) leefloon

Beschrijvingen Stad in Cijfers:

- Aantal leefloners = "Aantal rechthebbenden op een leefloon bij het OCMW Antwerpen. Het leefloon is een uitkering die toegekend wordt aan inwoners met een ontoereikend inkomen en die voldoen aan een aantal voorwaarden inzake leeftijd, nationaliteit en arbeidsbereidheid. Het gaat om inwoners die in de loop van het betreffende jaar deze vorm van steun ontvingen. Deze rechthebbenden ontvingen niet noodzakelijk heel het jaar steun. In 2001 werd het stelsel van het bestaansminimum vervangen door het stelsel van het leefloon. Vanaf 2005 vertaalt deze verandering zich in de cijfers, waardoor vergelijkingen tussen de periode voor 2005 en de periode na 2005 met de nodige omzichtigheid gemaakt moeten worden."

- Aantal equivalent leefloners = “Aantal rechthebbenden op een equivalent leefloon bij het OCMW Antwerpen. Het equivalent leefloon is een uitkering die toegekend wordt aan inwoners met een ontoereikend inkomen, maar die niet voldoen aan een aantal voorwaarden inzake leeftijd, nationaliteit en arbeidsbereidheid om recht te doen gelden op het leefloon. Het equivalent leefloon is geen recht, maar een gunst. Het gaat om inwoners die in de loop van het betreffende jaar deze vorm van steun ontvingen. Deze rechthebbenden ontvingen niet noodzakelijk heel het jaar steun. In 2001 werd het stelsel van het bestaansminimum (en levensminimum) vervangen door het stelsel van het leefloon (en equivalent leefloon). Vanaf 2005 vertaalt deze verandering zich in de cijfers, waardoor vergelijkingen tussen de periode voor 2005 en de periode na 2005 met de nodige omzichtigheid gemaakt moeten worden.”
- Percentage leefloners = “Verhouding rechthebbenden op een leefloon bij het OCMW Antwerpen t.o.v. het totaal aantal rechthebbenden op een leefloon of equivalent leefloon. Het leefloon is een uitkering die toegekend wordt aan inwoners met een ontoereikend inkomen en die voldoen aan een aantal voorwaarden inzake leeftijd, nationaliteit en arbeidsbereidheid. Het gaat om inwoners die in de loop van het betreffende jaar deze vorm van steun ontvingen. Deze rechthebbenden ontvingen niet noodzakelijk heel het jaar steun. In 2001 werd het stelsel van het bestaansminimum (en levensminimum) vervangen door het stelsel van het leefloon (en equivalent leefloon). Vanaf 2005 vertaalt deze verandering zich in de cijfers, waardoor vergelijkingen tussen de periode voor 2005 en de periode na 2005 met de nodige omzichtigheid gemaakt moeten worden.”
- Percentage equivalent leefloners = “Verhouding rechthebbenden op een equivalent leefloon bij het OCMW Antwerpen t.o.v. het totaal aantal rechthebbenden op een leefloon of equivalent leefloon. Het equivalent leefloon is een uitkering die toegekend wordt aan inwoners met een ontoereikend inkomen, maar die niet voldoen aan een aantal voorwaarden inzake leeftijd, nationaliteit en arbeidsbereidheid om recht te doen gelden op het leefloon. Het equivalent leefloon is geen recht, maar een gunst. Het gaat om inwoners die in de loop van het betreffende jaar deze vorm van steun ontvingen. Deze rechthebbenden ontvingen niet noodzakelijk heel het jaar steun. In 2001 werd het stelsel van het bestaansminimum (en levensminimum) vervangen door het stelsel van het leefloon (en equivalent leefloon). Vanaf 2005 vertaalt deze verandering zich in de cijfers, waardoor vergelijkingen tussen de periode voor 2005 en de periode na 2005 met de nodige omzichtigheid gemaakt moeten worden.”

Laatste data-update = 2021

Aangevuld met data vanuit Provincie in Cijfers voor Schoten, Stabroek & Wommelgem

Zuid

	aantal leefloners [aantal]	aantal equivalent leefloners [aantal]	percentage leefloners [%]	percentage equivalent leefloners [%]
2020 Antwerpen Kiel	515	71	88,9	12,3
2610 Wilrijk	352	32	92,4	8,4
2660 Hoboken	385	37	91,9	8,8

In Eerstelijnszone Antwerpen Zuid ligt het aantal personen met een leefloon en een equivalent leefloon het hoogst in Antwerpen Kiel, respectievelijk 515 en 71. Het aantal personen met een leefloon ligt het laagst in Wilrijk.

2.1.2 Socio-economische positie

Binnen deze paragraaf wordt de socio-economische positie besproken van de lokale populatie binnen de Eerstelijnszone. Vervolgens wordt er ook verder ingegaan op de niet-werkende werkzoekenden.

Deel 1: Socio-economische positie

Beschrijvingen rapport kerncijfers Provincie in Cijfers = “De Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (KSZ) berekent voor elke persoon een socio-economische positie. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen de werkende bevolking, de werkzoekende bevolking, en de niet-beroepsactieve bevolking:

- De werkende bevolking omvat de loontrekkenden met één of meer jobs in loondienst (zowel in de private- als in de overheidssector), de zelfstandigen en de helpers. Een helper staat een zelfstandige bij in de uitoefening van diens beroep zonder hiervoor door een arbeidsovereenkomst verbonden te zijn.
- De werkzoekenden zijn degenen met een werkloosheidsuitkering of een overbruggingsuitkering.
- De niet-beroepsactieve groep wordt gedefinieerd als het deel van de bevolking dat zich niet aanbiedt op de arbeidsmarkt, maar wel een uitkering krijgt vanuit de Belgische sociale zekerheid, bijvoorbeeld kinderbijslag, loopbaanonderbrekingsvergoeding, pensioen, leefloon of financiële hulp, tegemoetkoming aan personen met een handicap.
- Naast deze drie hoofdcategorieën wordt een restcategorie ‘anderen’ omschreven. Dit is een zeer diverse groep van personen die geen directe link hebben met de Belgische sociale zekerheid, bijvoorbeeld grensarbeiders, personen die in België werken voor een organisatie/onderneming die niet bijdrageplichtig is aan de Belgische sociale zekerheid, huishoudpersoneel dat niet is aangegeven bij de RSZ, maar ook huisvrouwen/huismannen, kinderen die niet gekend zijn bij de diensten voor kinderbijslag, geschorste werkzoekenden, ouderen van wie de partner het gezinspensioen ontvangt, ... Deze groep anderen bevat zowel niet-beroepsactieven (vb. huismannen en -vrouwen), als werkenden (vb. werknemers bij de Europese instellingen). Lokaal dient men er rekening mee te houden dat de samenstelling van deze restgroep erg kan verschillen.”

Laatste data-update = 2019 voor absolute cijfers & 2018 voor percentages

Cijfer voor vier Antwerpse Eerstelijnszones en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

	Werkenden	Werkzoekenden	Niet beroeps-actieven	Andere
Antwerpen	39,1%	3,2%	46,3%	11,4%
Schoten	43,7%	1,6%	46,4%	8,3%

Stabroek	45,8%	1,5%	44,5%	8,2%
Wommelgem	45,6%	1,7%	46%	6,8%
Vier Antwerpse Eerstelijnszones	39,7%	3%	46,2%	11%
Vlaams Gewest	44%	1,6%	46,7%	7,8%

Binnen het Vlaams Gewest is 44% van de populatie werkend, 1,6% is werkzoekend, 46,7% is niet-beroepsactief en 7,8% heeft een andere socio-economische positie. In vergelijking met de lokale besturen binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones ligt het percentage werkenden hoger in Wommelgem (45,6%) en Stabroek (45,8%).

Deel 2: Niet-werkende werkzoekenden

Beschrijving rapport kerncijfers Provincie in Cijfers = “Om de groep van de werkzoekenden meer in detail te beschrijven, gebruiken we verder de gegevens van de VDAB. Deze omvatten alle werkzoekenden zonder werk (WZW), een groep die ruimer gedefinieerd is dan de groep werkzoekenden zoals hoger beschreven door de KSZ. Zo zijn bijvoorbeeld werkzoekenden zonder werk die geen werkloosheidsuitkering krijgen wel opgenomen in de VDAB-cijfers.”

Cijfer voor vier Antwerpse Eerstelijnszones en Vlaams Gewest in tabel

Laatste data-update = 2022

Cijfer voor vier Antwerpse Eerstelijnszones en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

2022

	Werkzoekenden zonder werk - WZW [aantal]	WZW (t.o.v. inwoners 18-64 jaar) [%]	WZW 18-24 jaar [aantal]	WZW 18-24 jaar (t.o.v. inwoners 18-24 jaar) [%]
Antwerpen	27563	8,5%	3280	7,5%
Schoten	835	4,2%	125	4,6%
Stabroek	406	3,6%	64	4,5%
Wommelgem	343	4,4%	55	5,6%
Vier Antwerpse Eerstelijnszones	29147	8%	3524	7,2%
Vlaams Gewest	173234	4,3%	24263	4,7%

Binnen het Vlaams Gewest zijn er 173.234 werkzoekenden zonder werk in 2022. Dit omvat 4,3% van het totaal aantal inwoners tussen 18 en 64 jaar. Voor Wommelgem en Antwerpen ligt dit percentage hoger, respectievelijk 4,4% en 8,5%. Binnen de jongere populatie tussen 18 en 24 jaar ligt het percentage werkzoekenden zonder werk binnen het Vlaams Gewest op 4,7%. Ook binnen deze leeftijdscategorie scoren Wommelgem en Antwerpen hoger, respectievelijk 5,6% en 7,5%.

Evolutie 2018-2022

		Antwerpen	Schoten	Stabroek	Wommelgem	4 Antwerpse Eerstelijnszones	Provincie Antwerpen	Vlaams Gewest
2018	WZW [aantal]	33192	1114	543	364	35213	73430	213067
	WZW (t.o.v. inwoners 18-64 jaar) [%]	10,4%	5,4%	4,7%	4,7%	9,8%	6,5%	5,4%
	WZW 18-24 jaar [aantal]	4966	199	98	69	5332	11563	35541
	WZW 18-24 jaar (t.o.v. WZW) [%]	15%	17,9%	18%	19%	15,1%	15,7%	16,7%
2019	WZW [aantal]	31887	987	511	380	33765	69568	201293
	WZW (t.o.v. inwoners 18-64 jaar) [%]	9,9%	4,8%	4,4%	4,9%	9,4%	6,2%	5,1%
	WZW 18-24 jaar [aantal]	4679	147	100	89	5015	10689	32841
	WZW 18-24 jaar (t.o.v. WZW) [%]	14,7%	14,9%	19,6%	23,4%	14,9%	15,4%	16,3%
2020	WZW [aantal]	30848	927	474	367	32616	66476	193104
	WZW (t.o.v. inwoners 18-64 jaar) [%]	9,5%	4,6%	4,1%	4,8%	9%	5,9%	4,8%
	WZW 18-24 jaar	4175	144	83	65	4467	9508	30225

	[aantal]							
	WZW 18-24 jaar (t.o.v. WZW) [%]	13,5%	15,5%	17,5%	17,7%	13,7%	14,3%	15,7%
2021	WZW [aantal]	32591	1057	499	398	34545	70737	206139
	WZW (t.o.v. inwoners 18-64 jaar) [%]	10,1%	5,2%	4,4%	5,2%	9,5%	6,3%	5,2%
	WZW 18-24 jaar [aantal]	4171	182	94	70	4517	9941	31172
	WZW 18-24 jaar (t.o.v. WZW) [%]	12,8%	17,2%	18,8%	17,6%	13,1%	14,1%	15,1%
2022	WZW [aantal]	27563	835	406	343	29147	59729	173234
	WZW (t.o.v. inwoners 18-64 jaar) [%]	8,5%	4,2%	3,6%	4,4%	8%	5,3%	4,3%
	WZW 18-24 jaar [aantal]	3280	125	64	55	3524	7770	24263
	WZW 18-24 jaar (t.o.v. WZW) [%]	11,9%	15%	15,8%	16%	12,1%	13%	14%

In bovenstaande tabel wordt aanvullend de evolutie weergegeven van 2018 tot en met 2022 omtrent de niet-werkende werkzoekenden.

2.1.3 Betalingsmoeilijkheden

Binnen deze paragraaf worden de betalingsmoeilijkheden weergegeven bij de lokale populatie binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones. Allereerst wordt ingegaan op de betalingsachterstand van lopende kredieten. Daarna wordt de energie-armoede cijfermatig voorgesteld. Tot slot wordt ingegaan op uitstel van medische zorgen door betalingsmoeilijkheden.

Deel 1: Betalingsachterstand bij lopende kredieten

Beschrijvingen Provincie in Cijfers =

- Minstens één achterstallig krediet (aantal) = “[aantal] kredietnemers met minstens één niet geregulariseerd achterstallig krediet (lening op afbetaling, verkoop op afbetaling, financieringshuur, kredietopening, hypothecair krediet)”

- Achterstallig krediet (t.o.v. aantal kredietnemers) = “[percentage] kredietnemers met minstens één niet geregulariseerd achterstallig krediet (lening op afbetaling, verkoop op afbetaling, financieringshuur, kredietopening, hypothecair krediet) (t.o.v. totaal kredietnemers met minstens één krediet)”

Laatste data-update = 2021

Cijfer voor Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

	Minstens één achterstallig krediet (aantal)	Achterstallig krediet (t.o.v. totaal kredietnemers) (%)
Antwerpen	14375	5,8%
Schoten	454	2,4%
Stabroek	287	2,6%
Wommelgem	185	2,5%
Provincie Antwerpen	33537	3,4%
Vlaams Gewest	118188	3,3%

Binnen het Vlaams Gewest zijn er 118.188 kredietnemers met minstens één niet geregulariseerd achterstallig krediet. Binnen de Provincie Antwerpen ligt dit cijfer op 33.537. Wanneer dit procentueel wordt bekeken, dan kan worden vastgesteld dat binnen het Vlaams Gewest 3,3% van het totaal aantal kredietnemers met minstens één krediet minstens één geregulariseerd achterstallig krediet heeft. In Antwerpen liggen deze percentages hoger, namelijk 5,8%, net als in de Provincie Antwerpen (3,4%). In Schoten, Wommelgem en Stabroek ligt dit percentage lager.

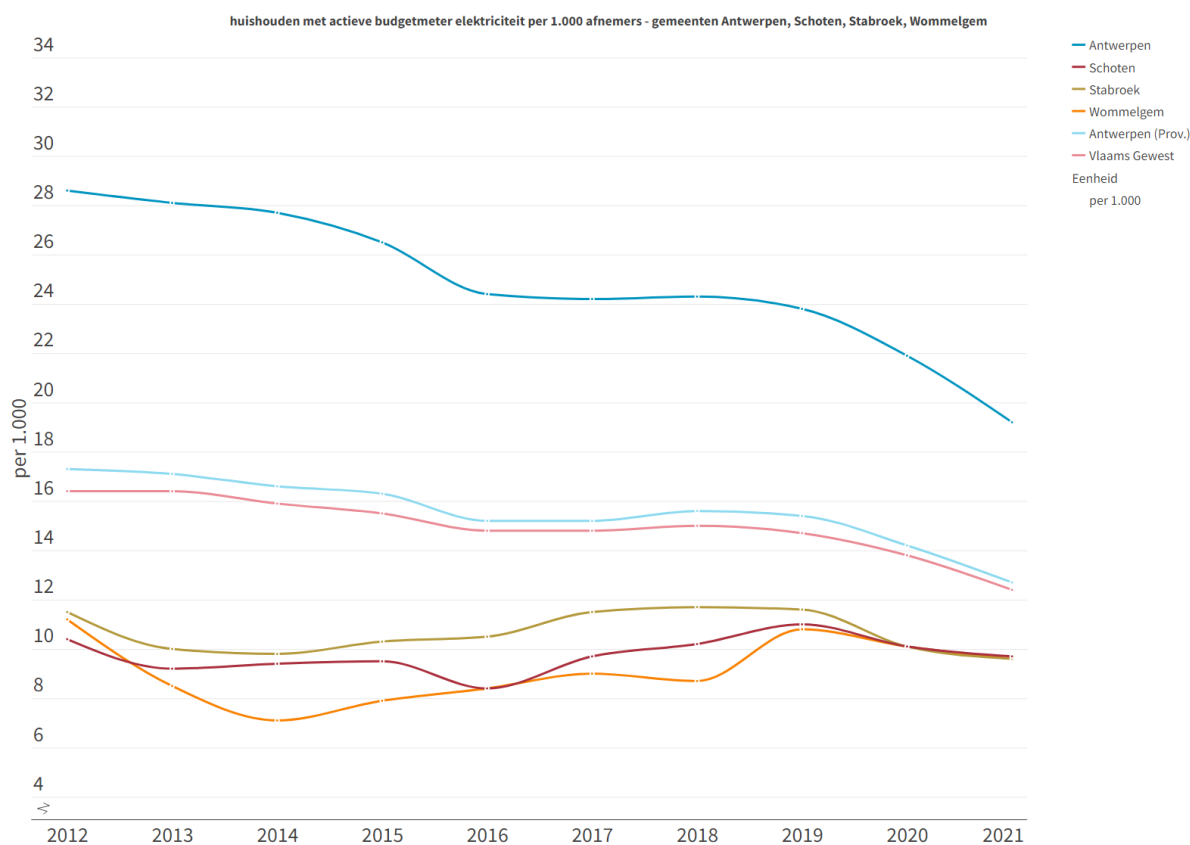
Deel 2: Energiearmoede

Beschrijving Provincie in Cijfers = “Budgetmeters elektriciteit: het totaal aantal geplaatste ingeschakelde budgetmeters (momentopname). Bij niet-betaling van de energiekosten mag een sociale leverancier overgaan tot het plaatsen van een budgetmeter of stroombegrenzer bij de klant. Een budgetmeter laat toe het energieverbruik op te volgen via een systeem van voorafbetalingen. Het systeem werkt met een betaalkaart die de klant eerst voor een bepaald bedrag moet opladen.”

Laatste data-update = 2021

Cijfer voor Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

Bron: Vlaamse regulator van de elektriciteits- en gasmarkt (VREG) | provincies.incijfers.be

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Antwerpen	28,6	28,1	27,7	26,5	24,4	24,2	24,3	23,8	21,9	19,2
Schoten	10,4	9,2	9,4	9,5	8,4	9,7	10,2	11	10,1	9,7
Stabroek	11,5	10	9,8	10,3	10,5	11,5	11,7	11,6	10,1	9,6
Wommelgem	11,2	8,5	7,1	7,9	8,4	9	8,7	10,8	10,1	9,6
Provincie Antwerpen	17,3	17,1	16,6	16,3	15,2	15,2	15,6	15,4	14,2	12,7
Vlaams Gewest	16,4	16,4	15,9	15,5	14,8	14,8	15	14,7	13,8	12,4

Per 1.000 afnemers waren er 12,4 afnemers in het Vlaams Gewest met een budgetmeter elektriciteit in 2021. In de Provincie en Stad Antwerpen ligt dit cijfer hoger, respectievelijk 12,7 en 19,2. In Stabroek, Wommelgem en Schoten ligt dit cijfer lager (9,6-9,7). De stijgende elektriciteits- en gasprijzen sinds begin 2022 zijn echter nog niet opgenomen in deze data en zullen een impact hebben op deze parameter. Vanuit welzijnsoverleg werd dit laatste ook gestaafd. In verschillende

zones werden de sterke toename in het aantal aanvragen rond ondersteuning m.b.t. de energiekosten tijdens dit overleg benadrukt.

Deel 3: Uitstel van medische zorgen door betalingsmoeilijkheden

Beschrijving Antwerpse Gezondheidsenquête = “Het percentage respondenten (vanaf 16 jaar) van de Antwerpse gezondheidsenquête dat het afgelopen jaar medische zorgen heeft uitgesteld omdat men het niet kon betalen.

Laatste data-update = 2019

Enkel beschikbaar via de Gezondheidsenquête van Stad Antwerpen, niet ter beschikking voor Schoten, Stabroek en Wommelgem

	Aandeel respondenten dat medische zorgen heeft uitgesteld omdat niet kon betalen
2000 Antwerpen Centrum	14,3%
2018 Antwerpen Zuid	12,1%
2020 Antwerpen Kiel	11,1%
2030 Antwerpen Luchtbal	.
2050 Antwerpen Linkeroever	8,2%
2060 Antwerpen Noord	13,5%
2040 Berendrecht Zandvliet Lillo	.
2100 Deurne	8,9%
2140 Borgerhout	10,6%
2170 Merksem	6,7%
2180 Ekeren	9%
2600 Berchem	4,3%
2610 Wilrijk	8,2%
2660 Hoboken	9,8%

Door middel van de Antwerpse Gezondheidsenquête werd in 2019 in kaart gebracht hoeveel respondenten vanaf 16 jaar hun medische zorgen hebben uitgesteld omdat ze deze niet konden betalen. Deze cijfers variëren binnen de verschillende postzones van 4,3% in 2600 Berchem tot 14,3% in 2000 Antwerpen Centrum. Een aandachtspunt bij het interpreteren van deze cijfers is het feit dat deze Gezondheidsenquête dateert uit 2019. Intussen is er enerzijds de COVID-crisis geweest, die een impact heeft gehad. Anderzijds dient de inflatie ook mee in rekening te worden genomen.

2.1.4 Kansarmoede-index Kind en Gezin

Beschrijving Provincie in Cijfers = “De kansarmoede-index van Kind en Gezin is een inschatting van het aandeel kinderen van 0 tot 3 jaar dat opgroeit in een kansarm gezin. Omdat het om kleine aantallen gaat, neemt Kind en Gezin hiervoor een gemiddelde over drie jaar. De kansarmoede wordt ingeschat door de regioverpleegkundigen tijdens de contacten bij gezinnen aan huis. Een gezin dat op minstens drie van de onderstaande criteria scoort, wordt daarbij beschouwd als kansarm:

- het maandinkomen van een gezin
- de arbeidssituatie van de ouders
- de opleiding van de ouders
- de huisvesting
- de ontwikkeling van de kinderen
- de gezondheid”

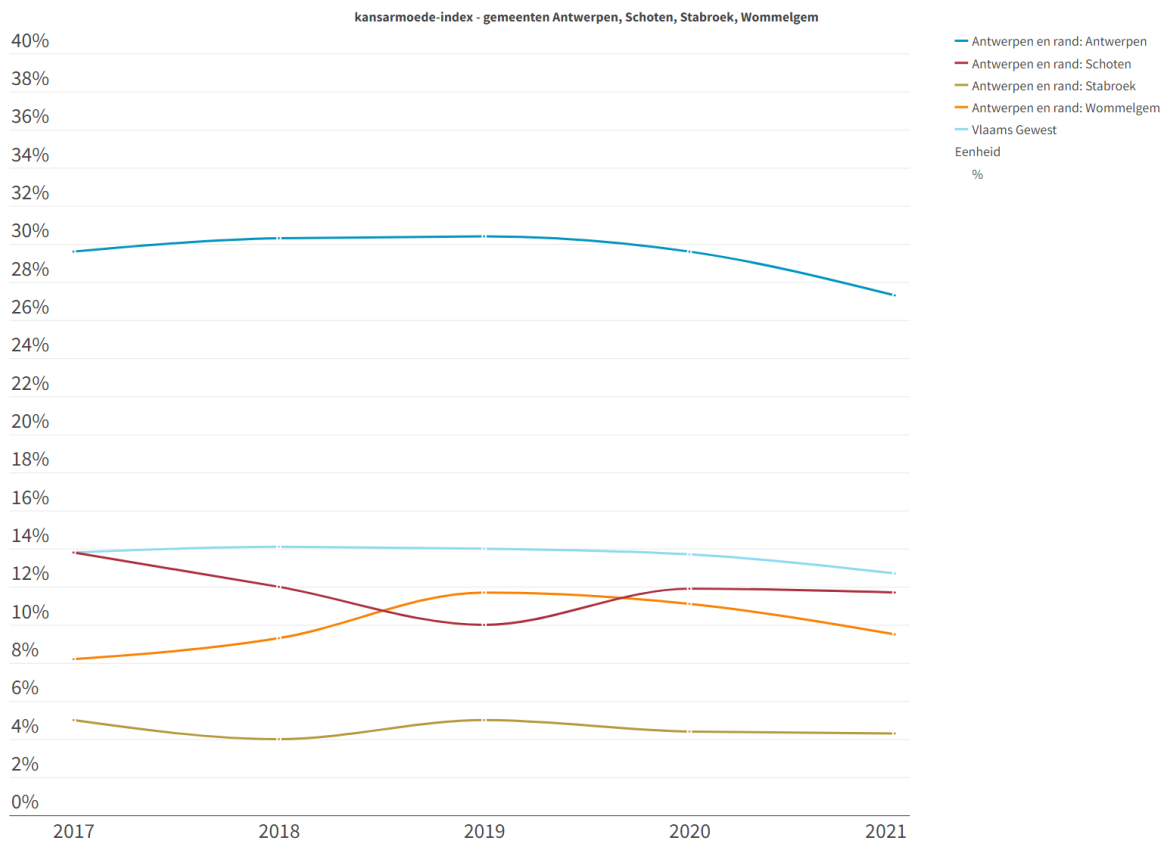
Laatste data-update = 2021

Cijfer voor Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

	2017	2018	2019	2020	2021
Antwerpen	29,6	30,3	30,4	29,6	27,3
Schoten	13,8	12	10	11,9	11,7
Stabroek	5	4	5	4,4	4,3
Wommelgem	8,2	9,3	11,7	11,1	9,5
Vlaams Gewest	13,8	14,1	14	13,7	12,7

Bron: Opgroeien | provincies.incijfers.be

12,7% van de Vlaamse kinderen tussen 0 en 3 jaar groeit volgens een inschatting van Kind en Gezin op in een kansarm gezin. Stabroek scoort het laagst op deze parameter, namelijk 4,3%. Ook Wommelgem en Schoten scoren lager dan het Vlaamse cijfer, respectievelijk 9,5% en 11,7%. Antwerpen scoort meer dan dubbel zo hoog, namelijk 27,3% van de Antwerpse kinderen groeit volgens deze cijfers op in kansarmoede. Meer details worden weergegeven op: <https://www.opgroeien.be/cijfers-en-publicaties/gezinsinkomen-en-kansarmoede/cijfers-op-maat> en <https://www.opgroeien.be/cijfers-en-publicaties/gezinsinkomen-en-kansarmoede>.

2.2 Conclusie

Binnen Eerstelijnszone Antwerpen Zuid zijn er tussen de verschillende wijken duidelijke verschillen als het gaat om het netto-**inkomen**. In Wilrijk zien we hogere inkomens ten opzichte van Antwerpen Kiel, Hoboken valt qua netto-inkomen tussenin. Verder ligt het percentage personen met een **verhoogde tegemoetkoming** het hoogst in de wijk Kiel en het laagst in de wijk Neerland. Overheen de jaren is de curve voor deze parameter gestegen met uitzondering voor de wijken Hoboken-West en Hoogte. Daarnaast ligt het aantal personen met een **leefloon** wederom het hoogst in Antwerpen Kiel en het laagst in Wilrijk.

Binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones is 39,7% van de populatie werkend, 3% werkzoekend, 46,2% niet-beroepsactief en 11% heeft een andere **socio-economische** positie. Er zijn 29 147 werkzoekenden zonder werk wat 8,5% omvat van totaal aantal inwoners tussen 18 en 64 jaar. Binnen de jonge populatie tussen 18 en 24 jaar ligt het percentage op 7,5%. Wanneer we de evolutie van 2018 tot 2022 bekijken, noteren we wel een dalende lijn. Verder ligt het aantal **kredietnemers** met minstens één niet geregulariseerd achterstallig krediet hoog in vergelijking met het Vlaams Gewest (bijna 6% van de Antwerpenaren heeft minstens één achterstallig krediet).

Inzake **energiearmoede** werden de stijgende elektriciteits- en gasprijzen van de afgelopen maanden nog niet opgenomen welke vermoedelijk een aanzienlijke impact zullen hebben op deze parameter en vermoedelijk ook op andere economisch gerelateerde parameters. Zo kan deze crisis een verdere impact hebben op het **uitstel van medische zorgen** wegens betalingsmoeilijkheden, waarbij volgens de recentste cijfers Antwerpen Kiel het meest getroffen is. Tot slot groeit 27,3% van de Antwerpse **kinderen** op in **kansarmoede**, waarbij de cijfers van de laatste crisissen nog niet (volledig) werden geïncludeerd.

De medewerkers van Eerstelijnszone Antwerpen Zuid nemen deel aan het **Welzijnsoverleg Zuidrand** dat in de regio Hoboken, Kiel en Wilrijk wordt georganiseerd. Op dit overleg tussen de verschillende zorg- en welzijnspartners worden allerhande (actuele) thema's besproken of (nieuwe) projecten toegelicht. Het is een zeer interactief medium waar vooral op verbinding en delen van kennis wordt ingezet.

3 Sociaal-culturele ontwikkelingen

Binnen het derde hoofdstuk worden de sociaal-culturele ontwikkelingen besproken binnen de Eerstelijnszone. Eerst worden de resultaten van de analyses weergegeven. Vervolgens wordt de conclusie geformuleerd omtrent de lokale sociaal-culturele ontwikkelingen.

3.1 Resultaten

Binnen dit onderdeel worden de resultaten besproken van de sociaal-culturele ontwikkelingen. Ten eerste wordt ingegaan op de informele zorg. Vervolgens worden de sociaal culturele initiatieven besproken. Verder wordt ingegaan op sport en vrije tijd en de studentenpopulatie. Tot slot wordt religie en cultuur besproken binnen de Eerstelijnszone.

3.1.1 Informele zorg

Binnen deze paragraaf wordt de informele zorg besproken. Allereerst wordt verder ingegaan op mantelzorg. Vervolgens worden de buddyprojecten en lotgenotenwerkingen uitgelicht. Tot slot wordt ingegaan op vrijwilligerswerk.

Deel 1: Mantelzorg

Beschrijvingen Stad in Cijfers:

- Mantelzorg krijgen = "Aandeel (%) van de inwoners dat mantelzorg krijgt."
- Mantelzorg geven = "Aandeel (%) van de inwoners dat mantelzorg geeft."
- Mantelzorgratio = "De verhouding van het aantal 40- t.e.m. 79-jarigen ten opzichte van het aantal 80-plussers. Deze verhouding wordt NIET uitgedrukt als een percentage. Een ratio van 1 betekent dat er exact evenveel 40- t.e.m. 79-jarigen als 80-plussers wonen. Een ratio van 5 betekent dat er vijf keer zoveel 40- t.e.m. 79-jarigen dan 80-plussers wonen."

Laatste data-update:

- Mantelzorg krijgen = 2020
- Mantelzorg geven = 2020
- Mantelzorgratio = 2022

Cijfer voor Stad Antwerpen in tabel

In Stad in Cijfers: enkel de wijken voor Stad Antwerpen ter beschikking

	Mantelzorg krijgen	Mantelzorg geven	Mantelzorgratio
Antwerpen	19,0 (3,2)	36,1 (3,9)	9,5
Berendrecht Zandvliet Lillo	20,8 (5,2)	40,1 (6,2)	10,8
Ekeren	23,5 (4,3)	43,7 (5,0)	7,4
Merksem	21,7 (4,3)	37,4 (5,0)	7,4
Deurne	25,8 (4,9)	35,8 (5,4)	7,4

Borgerhout	23,4 (4,7)	39,5 (5,4)	8,4
Berchem	21,9 (4,1)	35,5 (4,8)	6,2
Hoboken	24,1 (5,0)	42,7 (5,7)	9,2
Wilrijk	21,2 (4,1)	40,2 (4,9)	6,3
Stad Antwerpen	21,7 (1,4)	37,7 (1,7)	8,0

Binnen Stad Antwerpen krijgt 21,7% van de inwoners mantelzorg. Wanneer dit cijfer per district wordt bekeken, dan kan worden vastgesteld dat mantelzorg het meest wordt verkregen in Deurne (25,8%) en het minst wordt gekregen in district Antwerpen (19,0%). Binnen Stad Antwerpen geeft 37,7% van de inwoners mantelzorg. Binnen het district Berchem wordt het minste mantelzorg gegeven, namelijk 35,5%. In Ekeren geven procentueel gezien het hoogste percentage inwoners mantelzorg (43,7%). De mantelzorgratio in 2022 was binnen de Antwerpse districten het hoogst in Berendrecht-Zandvliet-Lillo en het laagst in Berchem.

Beschrijving Provincie in Cijfers: Mantelzorgratio = "Verhouding van de 40-79-jarigen en ouder ten opzichte van de 80-jarigen en ouder."

Laatste data-update = 2022

Zuid

	Mantelzorgratio
Wilrijk Centrum	4,2
Koornbloem	11,3
Neerland	9,1
Hoboken - Centrum	8,6
Hoboken - Noord	8,2
Hoboken - West	16,4
Hoboken - Zuidoost	8,5
Oosterveld - Elsdonk	6,5
Valaar	7,6
Kiel	10,4
Middelheim	4,8
Petroleum - Zuid	.

Tentoonstellingswijk	6,5
Hoogte	5,4

De verhouding 40-79 jarigen en ouder t.o.v. de 80-jarigen en ouder (met name de mantelzorgratio) is het hoogst binnen de wijk Hoboken-West (16,4), gevolgd door Koornbloem (11,3) en Kiel (10,4). Dit betekent dat er binnen Hoboken-West 16 keer zoveel 40- t.e.m. 79-jarigen dan 80-plussers wonen. De mantelzorgratio is binnen Eerstelijnszone Antwerpen Zuid het laagst in Middelheim (4,8) en Wilrijk Centrum (4,2).

Hieronder wordt een overzicht geschetst van enkele mantel- en patiëntenverenigingen binnen het netwerk van de vier Antwerpse Eerstelijnszones:

- Liever Thuis LM
- Steunpunt Mantelzorg
- Samana
- Coponcho
- Mantelzorgnetwerk
- OKRA-Zorgrecht
- Trefpunt Zelfhulp

Deel 2: Buddyprojecten

In kader van het overkoepelende project “Het Helpt” binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones, werden volgende buddyprojecten in kaart gebracht:

- Armentekort
- Buddywerking Vlaanderen
- De Open Deur
- Vrijwilligerswerk Antwerpen
- Vrijwilligerswerk Wommelgem
- Schoten Helpt
- Stabroek Helpt
- Samana

Meer informatie over de werking van bovenstaande buddyprojecten is terug te vinden op [de website](#) van “Het Helpt”.

Deel 3: Lotgenotenwerkingen

In kader van het overkoepelende project “Het Helpt” binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones, werden volgende lotgenotenwerkingen in kaart gebracht:

- Trefpunt Zelfhulp
- Uilenspiegel
- Instuif CGG Andante
- Samana
- Casa Callenta
- Anonieme Alcoholisten

- Herstelacademie
- Narcotics Anonymous

Meer informatie over de werking van bovenstaande lotgenotenwerkingen is terug te vinden op [de website](#) van “Het Helpt”.

Deel 4: Vrijwilligerswerk

Beschrijving Stad in Cijfers: Regelmatig vrijwilligerswerk = “Aandeel (%) van de inwoners dat aan vrijwilligerswerk doet in de vrijetijdsbesteding.”

Laatste data-update = 2020

Enkel beschikbaar via de Stadsmonitor van Stad Antwerpen, niet ter beschikking voor Schoten, Stabroek en Wommelgem

	Regelmatig vrijwilligerswerk
Antwerpen	15,6 (2,9)
Berendrecht Zandvliet Lillo	14,2 (4,4)
Ekeren	15,2 (3,6)
Merksem	14,3 (3,6)
Deurne	13,2 (3,7)
Borgerhout	17,6 (4,1)
Berchem	13,7 (3,4)
Hoboken	13,8 (3,9)
Wilrijk	13,3 (3,3)
Overkoepelend voor Antwerpen	14,8 (1,2)

Binnen Stad Antwerpen doet 14,8% van de inwoners aan vrijwilligerswerk in de vrijetijdsbesteding. Dit percentage ligt lager voor Deurne, Wilrijk, Berchem, Hoboken, Berendrecht-Zandvliet-Lillo en Merksem. In de districten Ekeren, Antwerpen en Borgerhout wordt meer aan vrijwilligerswerk gedaan volgens de resultaten uit de Stadsmonitor.

3.1.2 Sociaal culturele initiatieven

Beschrijvingen Stad in Cijfers:

- Breed culturele activiteiten = “Aantal activiteiten gepubliceerd op UiTinVlaanderen. Niet alle publieke culturele activiteiten worden geregistreerd, aangezien er geen registratieplicht is. Wie geen behoefte heeft aan online rekrutering, maakt wellicht geen gebruik van de website. Cijfers voor 2008 en 2009 verschillen in beperkte mate van het werkelijk gepubliceerde

aantal. Activiteiten worden in principe gecontroleerd vóór publicatie op de website. De meeste activiteiten konden aan een specifieke buurt toegewezen worden, maar in sommige gevallen was het adres niet lokaliseerbaar. Sommige activiteiten gaan door op meerdere plaatsen. Deze zijn steeds aan een postcode toegewezen. Alle activiteiten kunnen daarom aan een district toegewezen worden.”

- Culturele activiteit in eigen stad = “Aandeel (%) van de inwoners dat het afgelopen jaar minstens één keer een culturele activiteit heeft bijgewoond in de eigen stad.”
- Culturele activiteit in andere gemeente = “Aandeel (%) van de inwoners dat het afgelopen jaar minstens één keer een culturele activiteit heeft bijgewoond in een andere gemeente.”
- Tevredenheid over culturele voorzieningen = “Aandeel (%) van de inwoners dat tevreden is over de culturele voorzieningen.”

Laatste data-update:

- Breed culturele activiteiten = 2021
- Culturele activiteit in eigen stad = 2020
- Culturele activiteit in andere gemeente = 2020
- Tevredenheid over culturele voorzieningen = 2020

Cijfer voor Stad Antwerpen in tabel

Enkel beschikbaar via de Stadsmonitor van Stad Antwerpen, niet ter beschikking voor Schoten, Stabroek en Wommelgem

	Breed culturele activiteiten	Culturele activiteit in eigen stad	Culturele activiteit in andere gemeente	Tevredenheid over culturele voorzieningen
Antwerpen	2650	64,0 (3,8)	48,2 (3,9)	79,9 (3,3)
Berendrecht Zandvliet Lillo	18	42,8 (6,2)	34,0 (5,9)	62,0 (6,4)
Ekeren	44	51,4 (5,0)	38,9 (4,8)	69,8 (4,8)
Merksem	193	50,0 (5,1)	34,6 (4,8)	76,2 (4,5)
Deurne	186	54,0 (5,4)	38,2 (5,2)	69,6 (5,2)
Borgerhout	359	61,4 (5,2)	48,5 (5,4)	79,4 (4,6)
Berchem	122	64,1 (4,7)	46,0 (4,8)	79,5 (4,1)
Hoboken	77	47,0 (5,6)	29,8 (5,2)	65,9 (5,7)
Wilrijk	113	51,6 (4,9)	37,5 (4,7)	78,3 (4,3)
Overkoepelend voor Antwerpen	3762	57,7 (1,7)	42,4 (1,7)	79,0 (1,5)

In 2021 werden 3762 culturele activiteiten georganiseerd en gepubliceerd op UITinVlaanderen binnen Stad Antwerpen, hiervan gingen 2650 activiteiten door binnen het district Antwerpen, gevolgd door 359 activiteiten in Borgerhout. In Berendrecht-Zandvliet-Lillo werden de minste activiteiten gepubliceerd, met name 18 activiteiten.

57,7% van de Antwerpse inwoners ging in 2020 naar een culturele activiteit binnen de eigen stad. Dit percentage ligt hoger voor de districten Berchem (64,1%), Antwerpen (64,0%) en Borgerhout (61,4%). 42,4% van de inwoners van Stad Antwerpen nam in 2020 deel aan een culturele activiteit buiten de eigen stad. Dit percentage ligt hoger voor de districten Borgerhout (48,5%), Antwerpen (48,2%) en Berchem (46,0%). In 2020 was 79% van de inwoners tevreden over de culturele voorzieningen binnen Stad Antwerpen. Binnen alle districten ligt dit percentage boven de 65%, met uitzondering van de inwoners van Berendrecht-Zandvliet-Lillo (62%).

Bij het interpreteren van bovenstaande cijfers dient rekening te worden gehouden met de COVID-pandemie die een impact had op de organisatie van culturele activiteiten. Om die reden worden hieronder de cijfers van de afgelopen vijf jaar ook nog gepresenteerd omtrent het absoluut aantal culturele activiteiten binnen Stad Antwerpen die georganiseerd en gepubliceerd werden op UITinVlaanderen.

	2017	2018	2019	2020	2021
Antwerpen	4183	4204	3998	2462	2650
Berendrecht Zandvliet Lillo	57	48	45	26	18
Ekeren	98	127	103	66	44
Merksem	205	184	236	171	193
Deurne	205	287	235	149	186
Borgerhout	603	608	640	428	359
Berchem	289	281	271	181	122
Hoboken	62	116	115	90	77
Wilrijk	257	326	277	156	113

3.1.3 Sport en vrije tijd

Beschrijvingen Stad in Cijfers:

- Sport minimum wekelijks = "Aandeel (%) van de inwoners dat regelmatig (minstens wekelijks) actief aan sport doet (activiteiten die minimum 20 minuten duren, zoals zwemmen, fietsen, wandelen, voetballen, ...)."

- Sport in eigen stad = “Aandeel (%) van de inwoners dat het afgelopen jaar minstens één keer gebruik heeft gemaakt van de sportvoorzieningen in de eigen stad.”
- Sport in andere gemeente = “Aandeel (%) van de inwoners dat het afgelopen jaar minstens één keer gebruik heeft gemaakt van de sportvoorzieningen in andere gemeente.”
- Sportevent in eigen stad = “Aandeel (%) van de inwoners dat het afgelopen jaar minstens één keer één of meerdere sportevenementen heeft bijgewoond in de eigen stad.”
- Sportevent in andere gemeente = “Aandeel (%) van de inwoners dat het afgelopen jaar minstens één keer één of meerdere sportevenementen heeft bijgewoond in een andere gemeente.”
- Tevredenheid over sportvoorzieningen = “Aandeel (%) van de inwoners dat tevreden is over de sportvoorzieningen.”
- Voldoende sportvoorzieningen = “Aandeel (%) van de inwoners dat vindt dat er voldoende sportvoorzieningen zijn in de buurt.”

Laatste data-update = 2020

Cijfer voor Stad Antwerpen in tabel

Enkel beschikbaar via de Stadsmonitor van Stad Antwerpen, niet ter beschikking voor Schoten, Stabroek en Wommelgem

	Sport minimum wekelijks	Sport in eigen stad	Sport in andere gemeente	Sport event in eigen stad	Sport event in andere gemeente	Tevredenheid over sportvoorzieningen	Voldoende sportvoorzieningen
Antwerpen	54,6 (3,9)	38,2 (3,8)	45,6 (3,9)	31,5 (3,6)	23,0 (3,3)	62,0 (4,2)	54,0 (4,2)
Berendrecht Zandvliet Lillo	53,5 (6,3)	37,3 (6,2)	41,1 (6,1)	33,5 (5,9)	28,9 (5,7)	69,0 (6,3)	57,7 (6,4)
Ekeren	59,8 (4,9)	41,2 (4,9)	44,1 (4,9)	28,0 (4,4)	26,7 (4,4)	74,2 (4,8)	75,1 (4,5)
Merksem	51,3 (5,1)	40,8 (5,0)	38,7 (5,0)	35,9 (4,9)	25,0 (4,4)	79,4 (4,5)	79,4 (4,3)
Deurne	49,7 (5,4)	41,2 (5,4)	42,7 (5,3)	37,2 (5,2)	24,3 (4,6)	69,1 (5,5)	65,0 (5,6)
Borghout	56,2 (5,4)	44,0 (5,4)	44,0 (5,3)	28,1 (4,8)	21,9 (4,4)	64,2 (5,7)	50,8 (5,9)
Berchem	60,8 (4,8)	42,8 (4,8)	40,4 (4,8)	30,9 (4,5)	22,8 (4,1)	69,1 (4,9)	66,9 (4,9)
Hoboken	54,3 (5,7)	45,7 (5,7)	40,1 (5,5)	35,7 (5,4)	23,0 (4,8)	71,2 (5,5)	61,6 (5,8)
Wilrijk	60,2 (4,8)	38,6 (4,8)	41,5 (4,8)	33,6 (4,6)	26,8 (4,3)	74,3 (4,8)	64,4 (5,0)

Overkoe- pelend voor Ant- werpen	54,9 (1,7)	40,5 (1,7)	43,1 (1,7)	32,7 (1,6)	23,9 (1,4)	67,9 (1,7)	61,4 (1,7)
---	------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

Vanuit de survey-data 2020 van de Stadsmonitor blijkt dat 54,9% van de Antwerpse inwoners minimum één keer per week minstens 20 minuten sport. Dit percentage ligt lager voor de districten Deurne (49,7%), Merksem (51,3%), Berendrecht-Zandvliet-Lillo (53,5%), Hoboken (54,3%) en Antwerpen (54,6%). In Berchem sport bij benadering 61% van de inwoners minstens op wekelijkse basis.

40,5% van de inwoners van Stad Antwerpen oefent een sport uit binnen de eigen stad. In de districten Berendrecht-Zandvliet-Lillo (37,3%), Antwerpen (38,2%) en Wilrijk (38,6%) ligt dit cijfer lager. 43,1% van de Antwerpse inwoners oefent een sport uit buiten de eigen stad. De inwoners binnen de districten Borgerhout (44,0%), Ekeren (44,1%) en Antwerpen (45,6%) sporten meer buiten de eigen stad. Van de Antwerpenaren heeft 32,7% een sportevent bijgewoond in de eigen stad en 23,9% buiten de eigen stad.

Naast het beoefenen van sport en het bijwonen van sportevenementen is 67,9% van de Antwerpenaren tevreden over de sportvoorzieningen. In de meeste districten is de populatie zeer tevreden, met de hoogste percentages binnen Merksem (79,4%). In het district Antwerpen en Borgerhout zijn de inwoners het minst tevreden over de voorzieningen. Tot slot vindt 61,4% van de Antwerpenaren dat er voldoende sportvoorzieningen zijn in de buurt. In de districten Borgerhout (50,8%), Antwerpen (54,0%), Berendrecht-Zandvliet-Lillo (57,7%) ligt dit percentage lager.

Op termijn wordt dit nog aangevuld met de Sociale Kaart Sportinitiatieven vanuit Stad Antwerpen.

3.1.4 Studentenpopulatie

Beschrijvingen Stad in Cijfers:

- Aantal studenten die in Antwerpen woont en studeert
- Aandeel studenten dat in Antwerpen studeert en er woont
- Aantal studenten dat niet in Antwerpen woont maar er wel studeert
- Aandeel studenten dat niet in Antwerpen woont maar er wel studeert
- Aandeel studenten dat niet in Antwerpen woont maar er wel studeert
- Aantal studenten dat aan een Antwerpse instelling studeert

Laatste data-update = 2020

Cijfer voor Stad Antwerpen in tabel

Enkel beschikbaar via Stad in Cijfers, niet ter beschikking voor Schoten, Stabroek en Wommelgem

	Stad Antwerpen
Aantal studenten dat in Antwerpen woont en studeert	14346

Aandeel studenten dat in Antwerpen studeert en er woont	28,6%
Aantal studenten dat niet in Antwerpen woont maar er wel studeert	35812
Aandeel studenten dat niet in Antwerpen woont maar er wel studeert	71,4%
Aantal studenten dat aan een Antwerpse instelling studeert	50158

50.158 studenten studeren aan een Antwerpse instelling. Hiervan wonen en studeren 14346 van hen in Antwerpen, wat 28,6% van de gehele Antwerpse studentenpopulatie uitmaakt. Daarnaast studeren 35812 studenten in Antwerpen die niet in Antwerpen wonen, dewelke 71,4% van de Antwerpse studentenpopulatie uitmaakt. Bijna drie vierde van de Antwerpse studenten woont dus niet binnen Stad Antwerpen.

3.1.5 Religie en cultuur

Antwerpen

De gebedshuizen binnen Antwerpen werden in kaart gebracht op volgende geografische weergave: <https://portaal-stadantwerpen.opendata.arcgis.com/datasets/e8fb8f21897c45faa5e1fb14eb521032889>.

3.2 Conclusie

Informele zorg

Binnen Stad Antwerpen **krijgt** 21,7% van de inwoners mantelzorg. Wanneer we dit per district bekijken, stellen we vast dat de mantelzorg het meest wordt verkregen in Hoboken (24,1%), gevolgd door Wilrijk (21,2%) en het minst verkregen wordt in district Antwerpen (19,0%). Binnen Stad Antwerpen **geeft** 37,7% van de inwoners mantelzorg. Voor onze districten is de evaluatie dan als volgt: binnen het district Antwerpen wordt het minste mantelzorg gegeven (36,1%), in Hoboken 42,7% en in Wilrijk 40,2%.

Vanuit de Antwerpse Eerstelijnszones volgen we het aanbod aan **mantelzorg, buddyprojecten** en **lotgenotenwerking**. Ook hebben we met de vier Antwerpse Eerstelijnszones de **website “Het Helpt”** opgericht waar het aanbod aan de burger op een overzichtelijke manier wordt aangereikt. De cijfers rond **vrijwilligerswerk** leren ons dat dit momenteel minder wordt opgepikt in onze districten.

Sociaal culturele initiatieven

Aan de sociaal culturele initiatieven besteden we als Eerstelijnszone momenteel wat minder aandacht. De gevolgen van en na de corona pandemie zijn toch nog niet helemaal verdwenen.

Sport en vrije tijd

Slechts 54,9% van de Antwerpse inwoners sport minimum één keer per week voor minstens 20 minuten. Voor de districten Antwerpen (54,6%) en Hoboken (54,3%) ligt dit quasi in dezelfde lijn. In Wilrijk ligt het percentage hoger (60,2%). De inwoners van Hoboken sporten meer in eigen stad ten opzichte van de inwoners van district Antwerpen en Wilrijk. We merken een hoge tevredenheid over de sportvoorzieningen bij de inwoners van Wilrijk en Hoboken, wat lager is bij de inwoners van district Antwerpen. Dit is een interessant gegeven om eens dieper op in te zoomen met de partners binnen het district Antwerpen gezien we toch eerder veel mogelijkheden zien in deze regio.

Studentenpopulatie

Tot slot onthouden we dat bijna drie vierde van de Antwerpse studenten niet binnen Stad Antwerpen woont.

4 Technologische ontwikkelingen

Binnen het vierde hoofdstuk worden de technologische ontwikkelingen besproken binnen de Eerstelijnszone. Eerst worden de resultaten van de analyses weergegeven. Vervolgens wordt de conclusie geformuleerd omtrent de lokale technologische ontwikkelingen.

4.1 Resultaten

Binnen dit onderdeel worden de resultaten besproken van de technologische ontwikkelingen binnen de Eerstelijnszone. Ten eerste wordt ingegaan op de platformen voor burgers. Vervolgens worden de platformen voor professionals besproken. Deze platformen worden beiden opgesomd, omdat er nood is aan een overzicht van wat momenteel ter beschikking is en gezien de Eerstelijnszone hier veelvuldig signalen over ontving vanuit het netwerk. Tot slot worden de gevolgen van de technologische ontwikkelingen weergegeven, met name hoe gaat het met de digitale vaardigheden van burgers en hoe worden deze maximaal versterkt binnen het grondgebied van de Eerstelijnszone.

4.1.1 Platformen voor burgers

Deel 1: CoZo (Collaboratief Zorgplatform)

Het Collaboratief Zorgplatform (CoZo) is een digitaal samenwerkingsplatform dat patiënten, zorgverleners en zorginstellingen toelaat om medische gegevens uit te wisselen en te delen. Het doel van CoZo is om het zorgproces te verbeteren door te zorgen voor een betere informatiedoorstroming. Inloggen kan via de webbrowser (met Its-me, identiteitskaartlezer of digitale 'tokens') of via de smartphone-app (via Its-me). Tijdens de COVID-crisis kwamen heel wat burgers in contact met het platform, aangezien hier vaak naar werd verwezen door zorgverleners om snel het resultaat van een PCR-test voor COVID te kennen.

Deel 2: Mijngezondheid.be

Mijngezondheid.be is een online gezondheidsportaal van de federale overheid, ook wel "Personal Health Viewer" genoemd. Via deze centrale toegangspoort krijgt de burger zicht op verschillende persoonlijke gegevens over diens gezondheid en over gezondheid in het algemeen. Inloggen kan via de webbrowser (met Its-me, identiteitskaartlezer of digitale 'tokens') of via de smartphone-app (via Its-me).

Onder andere CoZo is gelinkt aan het portaal waardoor je via Mijngezondheid rechtstreeks resultaten van je medische onderzoeken door tal van zorginstellingen kan raadplegen. Net zoals bij CoZo, kregen we uit het netwerk betrouwbare signalen dat de COVID-crisis zorgde voor een aanzienlijk groter gebruik van het portaal en een betere kennis van diens werking. Toch moeten we ons ook hierbij bewust zijn van de nefaste effecten die dit heeft (gehad) op de vergroting van de digitale kloof tussen digitaal geletterden en digitaal ongeletterden.

Deel 3: CovidSafeBE-app en Coronalert-app

Zoals vele andere landen wereldwijd verplichtte de Belgische overheid tijdens bepaalde periodes in de COVID-crisis een COVID-certificaat voor onder meer het bezoeken van bepaalde horecazaken, evenementen of buitenlandse vliegtreinen. Men moest hierbij een geldig vaccinatie-, test- of herstelcertificaat kunnen voorleggen, wat mogelijk was via de CovidSafeBE-app op je smartphone. De app is gekoppeld aan het persoonlijk e-Health account van de burger en kan (nog steeds) gedownload worden via Its-me. Burgers die geen smartphone hadden of de app niet gebruikten, konden hun certificaat downloaden via hun account op Mijngezondheid.be.

Mede vanwege de digitale ongeletterdheid bij een aanzienlijk deel van de bevolking (*zie ook 4.1.3.*) werden zorg- en hulpverleners, Eerstelijnszones, mutualiteiten, lokale besturen en andere overheidsdiensten zeer frequent bevraagd rond de werking van de certificaten en de app, wat voor een verhoging van de werklust zorgde.

De Coronalert-app werd door de federale overheid in het leven geroepen om burgers te waarschuwen voor hoogrisicocontacten met positief geteste personen. Ook had je de mogelijkheid om zelf nauwe contacten te waarschuwen wanneer je zelf positief testte. Dit diende te zorgen voor een sneller werkende contactopsporing die de verspreiding van het virus vertraagt.

Deel 4: Patiëntenportaal ZNA-GZA ziekenhuizen

De ziekenhuiskoepels ZNA (Ziekenhuis Netwerk Antwerpen) en GZA (GasthuisZusters Antwerpen) bevinden zich middenin een fusietraject, met als doel om op 1 januari 2024 één ziekenhuiskoepel te vormen: ZAS (Ziekenhuis Aan de Stroom). Zowel ZNA als GZA schakelden daardoor recent over op een nieuw, uniform, elektronisch patiëntendossier, waarbij de patiënten ook toegang kunnen krijgen tot het patiëntenportaal. Inloggen gebeurt via Its-me, een identiteitskaartlezer of bij het onthaal in het ziekenhuis. Patiënten kunnen het portaal gebruiken om afspraken te beheren, informatie uit te wisselen met een behandelend arts, het persoonlijk medisch dossier in te kijken, etc.

Door de overschakeling op het nieuw elektronisch patiëntendossier, waren de ziekenhuizen genoodzaakt een tweetal weken hun capaciteit te verlagen. Eerstelijnszones Noord Antwerpen, Antwerpen Centrum, Antwerpen Zuid en Antwerpen Oost hadden hiervoor overleg met de ziekenhuizen en communiceerden deze informatie mee naar het netwerk van zorgverleners in de eerstelijns. Dit kon er mee voor zorgen dat zorgverleners en zorginstellingen tijdelijk de criteria om door te verwijzen naar de ziekenhuizen iets strikter maakten, en zodoende de druk op de ziekenhuizen onder controle te houden.

4.1.2 Platformen voor professionals

Deel 1: Zipster

Zipster is een digitaal doorverwijsplatform dat zorgverleners helpt bij het doorverwijzen van patiënten naar lokale welzijnsactoren. Op basis van een psychosociale bevraging van de patiënt kan de zorgverlener via Zipster de ondersteuningsnaden van de patiënt detecteren én een doorverwijzing initiëren naar de juiste lokale ondersteunende welzijnsactoren.

In het kader van de contactopsporing tijdens de COVID-crisis werd Zipster gebruikt door 'Covid Coaches' van Stad Antwerpen en 'Field Agents' van de Vlaamse contactopsporing, die nauw samenwerkten met Eerstelijnszones Noord Antwerpen, Antwerpen Centrum, Antwerpen Zuid en Antwerpen Oost. Vandaar waren deze Eerstelijnszones van in het begin sterk betrokken bij de ontwikkeling van het platform. Vooral Eerstelijnszone Noord Antwerpen verkende als pilootzone de mogelijkheden van Zipster en was samen met hun netwerk van groot belang voor de ontwikkeling van een aantal functionaliteiten. In 2022 werkten stafmedewerkers van bovengenoemde Eerstelijnszones steeds nauwer samen in een interne werkgroep interprofessionele samenwerking, die het netwerk van zorg- en welzijnspartners blijft informeren en sensibiliseren over Zipster als bruikbaar digitaal platform.

Deel 2: Zorgverlenersportaal Siilo

Siilo is een veilige applicatie voor smartphone en desktop die gebruikt wordt als communicatieplatform voor zorgprofessionals. Tijdens de COVID-crisis werd in het teken van vaccinatie- en testbeheer vaak intensieve communicatie met bepaalde zorgverleners (huisartsen, thuisverpleegkundigen...) vereist van stafmedewerkers in Eerstelijnszones. Hierdoor kregen ook zij toegang tot Siilo, wat in normale omstandigheden enkel voorbehouden is voor zorgverleners in de striktere zin van het woord. Zij kregen hierdoor een beter inzicht in de digitale manieren van communiceren tussen zorgprofessionals en bouwden tegelijkertijd sterkere professionele relaties met hen uit.

4.1.3 Gevolgen van technologische ontwikkelingen: digitale vaardigheden van burgers en hoe deze versterken?

Deel 1: Aanbod overheen de vier Eerstelijnszones

- [Antwerpse bibliotheken](#)
- [Webpunten](#)
- [Avansa - digiburger](#)
- [Beego](#)
- [Ligo - volwasseneneducatie](#)
- [Encora - centrum voor Volwassenenonderwijs](#)

Deel 2: Aanbod specifiek voor Eerstelijnszone Antwerpen Zuid

web.punt heeft een folder waarin opleidingen, ondersteuning en internet toegang worden toegelicht. Partners in onze regio zijn hiervan ook op de hoogte gesteld zodat zij de burgers mogelijk ook mee kunnen toeleiden. Het aanbod bestaat o.a. uit basiscursus computervaardigheden, cursus e-mailen, basiscursussen Word en Excel, basis- en vervolgcursus voor gebruik smartphone en tablet. Ook voor werkzoekenden is er een opleiding digitale skills.

4.2 Conclusie

De meeste platformen voor burgers en professionals zijn gekend. Het zijn eerder de gevolgen van die ontwikkelingen die we nauwgezet dienen op te volgen. De moeilijkheden die burgers ondervinden om hun weg te vinden in het toch wel kluwen aan websites, apps, etc. Uit Belgisch onderzoek blijkt dat de **helft van de burgers digitaal kwetsbaar** is. Voornamelijk personen met een laag inkomen, een laag opleidingsniveau, personen ouder dan 55 jaar en werkzoekenden vormen risicogroepen. Veel organisaties bieden hier ondertussen de nodige ondersteuning aan en web.punt tracht hier een bredere basis aan te bieden. Tijdens de vaccinatiecampagne is heel duidelijk gebleken dat er een tekort is aan digitale vaardigheden bij een groot deel van de bevolking. Ook taalbarrières spelen hier een grote rol. **Meer bekendmaking van deze initiatieven** bij zowel burgers als zorg- en welzijnsprofessionals is essentieel.

5 Ecologische ontwikkelingen

Binnen het vijfde hoofdstuk worden de ecologische ontwikkelingen besproken binnen de Eerstelijnszone. Eerst worden de resultaten van de analyses weergegeven. Vervolgens wordt de conclusie geformuleerd omtrent de lokale ecologische ontwikkelingen.

5.1 Resultaten

Binnen dit onderdeel worden de resultaten besproken van de ecologische ontwikkelingen. Ten eerste wordt ingegaan op wonen en sociaal wonen. Vervolgens wordt de basisuitrusting van de wijken besproken. Daarna wordt verder ingegaan op het zorgaanbod binnen de Eerstelijnszone. Tot slot wordt het welzijnsaanbod in kaart gebracht en wordt kort verwezen naar de milieu-indicatoren.

5.1.1 Wonen

Binnen deze paragraaf wordt het onderwerp “wonen” besproken binnen de Eerstelijnszone. Allereerst wordt ingegaan op de bebouwingsgraad. Vervolgens worden de woongelegenheden besproken. Daarna wordt de verhouding huurders vs. eigenaars weergegeven. Tot slot wordt verder ingegaan op de verhuisbewegingen binnen de Eerstelijnszone.

Deel 1: Bebouwingsgraad

Beschrijving Provincie in Cijfers = “[percentage]: bebouwde oppervlakte t.o.v. totale oppervlakte”

Laatste data-update = 2022

Cijfer overheen vier Antwerpse Eerstelijnszones = 12,6%

Cijfer voor Provincie Antwerpen = 6,4%

Cijfer voor Vlaams Gewest = 5,2%

Zuid

	Bebouwingsgraad
Kiel	35,7%
Middelheim	7,3%
Petroleum - Zuid	6,6%
Tentoonstellingswijk	26,2%
Oosterveld - Elsdonk	22,1%
Valaar	28,2%
Wilrijk Centrum	18,2%
Koornbloem	16%
Neerland	22,1%

Hoboken - Centrum	30,6%
Hoboken - Noord	37,9%
Hoboken - West	11,1%
Hoboken - Zuidoost	14,4%
Hoogte	23,4%

Binnen de Provincie Antwerpen is 6,4% van de totale oppervlakte bebouwd (= bebouwingsgraad). De bebouwingsgraad ligt gezien het stedelijk karakter van Eerstelijnszone Antwerpen Zuid hoger dan het provinciaal cijfer. De wijk met de hoogste bebouwingsgraad is Hoboken-Noord (37,9%).

Deel 2: Woongelegenheden

Beschrijvingen Provincie in Cijfers:

- Woongelegenheden = “[aantal] woongelegenheden (omvat woongelegenheden in huizen in gesloten, in halfopen bebouwing en in open bebouwing, in hoeven en kastelen, in buildings en flatgebouwen met appartementen, in handelshuizen en in alle andere gebouwen)”
- Woongelegenheden in handelshuizen = “[aantal] woongelegenheden in handelshuizen”
- Woongelegenheden in andere gebouwen (kerken, overheidsgebouwen, scholen,...) = “[aantal] woongelegenheden in alle andere gebouwen (kerken, overheidsgebouwen, scholen,...)”
- Eengezinswoning (t.o.v. woongelegenheden) = “[percentage] aantal woongelegenheden in huizen in gesloten, halfopen en open bebouwing (incl. hoeven en kastelen) / totaal aantal woongelegenheden”

Laatste data-updates = 2021

Cijfer voor vier Antwerpse Eerstelijnszones, Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

	Woon-gelegenheden	Woon-gelegenheden in handelshuizen	Woon-gelegenheden in andere gebouwen	Eengezinswoning (t.o.v. woon-gelegenheden)
Antwerpen	276159	10479	2622	37,7%
Schoten	15873	287	320	63,6%
Stabroek	8361	111	108	68,1%
Wommelgem	5690	92	123	66%
Overheen vier Eerstelijns-zones	306083	10969	3173	40,4%

Provincie Antwerpen	897856	21895	23727	60,5%
Vlaams Gewest	3288816	77567	92332	67,2%

Binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones zijn er 306.083 woonegelegenheden ter beschikking. Hiervan zijn er 10.969 in handelshuizen en 3.173 in andere gebouwen, zoals kerken, overheidsgebouwen en scholen. 40,4% van de woonegelegenheden zijn woningen in gesloten, halfopen en open bebouwing (inclusief hoeven en kastelen). Dit percentage ligt lager voor Stad Antwerpen (37,7%) en hoger voor Schoten (63,6%), Wommelgem (66%) en Stabroek (68,1%).

Deel 3: Huurders en eigenaars

Beschrijvingen Provincie in Cijfers:

- Eigenaars = “[aantal] huishoudens die wonen in een woning waarvan men eigenaar is”
- Eigenaars t.o.v. huishoudens met gekende eigendomstitel = “[percentage] eigenaars (t.o.v. huishoudens met gekende eigendomstitel)”
- Huurders = “[aantal] huishoudens die wonen in een woning waar men geen eigenaar van is”
- Huurders t.o.v. huishoudens met gekende eigendomstitel = “[percentage] huurders (t.o.v. huishoudens met gekende eigendomstitel)”

Laatste data-updates = 2021

Cijfer overheen vier Antwerpse Eerstelijnszones:

- Eigenaars = 137.842
- Eigenaars t.o.v. huishoudens met gekende eigendomstitel = 52,1%
- Huurders = 126.490
- Huurders t.o.v. huishoudens met gekende eigendomstitel = 47,9%

Cijfer voor Provincie Antwerpen =

- Eigenaars = 529.896
- Eigenaars t.o.v. huishoudens met gekende eigendomstitel = 65,8%
- Huurders = 274.808
- Huurders t.o.v. huishoudens met gekende eigendomstitel = 34,2%

Cijfer voor Vlaams Gewest:

- Eigenaars = 1.969.455
- Eigenaars t.o.v. huishoudens met gekende eigendomstitel = 68,9%
- Huurders = 887.113
- Huurders t.o.v. huishoudens met gekende eigendomstitel = 31,1%

Zuid

	Eigenaars	Eigenaars t.o.v. huishoudens met gekende eigendomstitel	Huurders	Huurders t.o.v. huishoudens met gekende eigendomstitel
Kiel	2603	34,2%	5005	65,8%

Middelheim	762	58,3%	546	41,7%
Petroleum - Zuid	.	.	.	.
Tentoonstellings wijk	933	34%	1808	66%
Oosterveld - Elsdonk	2295	59,6%	1555	40,4%
Valaar	2532	58,5%	1793	41,5%
Wilrijk Centrum	2590	53,6%	2242	46,4%
Koornbloem	964	76,2%	301	23,8%
Neerland	1069	68%	504	32%
Hoboken - Centrum	3679	61,4%	2317	38,6%
Hoboken - Noord	4033	63,6%	2307	36,4%
Hoboken - West	1636	82,9%	337	17,1%
Hoboken - Zuidoost	1210	67%	596	33%
Hoogte	1461	60,4%	956	39,6%

Binnen Eerstelijnszone Antwerpen Zuid wonen de meeste eigenaars in de wijk Hoboken-Noord (4033). Dit gevolgd door de wijken Hoboken-Centrum (3.679) en Kiel (2.603). De meeste huurders wonen in Kiel (5.005). Voor de huurders wordt dit gevolgd door de wijken Hoboken-Centrum (2.317) en Hoboken-Noord (2.307).

Deel 4: Verhuisbewegingen

Verhuismatrix

Provincie in Cijfers

Laatste data-update = 2020

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

migratiematrix van gemeenten naar gemeenten (vier Antwerpse Eerstelijnszones)				
--	--	--	--	--

naar \ van	Antwerpen	Schoten	Stabroek	Wommelgem
Antwerpen	.	631	347	250
Schoten	985	.	20	34
Stabroek	463	25	.	7
Wommelgem	507	13	.	.

Vanuit Antwerpen verhuisden 985 personen naar Schoten, 463 naar Stabroek en 507 naar Wommelgem in 2020. Daarnaast verhuisden 631 Schotenaren naar Antwerpen, 25 naar Stabroek en 13 naar Wommelgem. 347 inwoners uit Stabroek gingen in 2020 in Antwerpen wonen en 20 in Schoten. Tot slot verhuisden 250 inwoners van Wommelgem naar Antwerpen, 34 naar Schoten en 7 naar Stabroek.

Verhuissaldo per Eerstelijnszone

Beschrijvingen Stad in Cijfers:

- Verhuissaldo totaal (aantal) = “Migratiesaldo (aantal aankomsten - het aantal vertrekken)”
- Relatief verhuissaldo (per 1000 inwoners) = “saldo_tot/bevtot*1000”

Laatste data-update = 2020

In Stad in Cijfers: enkel de wijken voor Stad Antwerpen ter beschikking

Zuid

	Verhuissaldo totaal (aantal)	Relatief verhuissaldo (per 1000 inwoners)
Kiel	-302	-14,9%
Middelheim	-109	-41,7%
Petroleum - Zuid	.	.
Tentoonstellingswijk	42	8,4%
Hoogte	-1	-,2%
Oosterveld - Elsdonk	-20	-2,4%
Valaar	0	.
Wilrijk Centrum	91	8,7%
Koornbloem	6	1,9%
Neerland	81	24,3%

Hoboken - Centrum	136	9,3%
Hoboken - Noord	60	3,7%
Hoboken - West	34	7%
Hoboken - Zuidoost	114	23,7%

In bovenstaande tabel wordt het verhuissaldo weergegeven voor Eerstelijnszone Antwerpen Zuid en dit zowel in absolute aantallen als in relatieve aantallen per 1000 inwoners. Wanneer het verhuissaldo positief is, dan betekent dit dat er meer “aankomsten” dan “vertrekken” zijn binnen deze wijk. Het verhuissaldo is negatief wanneer het omgekeerde waar is, namelijk meer “vertrekken” dan “aankomsten”. Middelheim en Kiel zijn binnen de Eerstelijnszone de wijken met het meest negatieve relatieve verhuissaldo, respectievelijk -41,7% en -14,9%. In de wijk Neerland is het meest positieve verhuissaldo, namelijk 24,3%, gevolgd door Hoboken-Zuidoost (23,7%).

5.1.2 Sociaal Wonen

Binnen deze paragraaf wordt het onderwerp “sociaal wonen” besproken binnen de Eerstelijnszone. Allereerst wordt ingegaan op de sociale huurwoningen. Vervolgens worden het bindend sociaal objectief besproken. Tot slot wordt ingegaan op de kandidaat-huurders van sociale woningen.

Deel 1: Sociale huurwoningen

Beschrijvingen Provincie in Cijfers:

- (SHM + SVK) (aantal) = “Totaal (sociale huurwoningen SHM + SVK): som van het aantal huurwoningen verhuurd door sociale huisvestingsmaatschappijen en het aantal huurwoningen verhuurd door sociale verhuurkantoren.”
- Ratio sociale huurwoningen = “Het aantal sociale huurwoningen (zowel voor totaal, als voor SHM en SVK apart) berekend t.o.v. het aantal particuliere huishoudens. Deze ratio geeft een indicatie van het beschikbaar aanbod aan sociale huurwoningen.”

Laatste data-update = 2021

Cijfer voor Provincie Antwerpen:

- Totaal = 52.231
- Ratio = 6,5

Cijfer voor Vlaams Gewest:

- Totaal = 171.626
- Ratio = 6,0

Zuid

	Totaal aantal sociale huurwoningen	Ratio sociale huurwoningen
Kiel	3089	40,8
Middelheim	5	0,4

Petroleum - Zuid	0	0
Tentoonstellingswijk	802	29,3
Valaar	562	12,9
Hoogte	9	0,4
Oosterveld - Elsdonk	9	0,2
Wilrijk Centrum	285	5,9
Koornbloem	25	2
Neerland	46	2,9
Hoboken - Centrum	703	11,7
Hoboken - Noord	133	2,1
Hoboken - West	76	3,9
Hoboken - Zuidoost	302	16,7

In Eerstelijnszone Antwerpen Zuid zijn in absolute aantallen de meeste sociale huurwoningen aanwezig in de wijk Kiel (3089). Dit omvat zowel de huurwoningen die verhuurd worden door de sociale huisvestingsmaatschappijen, als de huurwoningen die verhuurd worden door de sociale verhuurkantoren. De ratio sociale huurwoningen geeft aan dat het beschikbaar aanbod aan sociale huurwoningen het grootst is in Kiel, met name 40,8%. Deze ratio ligt op provinciaal en Vlaams niveau vele malen lager, respectievelijk 6,5% en 6,0%.

Deel 2: Bindend sociaal objectief

Beschrijving Provincie in Cijfers = "Hoeveel sociale woningen dienen gerealiseerd te worden tussen 2007 en 2025."

Laatste data-update = 2021

Cijfer voor Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

	Bindend sociaal objectief
Antwerpen	0
Schoten	287
Stabroek	138
Wommelgem	120

Provincie Antwerpen	7962
Vlaams Gewest	35146

Binnen het Vlaams Gewest dienen 35.146 extra sociale woningen gerealiseerd te worden in de periode van 2007 tot en met 2025. Binnen de Provincie Antwerpen zijn dat er 7.962. In Antwerpen dienen geen bijkomende sociale woningen meer te worden gerealiseerd volgens de data van Provincie in Cijfers. In Wommelgem, Stabroek en Schoten is dit wel nog het geval, respectievelijk 120, 138 en 287.

Deel 3: Kandidaat-huurders

Beschrijvingen Provincie in Cijfers:

- Kandidaat-huurders per domiciliegemeente = “[aantal] unieke gezinnen op wachtlijst van sociale huisvestingsmaatschappijen (SHM)”
- Kandidaat-huurders (t.o.v. particuliere huishoudens) = “[percentage] unieke gezinnen op wachtlijst van sociale huisvestingsmaatschappijen (t.o.v. aantal huishoudens)”
- Gemiddelde wachttijd = “[gemiddelde] wachttijd (uitgedrukt in dagen). De plaats van de toewijzing (provincie, gemeente) wordt opgezocht aan de hand van het rijksregisternummer en de sociale huisvestingsmaatschappij in de lijst met verhuringen van hetzelfde jaar.”

Laatste data-update = 2021

Cijfer voor Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

	Aantal kandidaat-huurders per domiciliegemeente	Percentage kandidaat-huurders (t.o.v. particuliere huishoudens)	Gemiddelde wachttijd (dagen)
Antwerpen	29388	12,4%	1368
Schoten	534	3,6%	1418
Stabroek	245	3,1%	1353
Wommelgem	273	5,1%	1492
Provincie Antwerpen	57597	7,1%	1299
Vlaams Gewest	164378	5,7%	1239

In bovenstaande tabel wordt ingegaan op de kandidaat-huurders van sociale woningen binnen de lokale besturen van de vier Antwerpse Eerstelijnszones. Kandidaat-huurders zijn personen die op de wachtlijst staan voor sociale huisvesting. In Antwerpen gaat dit over 29.388 huurders. Dit maakt meer dan de helft uit van alle kandidaat-huurders binnen de Provincie Antwerpen. In Schoten zijn er 534 kandidaat-huurders en in Stabroek zijn er 245 kandidaat-huurders. Daarnaast zijn er in Wommelgem

273 kandidaat-huurders. In Antwerpen staat 12,4% van de gezinnen op de wachtlijst van sociale huisvestingsmaatschappijen t.o.v. het totaal aantal particuliere huishoudens. Dit cijfer is hoger dan de provinciale en Vlaamse cijfers, respectievelijk 7,1% en 5,7%. In Stabroek (3,1%), Schoten (3,6%) en Wommelgem (5,1%) ligt het percentage van gezinnen op de wachtlijst voor een sociale woning lager dan binnen de Provincie Antwerpen (7,1%) en het Vlaams Gewest (5,7%). De gemiddelde wachttijd voor een sociale woning liggen binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones tussen de 1353 dagen en 1492 dagen.

5.1.3 Basisuitrusting van de wijk

Rapport kerncijfers voor buurtgerichte zorg van Provincie in Cijfers:

- Absoluut aantallen apotheken, bakkerijen, mini supermarkten, supermarkten, slagerijen, groenten -en fruitwinkels, cafés en restaurants

Laatste data-update = 2022

Cijfer voor Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur op wijkniveau

Antwerpen

	Apo- theek	Bakker	Mini- super	Super- markt	Sla- gerij	Groen- te/ Fruit	Cafe	Restau- rant
Amandus - Atheneum	7	16	84	12	10	2	97	35
Brederode	5	9	10	7	2	.	13	8
Centraal Station	5	7	27	9	4	3	14	42
Dam	2	2	4	4	3	.	5	6
Eilandje	1	5	3	2	2	.	20	31
Haringrode	2	3	6	4	2	1	8	6
Harmonie	2	2	1	3	2	1	1	8
Haven Antwerpen	.	.	.	.	.	.	.	2
Historisch Centrum	5	6	13	4	3	.	86	128
Kiel	8	16	14	7	2	4	17	11
Linkeroever	7	4	5	7	2	1	2	7
Luchtbal	2	2	2	1	.	.	1	.
Markgrave	2	1	2	3	.	1	1	6
Middelheim	.	.	1	.	.	.	1	3

Nieuw - Zuid	.	.	.	1	.	.	.	1
Petroleum - Zuid	.	.	.	.	.	.	1	.
Sint-Andries	5	2	.	3	1	.	12	20
Stadspark	7	2	14	6	2	3	4	9
Stuivenberg	4	15	36	8	6	4	16	11
Tentoonstellingswijk	3	.	1	1	.	.	1	1
Theaterbuurt-Meir	7	8	4	7	2	.	27	28
Universiteitsbuurt	3	1	7	4	1	.	28	17
Zuid	4	5	6	3	1	1	24	64
Zurenborg	3	2	2	2	.	1	6	19
Groenenhoek	2	9	2	3	3	.	7	4
Nieuw - Kwartier Oost	3	3	3	3	1	.	1	4
Nieuw - Kwartier West	3	2	1	1	2	1	3	6
Oud - Berchem	7	8	13	9	4	3	23	16
Haven Bezali	.	.	.	.	.	.	.	.
Lillo	.	.	.	.	.	.	2	.
Polder	3	4	1	2	2	.	9	2
Borgerhout - Extra Muros	9	4	9	4	3	1	4	13
Borgerhout Intra Muros Noord	4	6	13	2	1	3	9	12
Borgerhout Intra Muros Zuid	6	9	7	6	2	1	14	8
Deurne - Noord	8	8	19	2	1	.	8	8
Kruininge - Bremweide	1	.	.	5	.	.	.	1
Deurne Dorp - Gallifort	8	6	15	6	5	2	14	10

Deurne - Oost	6	4	4	4	1	1	3	6
Deurne - Zuidwest	6	9	10	7	3	.	5	5
Deurne - Zuidoost	4	2	1	2	.	.	2	1
Deurne Vlieghaven	.	.	.	1	.	.	.	.
Rivierenhof	.	.	.	.	.	.	.	.
Donk	3	3	.	.	2	.	1	3
Ekeren Centrum	6	8	3	4	2	.	10	8
Leugenberg	.	.	.	.	.	.	1	1
Mariaburg	1	2	.	1	1	1	1	3
Schoonbroek- Rozemaai	2	.	.	1	.	.	.	1
Muisbroek-Bospolder	.	.	.	.	.	.	.	.
Hoboken - Centrum	5	5	4	2	2	2	8	5
Hoboken - Noord	5	7	5	9	2	.	8	3
Hoboken - West	1	.	1	.	1	.	3	.
Hoboken - Zuidoost	1	1	.	2	.	.	1	.
Lambrechtshoeken	3	4	4	2	2	.	3	6
Merksem - Heide	6	5	5	4	3	.	7	6
Nieuwdreef	1	.	2	1	1	.	2	.
Oud - Merksem	4	7	14	7	1	1	12	6
Tuinwijk	2	2	.	1	1	.	2	2
Schelde	.	.	.	.	.	.	.	.
Hoogte	3	1	3	2	1	.	.	2
Oosterveld - Elsdonk	4	3	.	2	2	.	1	3
Valaar	4	4	5	3	.	1	4	2
Wilrijk Centrum	5	3	4	1	2	1	7	8

Koornbloem	1	.	.	3	.	.	.	2
Neerland	1	.	.	1	.	.	1	.
Wijk onbekend - Antwerpen	.	.	.	.	.	.	.	.
Antwerpen	212	237	390	201	96	40	561	620
Provincie Antwerpen	644	770	607	592	341	119	1533	1333

In bovenstaande tabel worden de absoluut aantal apotheken, bakkerijen, mini supermarkten, supermarkten, slagerijen, groenten- en fruitwinkels, cafés en restaurants weergegeven binnen de wijken van Stad Antwerpen, in vergelijking met Stad Antwerpen in totaliteit en Provincie Antwerpen.

5.1.4 Zorgaanbod

Binnen deze paragraaf wordt het zorgaanbod besproken binnen de Eerstelijnszone. Allereerst wordt ingegaan op de woonzorgcentra en de dagverzorgingscentra. Vervolgens worden de gepresteerde uren gezinszorg en aanvullende thuiszorg besproken. Daarna worden de centra voor kortverblijf weergegeven. Verder wordt er ingegaan op het huisartscontact, huisartsentekort en tandartsentekort. Tot slot wordt de link gelegd naar de vernieuwde Sociale Kaart en de aanwezige voorzieningen binnen de Eerstelijnszone.

Deel 1: Woonzorgcentra

Beschrijvingen Provincie in Cijfers:

- Aanbodratio WZC per 100 inwoners 65+ = “[ratio] gerealiseerde capaciteit (aantal bedden), erkend of met erkenning in onderzoek, in woonzorgcentra per 100 inwoners van 65 jaar en ouder”
- Aanbodratio WZC per 100 inwoners 80+ = “[ratio] gerealiseerde capaciteit (aantal bedden), erkend of met erkenning in onderzoek, in woonzorgcentra per 100 inwoners van 80 jaar en ouder”
- Realisatiegraad WZC = “[percentage] realisatiegraad woonzorgcentra: gerealiseerde capaciteit (aantal bedden), erkend of met erkenning in onderzoek, tegenover het programmacijfer”
- Huidige capaciteit WZC = “[aantal] woongelegenheden, erkend of met erkenning in onderzoek, in woonzorgcentra”
- Voorafgaande vergunningen WZC = “[aantal] voorafgaande vergunningen voor woongelegenheden in woonzorgcentra”
- Huidige capaciteit voorzieningen WZC = “[aantal] voorzieningen WZC, erkend of met erkenning in onderzoek”

Laatste data-update = 2021

Cijfer voor Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

	Aanbod-ratio WZC per 100 inwoners 65+	Aanbod-ratio WZC per 100 inwoners 80+	Realisatie-grad WZC	Huidige capaciteit WZC	Vooraf-gaande ver-gunningen WZC	Huidige capaciteit voor-zieningen WZC
Antwerpen	7,4	23,2	93,3%	6414	249	53
Schoten	5,7	17,9	71,3%	440	30	6
Stabroek	3,6	16,4	52,5%	138	38	2
Wommel-gem	9,4	30,8	100,4%	265	0	3
Provincie Antwerpen	6,1	20,5	75,4%	22534	1716	211
Vlaams Gewest	6	19,9	73,1%	82136	5764	815

In bovenstaande tabel wordt verder ingegaan op de woonzorgcentra binnen de lokale besturen van de vier Antwerpse Eerstelijnszones. Binnen het Vlaams Gewest zijn er 815 woonzorgcentra (met erkenning of in onderzoek). Hiervan zijn er 211 binnen de Provincie Antwerpen, waarvan 53 binnen Stad Antwerpen, 6 in Schoten, 3 in Wommelgem en 2 in Stabroek.

Beschrijvingen Stad in Cijfers:

- Aantal woongelegenheden in woonzorgcentra = “In een woonzorgcentrum of ‘WZC’ kunnen bejaarden terecht die wegens een langdurige aandoening, sterk afhankelijk zijn van de hulp van derden om dagelijkse levenshandelingen te kunnen verrichten. Deze zorgbehoefte kan zich zowel situeren op fysisch als op psychisch vlak.”
- Verschil tussen feitelijk en gewenst aantal woongelegenheden in woonzorgcentra = “Voor de berekening van de tekortzones gaan we uit van de Vlaamse programmatienorm, die stelt dat er x aantal WZC-woongelegenheden moeten voorzien worden per x aantal ouderen tussen 65 en 74 jaar, per x aantal ouderen tussen 75 en 79 jaar, enz.... In een woonzorgcentrum of ‘WZC’ kunnen bejaarden terecht die wegens een langdurige aandoening, sterk afhankelijk zijn van de hulp van derden om dagelijkse levenshandelingen te kunnen verrichten. Deze zorgbehoefte kan zich zowel situeren op fysisch als op psychisch vlak.”
- Aanbodratio WZC (aantal woongelegenheden per 100 65-plussers) = “Aantal woongelegenheden in woonzorgcentra (erkende + erkenning in onderzoek) per 100 inwoners van 65 jaar en ouder.”
- Aanbodratio WZC (aantal woongelegenheden per 100 80-plussers) = “Aantal woongelegenheden in woonzorgcentra (erkende + erkenning in onderzoek) per 100 inwoners van 80 jaar en ouder.”

Laatste data-update = 2022

In Stad in Cijfers: enkel de wijken voor Stad Antwerpen ter beschikking

Zuid

	Aantal woon- gelegenheden in woonzorgcentra	Verschil tussen feitelijk en gewenst aantal woongelegen- heden in woonzorgcentra	Aanbodratio WZC (aantal woongelegen- heden per 100 65-plussers)	Aanbodratio WZC (aantal woongelegen- heden per 100 80-plussers)
Kiel	189	23	8,3%	27,6%
Middelheim	0	-53	.	.
Petroleum - Zuid	0	.	.	.
Tentoonstellings- wijk	0	-73	.	.
Hoogte	80	-21	7,3%	19%
Oosterveld - Elsdonk	0	-125	.	.
Valaar	0	-128	.	.
Wilrijk Centrum	257	0	9,6%	24,2%
Koornbloem	0	-31	.	.
Neerland	0	-52	.	.
Hoboken - Centrum	0	-171	.	.
Hoboken - Noord	149	-41	6%	18,5%
Hoboken - West	0	-38	.	.
Hoboken - Zuidoost	63	6	7,5%	25,6%

In bovenstaande tabel worden meer details gegeven over de woonzorgcentra binnen Eerstelijnszone Antwerpen Zuid. Hieruit blijkt een onderaanbod in de wijken Hoboken-Centrum (-171), Valaar (-128), Oosterveld/Elsdonk (-125), Tentoonstellingswijk (-73), Middelheim (-53), Neerland (-52), Hoboken-Noord (-41), Hoboken-West (-38), Koornbloem (-31) en Hoogte (-21). Een overaanbod is terug te vinden in de wijken Kiel (23) en Hoboken-Zuidoost (6).

Deel 2: Dagverzorgingscentra

Beschrijvingen Provincie in Cijfers:

- Programmacijfer DVC = “[aantal] programmatie voor de centra voor dagverzorging en dagopvang (op basis van de programmatie 5 jaar eerder)”
- Aanbodratio DVC per 10.000 inwoners 65+ = “[ratio] gerealiseerde capaciteit (aantal centra) dagverzorgingscentra, erkend of met erkenning in onderzoek, per 10.000 inwoners van 65 jaar en ouder”
- Aanbodratio DVC per 10.000 inwoners 80+ = “[ratio] gerealiseerde capaciteit (aantal centra) dagverzorgingscentra, erkend of met erkenning in onderzoek, per 10.000 inwoners van 80 jaar en ouder”
- Realisatiegraad DVC = “[ratio] realisatiegraad dagverzorgingscentra: gerealiseerde capaciteit (aantal centra), erkend of met erkenning in onderzoek, tegenover het programmacijfer”
- Huidige capaciteit DVC = [aantal] centra voor dagverzorging en dagopvang, erkend of met erkenning in onderzoek”
- Voorafgaand vergunde DVC = “[aantal] voorafgaand vergunde centra voor dagverzorging en dagopvang”

Laatste data-update = 2021

Cijfer voor Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

	Programma-cijfer DVC	Aanbodratio DVC per 10.000 inwoners 65+	Aanbodratio DVC per 10.000 inwoners 80+	Realisatiegraad DVC	Huidige capaciteit DVC	Voorafgaand vergunde DVC
Antwerpen	16	1,3	4	68,8%	11	3
Schoten	1	1,3	4,1	100%	1	0
Stabroek	1	2,6	11,9	100%	1	0
Wommelgem	1	3,6	11,6	100%	1	0
Provincie Antwerpen	90	2,1	7	85,6%	77	8
Vlaams Gewest	359	2,3	7,7	88,6%	318	38

In bovenstaande tabel wordt verder ingegaan op de dagverzorgingscentra binnen de lokale besturen van de vier Antwerpse Eerstelijnszones. Binnen het Vlaams Gewest zijn er 318 dagverzorgingscentra (met erkenning of in onderzoek). Hiervan zijn er 77 binnen de Provincie Antwerpen, waarvan 11 binnen Stad Antwerpen, 1 in Schoten, 1 in Wommelgem en 1 in Stabroek.

Deel 3: Gepresteerde uren gezinszorg en aanvullende thuiszorg

Beschrijving Provincie in Cijfers = “[aantal] effectief gepresteerde uren gezinszorg door erkende diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg”

Laatste data-update = 2020

Cijfer voor Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

	Gepresteerde uren gezinszorg
Antwerpen	1106391
Schoten	82896
Stabroek	29304
Wommelgem	19345
Provincie Antwerpen	4288681
Vlaams Gewest	16132143

Binnen het Vlaams Gewest werden 16.132.143 uren gezinszorg gepresteerd in 2020 door erkende diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg. Hiervan werden 4.288.681 uren verricht binnen de Provincie Antwerpen, waarvan 1.106.391 uren in Antwerpen, 82.896 uren in Schoten, 29.304 uren in Stabroek en 19.345 uren in Wommelgem.

Deel 4: Centra voor kortverblijf

Beschrijvingen Provincie in Cijfers:

- Programmacijfer CVK = “[aantal] programmatie voor de centra voor kortverblijf type 1 (op basis van de bevolkingsprognose binnen 5 jaar)”
- Aanbodratio CVK per 1.000 inwoners 65+ = “[ratio] gerealiseerde capaciteit (aantal plaatsen) in de centra voor kortverblijf, erkend of met erkenning in onderzoek, per 1.000 inwoners van 65 jaar en ouder”
- Aanbodratio CVK per 1.000 inwoners 80+ = “[ratio] gerealiseerde capaciteit (aantal plaatsen) in de centra voor kortverblijf, erkend of met erkenning in onderzoek, per 1.000 inwoners van 80 jaar en ouder”
- Realisatiegraad CVK = “[ratio] realisatiegraad centra voor kortverblijf: gerealiseerde capaciteit (aantal plaatsen), erkend of met erkenning in onderzoek, tegenover het programmacijfer”
- Huidige capaciteit CVK = “[aantal] woonegelegenheden, erkend of met erkenning in onderzoek, in centra voor kortverblijf type 1”
- Voorafgaande vergunningen CVK = “[aantal] voorafgaande vergunningen voor woonegelegenheden in centra voor kortverblijf type 1”
- Huidige capaciteit voorzieningen CVK = “[aantal] voorzieningen centra voor kortverblijf type 1, erkend of met erkenning in onderzoek”

Laatste data-update = 2021

Cijfer voor Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

	Programma-cijfer CVK	Aanbod-ratio CVK per 1.000 inwoners 65	Aanbod-ratio CVK per 1.000 inwoners 80+	Realisatie -graad CVK	Huidige capaciteit CVK	Vooraf-gaande vergun-ningen CVK	Huidige capaciteit voor-zieningen CVK
Ant-werpen	215	1,4	4,5	58,1%	125	19	30
Schoten	19	2,1	6,5	84,2%	16	0	2
Stabroek	9	3,4	15,5	144,4%	13	0	2
Wommel-gem	8	5,7	18,6	200%	16	0	3
Provincie Ant-werpen	936	1,8	6	70,6%	661	70	118
Vlaams Gewest	3508	1,8	6,1	72,1%	2530	474	482

In bovenstaande tabel wordt verder ingegaan op de centra voor kortverblijf binnen de lokale besturen van de vier Antwerpse Eerstelijnszones. Binnen het Vlaams Gewest zijn er 482 centra voor kortverblijf (met erkenning of in onderzoek). Hiervan zijn er 118 binnen de Provincie Antwerpen, waarvan 30 binnen Stad Antwerpen, 3 in Wommelgem, 2 in Schoten en 2 in Stabroek.

Deel 5: Huisartscontact

Beschrijvingen IMA-atlas:

- Huisartscontact = “Percentage rechthebbenden met minstens 1 huisartscontact (raadpleging/bezoek)”
- Gemiddeld aantal huisartscontacten = “Gemiddeld aantal contactdagen (raadpleging/bezoek) per rechthebbende bij een huisarts voor rechthebbenden met minstens één contact in het kalenderjaar”

Laatste data-update = 2019

Cijfer voor Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in IMA-atlas per lokaal bestuur

	Huisartscontact	Gemiddeld aantal huisartscontacten
Antwerpen	79%	5,1
Schoten	83%	5,1
Stabroek	85%	4,9
Wommelgem	82%	4,8
Provincie Antwerpen	84%	5,5
Vlaams Gewest	85%	5,7

In bovenstaande tabel wordt verder ingegaan op het huisartscontact binnen de lokale besturen van de vier Antwerpse Eerstelijnszones. Binnen het Vlaams Gewest heeft 85% van de rechthebbenden minstens één huisartscontact. Dit ligt in lijn met de cijfers binnen de Provincie Antwerpen, alsook met de cijfers binnen de lokale besturen van de Antwerpse Eerstelijnszones. In Antwerpen ligt dit percentage het laagst: 79% van de rechthebbenden heeft daar minstens één huisartscontact.

Deel 6: Huisartsen- en tandartsentekort

Voorlopig worden vanuit de vier Antwerpse Eerstelijnszones geen cijfers gepubliceerd omtrent het huisartsen- en tandartsentekort, gezien er onvoldoende genuanceerde data ter beschikking is tot op heden. Wat betreft de huisartsen wordt binnen de huisartsenkringen ingezet om correcte data te verzamelen.

Deel 7: Sociale Kaart

Via bijgevoegde link wordt het volledige zorgaanbod binnen de Eerstelijnszone in kaart gebracht in de vernieuwde Sociale Kaart: <https://www.desocialekaart.be/>.

Deel 8: Voorzieningen

Via bijgevoegde link kunnen alle voorzieningen binnen de Eerstelijnszone worden geraadpleegd: <https://zorgkwaliteit.be/hospital/search?indicator#/>

5.1.5 Welzijnsaanbod

Binnen deze paragraaf wordt het welzijnsaanbod weergegeven binnen de Eerstelijnszone. Allereerst wordt ingegaan op het aanbod kinderopvang. Verder worden de erkende lokale dienstencentra besproken.

Deel 1: Aanbod kinderopvang

Kinderopvang voor baby's en peuters

Beschrijving Provincie in Cijfers: Opvangplaatsen baby's en peuters = "[aantal] opvangplaatsen voor baby's en peuters."

Laatste data-update = 2022

Cijfer voor Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

	Opvangplaatsen baby's en peuters
Antwerpen	8605
Schoten	408
Stabroek	157
Wommelgem	132
Provincie Antwerpen	25155
Vlaams Gewest	88049

Binnen het Vlaams Gewest zijn er 88.049 opvangplaatsen die zijn bedoeld voor baby's en peuters. Hiervan zijn er volgens Provincie in Cijfers 25.155 in de Provincie Antwerpen, waarvan 8.605 in Antwerpen, 408 in Schoten, 157 in Stabroek en 132 in Wommelgem.

Kinderopvang voor schoolgaande kinderen

Beschrijving Provincie in Cijfers: Opvangplaatsen schoolgaande kinderen = “[aantal] opvangplaatsen buitenschoolse kinderopvang die zijn bedoeld voor kinderen uit het kleuter- en lager onderwijs voor en na de school.”

Laatste data-update = 2022

Cijfer voor Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

	Opvangplaatsen schoolgaande kinderen
Antwerpen	825
Schoten	0
Stabroek	132
Wommelgem	108
Provincie Antwerpen	10712
Vlaams Gewest	44527

Binnen het Vlaams Gewest zijn er 44.527 opvangplaatsen die zijn bedoeld voor kinderen uit het kleuter- en lager onderwijs. Hiervan zijn er volgens Provincie in Cijfers 10.712 in de Provincie Antwerpen, waarvan 825 in Antwerpen, 132 in Stabroek en 108 in Wommelgem.

Deel 2: Erkende lokale dienstencentra

Beschrijvingen Provincie in Cijfers:

- Programmacijfer lokale dienstencentra = “[aantal] programmatie voor de lokale dienstencentra (op basis van de bevolkingsprognose binnen 5 jaar)”
- Aanbodratio LDC per 10.000 inwoners 65+ = “[ratio] gerealiseerde capaciteit lokale dienstencentra, erkend of met erkenning in onderzoek, per 10.000 inwoners van 65 jaar en ouder”
- Realisatiegraad LDC = “[ratio] realisatiegraad lokale dienstencentra: gerealiseerde capaciteit tegenover het programmacijfer”
- Erkende lokale dienstencentra = “[aantal] erkende lokale dienstencentra”
- Voorafgaand vergunde lokale dienstencentra = “[aantal] voorafgaand vergunde lokale dienstencentra”

Laatste data-update = 2021

Cijfer voor Provincie Antwerpen en Vlaams Gewest in tabel

Enkel beschikbaar in Provincie in Cijfers per lokaal bestuur

	Programma- cijfer lokale dienst- centra	Aanbodratio LDC per 10.000 inwoners 65+	Realisatie- graad LDC	Erkende lokale dienst- centra	Voorafgaand vergunde lokale dienst- centra
Antwerpen	39	4,2	92,3%	36	1
Schoten	3	2,6	66,7%	2	0
Stabroek	2	0	%	0	0
Wommelgem	1	3,6	100%	1	0
Provincie Antwerpen	161	2,4	55,9%	90	17
Vlaams Gewest	593	1,9	43,7%	259	63

In bovenstaande tabel wordt de data omtrent de erkende lokale dienstencentra weergegeven binnen de lokale besturen van de vier Antwerpse Eerstelijnszones. Binnen het Vlaams Gewest zijn er 259 dienstencentra, waarvan 90 in de Provincie Antwerpen. Hiervan zijn er 36 in Stad Antwerpen, 2 in Schoten en 1 in Wommelgem.

5.1.6 Milieu-indicatoren

Via bijgevoegde link kunnen twintig milieu-indicatoren van ieder lokaal bestuur binnen de Eerstelijnszone worden geraadpleegd: <https://www.vmm.be/data/gemeente-in-cijfers>

Omtrent het PFAS-dossier (vnl. van belang voor Eerstelijnszone Antwerpen Centrum, Antwerpen Zuid en Noord Antwerpen) werd recent een studie gepubliceerd door de Vlaamse MilieuMaatschappij. De resultaten van deze studie kunnen geconsulteerd worden via deze link: <https://www.vmm.be/publicaties/studie-naar-pfas-in-lucht-en-deposities-in-de-omgeving-van-3m-en-zwijndrecht>

5.2 Conclusie

Wonen

Binnen de Provincie Antwerpen is 6,4% van de totale oppervlakte bebouwd. De **bebouwingsgraad** ligt gezien het stedelijk karakter van Eerstelijnszone Antwerpen Zuid hoger dan het provinciaal cijfer. De wijk met de hoogste bebouwingsgraad is Hoboken-Noord (37,9%) direct gevolgd door Antwerpen Kiel (35,7%). De wijken met de laatste bebouwingsgraad zijn dan weer Middelheim (7,3%) en Hoboken-West (11,1%).

Binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones zijn er 306.083 **woongelegenheden** ter beschikking. Hiervan representeert 40,4% van de woongelegenheden woningen in gesloten, halfopen en open bebouwing.

Binnen onze Eerstelijnszone wonen de meeste **eigenaars** in de wijk Hoboken-Noord, gevolgd door de wijken Hoboken-Centrum en Kiel. De meeste **huurders** wonen in Kiel, gevolgd door de wijken Hoboken-Centrum en Hoboken-Noord.

Middelheim en Kiel zijn binnen de Eerstelijnszone de wijken met het meest negatieve **verhuissaldo**, dus waar meer inwoners vertrekken uit de wijk dan er zich vestigen. In de wijken Neerland en Hoboken-Zuidoost is het meest positieve verhuissaldo, dus meer inwoners die toekomen (dan vertrekken) in de wijk.

Sociaal wonen

De meeste sociale huurwoningen (verhuurd via sociale huisvestingsmaatschappijen en sociale verhuurkantoren) zijn aanwezig in de wijk Kiel. Het beschikbaar aanbod aan sociale huurwoningen is het grootst in Kiel, wat in verhouding tot provinciaal en Vlaams niveau vele malen hoger is. In Antwerpen staat 12,4% van de gezinnen op de wachtlijst van sociale huisvestingsmaatschappijen t.o.v. het totaal aantal particuliere huishoudens, wat hoger is t.o.v. de provinciale en Vlaamse cijfers. De **gemiddelde wachttijd** op deze wachtlijst is 1400 dagen.

Zorgaanbod

Er is uit de cijfers van 2021 gebleken dat er een onderaanbod is qua **woongelegenheden in de woonzorgcentra** voor zowat alle wijken in onze Eerstelijnszone. De cijfers met betrekking tot dagverzorgingscentra, gepresteerde uren gezinszorg & thuiszorg en centra voor kortverblijf hebben we ook geanalyseerd, maar gezien de cijfers hoofdzakelijk dateren uit 2021, wachten we hier op meer recente cijfers om een correct beeld te schetsen van de situatie in onze regio. De cijfers rond huisarts contact dateren van 2019 dus laten we voorlopig ook buiten beschouwing. De status rond huisartsen- en tandartsentekort eveneens om te vermijden dat er foutieve conclusies worden geformuleerd.

Welzijnsaanbod

In Antwerpen zijn er in de **kinderopvang** 8605 opvangplaatsen voor baby's en peuters en 825 opvangplaatsen voor schoolgaande kinderen. In verhouding zijn er in Antwerpen dus aanzienlijk minder kinderopvangplaatsen voor schoolgaande kinderen dan voor baby's en peuters.

Antwerpen kent een zeer hoge realisatiegraad van de erkende **lokale dienstencentra**. Deze grote aanwezigheid van en goede samenwerking met de lokale dienstencentra bleek in onze Eerstelijnszone van grote waarde tijdens de COVID-pandemie. We werkten nauw met hen samen om laagdrempelige vaccinatie-acties te organiseren, zowel voor minder mobiele bewoners van serviceflats als voor andere socio-economisch kwetsbare inwoners die bijvoorbeeld problemen hadden bij het maken van een afspraak voor hun vaccinatie in het regulier vaccinatiecentrum.

6 Politiek-juridische ontwikkelingen

In het zesde en laatste hoofdstuk worden de politiek-juridische ontwikkelingen besproken binnen de Eerstelijnszone. Eerst worden de resultaten van de analyses weergegeven. Vervolgens wordt de conclusie geformuleerd omtrent de politiek-juridische ontwikkelingen.

6.1 Resultaten

Binnen dit onderdeel worden de resultaten besproken van de politieke ontwikkelingen. Ten eerste wordt ingegaan op het gemeenteniveau. Vervolgens wordt het Vlaamse niveau besproken. Tot slot wordt het federaal niveau belicht.

6.1.1 Gemeenteniveau

Bij de vier Antwerpse Eerstelijnszones zijn vier lokale besturen betrokken, met name Antwerpen, Schoten, Stabroek en Wommelgem. Ieder lokaal bestuur binnen de Eerstelijnszones heeft zijn eigenheid, alsook is er een grote variatie tussen de meer rurale en meer stedelijke lokale besturen tot de centrumstad. Binnen de COVID-pandemie alsook in de reguliere werking wordt steeds bekeken hoe het beleid van de lokale besturen kan meegenomen worden in het beleid van de Eerstelijnszones en vice versa.

Samenstelling gemeente- en districtsraden ELZ Antwerpen Zuid

Antwerpen

Burgemeester: Bart De Wever (N-VA)

Samenstelling gemeenteraad: 55 zetels

- N-VA: 23
- Groen: 11
- Vlaams Belang: 6
- Vooruit: 6
- CD&V: 3
- PVDA: 3
- Open Vld: 2
- Onafhankelijk: 1

De stad Antwerpen is opgedeeld in negen districten. Drie van deze districten bevinden zich op het grondgebied van Eerstelijnszone Antwerpen Zuid.

District Hoboken

Districtsburgemeester: Kathelijne Toen (N-VA)

Samenstelling gemeenteraad: 23 zetels - burgemeester, 4 schepenen en 18 raadsleden

- N-VA: 8
- Vlaams Belang: 4
- Vooruit: 3
- PVDA: 3
- Groen: 3

- CD&V: 1
- D-SA: 1

District Antwerpen

Districtsburgemeester: Paul Cordy (N-VA)

Samenstelling districtsraad: 33 zetels – burgemeester, 4 schepenen en 28 raadsleden

- N-VA: 10
- Groen: 8
- Vooruit: 4
- PVDA: 3
- Open VLD: 3
- CD&V: 2
- Vlaams Belang: 2
- D-SA: 1

District Wilrijk

Districtsburgemeester: Kristof Bossuyt (N-VA)

Samenstelling districtsraad: 25 zetels - burgemeester, 4 schepenen en 20 raadsleden

- N-VA: 10
- Groen: 4
- Vlaams Belang: 3
- CD&V: 2
- Open VLD: 2
- Vooruit: 2
- PVDA: 2

Uit bovenstaande informatie kan geconcludeerd worden dat binnen Eerstelijnszone Antwerpen Zuid grotendeels een gelijkaardig politiek klimaat heerst over de verschillende lokale besturen en districten heen.

6.1.2 Vlaams niveau

De zorgraden vallen onder de Vlaamse bevoegdheid en worden bijgevolg ook benoemd in o.a. het Vlaamse regeerakkoord 2019-2024. Ze komen als volgt aan bod in dit akkoord:

“Beter voorkomen dan genezen. Preventie en vroegdetectie zijn speerpunten binnen het Vlaamse welzijns- en gezondheidsbeleid. We herzien het Preventiedecreet met het oog op een efficiënte inzet van de verhoogde middelen en het realiseren van zo groot mogelijke gezondheidswinsten. Door de gezonde keuze de eenvoudigste te maken zetten we op een slimme manier in op preventie. In het decreet hanteren we als leidraad het gebruik van de inzichten van gedragswetenschappen (nudging). We versterken de rol van de lokale besturen en de eerstelijnszones. We betrekken ook de eerstelijnszorgberoepen bij preventieve campagnes.”

“Vanaf 1 juli 2020 worden de lokale zorgraden van de 60 eerstelijnszones formeel erkend en gaan ze aan de slag met de uitoefening van de opdrachten die hen in het nieuwe decreet en bijhorend

uitvoeringsbesluit zijn toegewezen. Vanaf dat moment gaan ook de structuren, personeel en middelen van de huidige SEL's, GDT's en LMN's op in deze zorgraden."

"De hervorming van de eerstelijnsgezondheidszorg wordt verder uitgerold. We maken werk van een eigentijds overlegsysteem tussen de verschillende zorgverleners en bouwen dynamisch verder aan slagkrachtige en efficiënte eerstelijnszones waarbinnen de eerstelijnsactoren zorgstrategisch vraag en aanbod in balans houden en een integrale zorgbenadering voorzien. We ondersteunen de zorgraden daarbij in hun nieuwe opdrachten, zij zijn immers de basis van de eerstelijnsorganisatie. We versterken de aanwezigheid van lokale besturen in de zorgraad en garanderen zo voldoende democratische controle. Voor de inzet van overheidsmiddelen is steeds instemming van de lokale besturen vereist."

"Het Vivel is een kennis- en expertisecentrum dat zorgt dat de nodige expertise de zorgraden bereikt. In de beheersovereenkomst met Vivel zorgen we voor concrete doelstellingen. Het instituut wordt gefinancierd vanuit de vrijgekomen middelen door het opheffen van de vroegere structuren Samenwerkingsplatform eerstelijnszorg, éénlijn.be en het Vlaams Expertisecentrum mantelzorg."

"Een verdere structurering van de diverse regio-indelingen en overlegstructuren dringt zich op. Om daar letterlijk vorm aan te geven geldt de indelingsstructuur met eerstelijnszones en regionale zorgzones als leidend principe. We gaan hierbij voor een doorgedreven vereenvoudiging en voor de regionale zorgzones streven we een maximaal overleg na met de ziekenhuisnetwerken."

6.1.3 Federaal niveau

Gezondheidszorg, met name zorgverstrekking, uitoefening van de geneeskunde en geneesmiddelen, zijn een federale bevoegdheid. Gezien o.a. het raakvlak van deze bevoegdheden met stakeholders binnen de Eerstelijnszone oefent het beleid op dit niveau ook een impact uit op de werking van de Eerstelijnszones.

6.2 Conclusie

Zoals iedere Eerstelijnszone dient ook Eerstelijnszone Antwerpen Zuid het beleid van het lokaal bestuur, alsook van de Vlaamse en federale overheden op te volgen, in het bijzonder wat betreft politieke ontwikkelingen rond gezondheid en welzijn. Zoals in andere Eerstelijnszones is er een vertegenwoordiging van het lokaal bestuur in de zorgraad. Er is steeds sprake van een nauwe en waardevolle samenwerking met de dienst welzijn en gezondheid van Stad Antwerpen, die versterkt werd door essentiële samenwerkingsverbanden tijdens de COVID-crisis en de Oekraïne-crisis. Deze samenwerkingen dateren van het begin van de COVID-crisis, vóór de officiële opstart van de Eerstelijnszones. Het lokaal bestuur en de Eerstelijnszones in Antwerpen onderhielden hierbij intensieve contacten met elkaar en andere partners: dit rond contact tracing, reguliere- en laagdrempelige vaccinatiecampagnes en de zorgpunten voor Oekraïense vluchtelingen.

Algemene conclusie

Algemene intro conclusie

Met de omgevingsanalyse werd een wegwijzer uitgewerkt om in 2023 onze beleids- en actieplannen op af te stemmen, gezien de lokale noden in deze analyse in kaart werden gebracht aan de hand van het DESTEP-model.

Om de omgevingsanalyse verder te vervolledigen in de toekomst is er nood aan meer geüpdate data. Data die ouder zijn dan vijf jaar werden sowieso geëxcludeerd uit voorgaande analyses. Zo hebben we momenteel geen beeld omtrent de zorgbehoefte bij ouderen en ouderen met dementie. Behalve dit exclusie criterium dient er ook rekening te worden gehouden met de COVID-crisis en andere crisissen die zich de laatste jaren en in het heden afspeelen. Hierdoor dringt een update van bepaalde parameters zich ook op om een correct beeld te genereren van de hedendaagse situatie. Tot slot zou een uitsplitsing van de data per Eerstelijnszone ook een enorme hulp zijn om de omgevingsanalyse verder te vervolledigen. Op dit moment vormt het samenvoegen van de data overheen de vier Eerstelijnszones in verschillende databronnen een drempel om voldoende Eerstelijnszone-gericht te werken.

Eerstelijnszone Antwerpen Zuid

In het kader van het project Zorgzame Buurten hebben we een project ingediend voor de wijk Kiel, namelijk **Zorgzaam Kiel**. Hiertoe kunnen we alvast meer inzetten op de wijk die binnen onze zone toch wel de meeste diversiteit, uitdagingen alsook hindernissen met zich meebrengt.

Binnen de vier Antwerpse Eerstelijnszones wordt momenteel (samen) ingezet op het **vormen van de (digitale) brug** tussen **zorg en welzijn**. Hiertoe is het in kaart brengen van niet alleen de zorgverstrekkers maar ook de welzijnsactoren aangewezen. We kijken hiervoor alvast naar de vernieuwde sociale kaart.

Er zal hoogstwaarschijnlijk wel steeds ingezet kunnen worden op **'overkoepelende' acties** met de vier Antwerpse Eerstelijnszones wat in de afgelopen periode alvast efficiënt verlopen is en voor de collega's een meerwaarde is gebleken. Kennis delen, taken verdelen, krachten bundelen enzovoort bleken een enorme ondersteuning in de dagdagelijkse werking. De cijfers tonen vaak nog wel een diversiteit in de verschillende zones en zullen dan ook een eigen aanpak vergen.

De cijfers die we uit deze omgevingsanalyse halen, kunnen alvast deels een leidraad zijn om de mogelijke **noden in de eigen wijken** beter te plaatsen of zelfs te ontdekken. Hierop volgend kan dan weer voluit ingezet worden op projecten die in één of meerdere wijken de nodige ondersteuning of wending kunnen bieden. Op deze manier kan de nodige expertise beter gebundeld worden en leiden tot een meer efficiënt kader waarin projecten worden opgezet. Ook is er dan kans op een meer duurzaam traject.

Door bepaalde rubrieken jaarlijks of tweejaarlijks te **herevalueren**, kan er mogelijk op termijn ook een evolutie aangetoond worden. Indien bepaalde noden ingevuld raken, kan er vervolgens ingezet worden op nieuwe prioriteiten binnen de eigen regio. Hiertoe zouden we met de werkgroep binnen

de vier Antwerpse Eerstelijnszones met enige regelmaat de omgevingsanalyse voorzien van de nodige updates.

De betrachting zou zijn om met de **zorgraad**, maar ook de **partners** in onze regio, de data grondig te bekijken en samen (doelgerichte) acties op te zetten. Op deze manier kunnen we 'samen' inzetten op de juiste acties in onze regio en alzo de meest kwetsbare doelgroepen zo goed mogelijk bereiken.